

וְהַמַּלְאָכִים יִזְהִירוּ בְּאוֹהַר הַרְבִּיעַ

מעלות
ביקור
חולאים

מלוקטים מספר

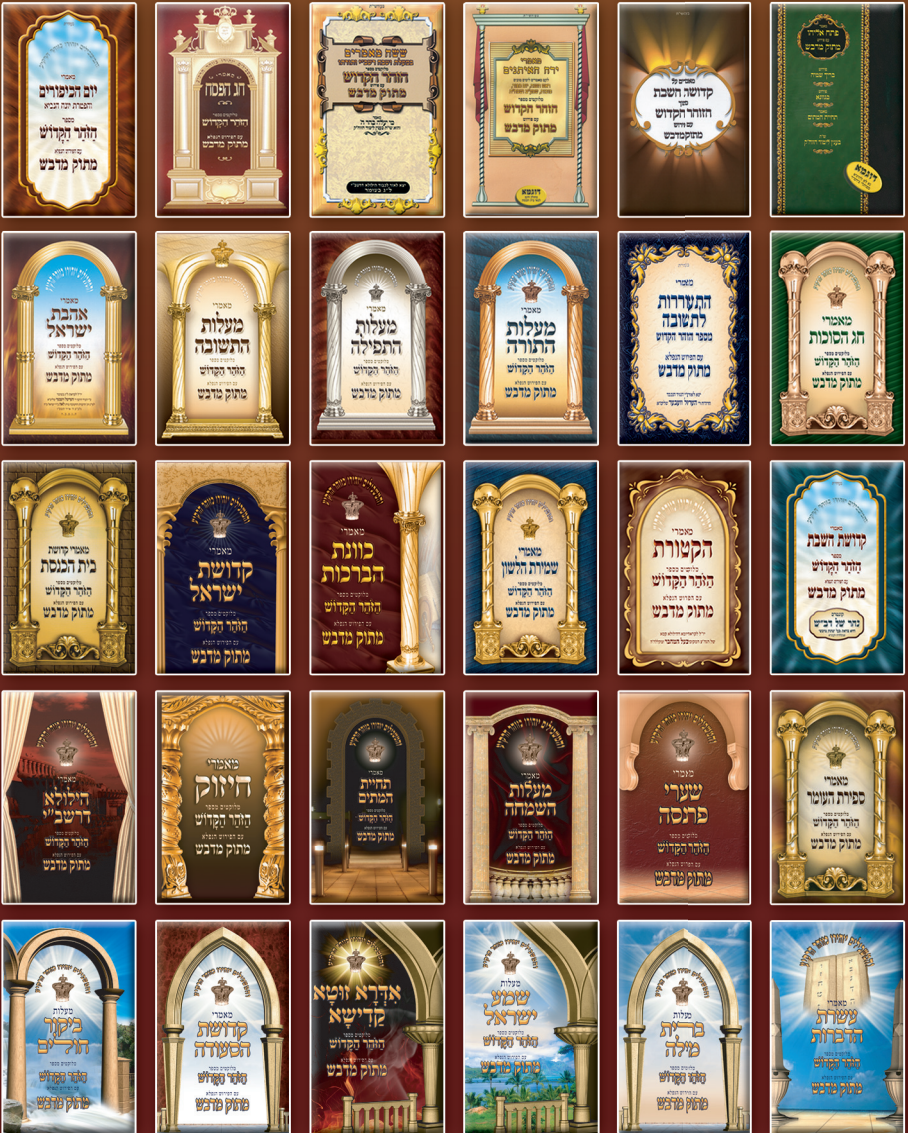
האחד הקדוש

עם הפירוש הנפלא

מתוק מדבש

- סדרת ליקוטים -

שיו"ל לזיכוי הרבים ע"י "ארגון שיעורים בוהר הק' ע"פ מתוק מדבש"

בעזרת השם יתברך

מאמרי

רפואה שלימה

ובו מאמרים בעניני

"רפואה שלימה" על ידי תשובת החולה,
תפילות על החולה, השראת השכינה אצל החולה
גם יבואר בו מעלת ביקור חולים והודאת המתרפא

מלוקטים מספר

הזהר הקדוש

עם ביאור הנפלא

מתוק מדבש

המפרש כל מלה ומלה בדרך קל וקצר

מאת הגה"ק המקובל

רבי דניאל פריש זצוקלה"ה

כסא דברכתא

להני תומכינו וידידינו החשובים רודפי צדקה וחסד ראש
וראשון לכל דבר שבקדושה ובפרט להפצת תורת

הרשב"י והאריז"ל זי"ע, ה"ה:

הר"ר משה בן דורים מבשי שליט"א

הר"ר אליהו כהן שליט"א

הר"ר טוביה ראובן שראן שליט"א

הר"ר מרדכי הכהן מנדלבוים שליט"א

הר"ר שמואל יוסף ריעדער שליט"א

הר"ר אליעזר ריעדער שליט"א

הר"ר זאב פינחס נוסענצווייג שליט"א

הר"ר אסף מרדכי כהן שליט"א

הר"ר בנימין פיטוסי שליט"א

הר"ר אליעזר פרוכטר שליט"א

הר"ר יחיאל גוטוירט שליט"א

הר"ר ברוך צבי מרדכי טנור שליט"א

מנהל כוללי "חסדי דוד"

זכותו של רשב"י הקדוש והאריז"ל זי"ע יגן בעדם ובעד משפחתם,
וימלא ה' הטוב משאלות ליבם ברוחניות ובגשמיות לטובה ולברכה,
הון ועושר בביתם, שלום ושלוה בארמנותם, ברכה והצלחה בכל מעשי
ידיהם, ויזכו לראות דורות ישרים מבורכים בכיאת משיח צדקנו במהרה

בימינו אמן

בשער הקונטרס

בעמדינו בשער הקונטרס עלינו להקדים כי הנה בדורינו זה אשר רבו החולים השם ירחם, ורבו הרפואות והרופאים ב"ה, ומידי יום ביום מתרבים השכלולים ברפואה, עתה מחובתינו להתחזק מאד באמונה שלימה אשר אין מקרה בעולם כלל, וכל מיחוש או חולי אשר יארע לאדם ח"ו הכל הוא בהשגחה העליונה, כדי לעוררו לפשפש במעשיו הצריכים תיקון ולשוב בתשובה שלימה, ולחדש את דרכיו אל ה', ולהצדיק את הקב"ה שכל מאורעותיו הם לטובה ולכפרת עונותיו, ודברים אלו הם הזכות הגדולה ביותר לזכות ל"רפואה שלימה" במהרה, אמן כן יהי רצון.

בקונטרס שלפנינו ליקטנו בעזהשי"ת תשע עשרה מאמרים נכבדים מספר "זהר הקדוש עם הביאור הנפלא "מתוק מדבש" אשר בו מבואר הדרך הנכונה והישרה לזכות ל"רפואה שלימה" במהרה, מאמרים אלו מאירים את האדם כי מחובתו להתבונן בדרכיו האיך לשפרם, ולעסוק בצדקה וחסד אשר מצילים את האדם מן היסורים, ולהתפלל אל ה', כי יפה תפילת החולה מכל שאר התפילות שמתפללים עליו אוהביו, ואשר בזה מלמדים מלאכי מעלה עליו זכות וחותרים לו רפואה בבית דין של מעלה, ואם יזכה אז הקב"ה בעצמו שולח לו רפואה על ידי מלאך רפאל בעצמו, ואז לא תחזור המחלה אליו לעולם.

מאמרים אלו מאירים את האדם באמונה שלימה וברורה, כי הרפואה נשלחת אליו מהקב"ה על ידי רופא פלוני ועל ידי סם פלוני ובזמן פלוני, הכל כפי אשר נגזר עליו מלמעלה, ואין בידי שום נברא ושליח ומלאך לרפאות בעצמו, וכל הרפואה והרופאים הכל הם כגזירת הקב"ה, והאדם הישראלי המאמין בשלימות בכוחו זכות האמונה להמשיך ה"רפואה השלימה".

גם יתעורר האדם במאמרים הבאים לקיים מצות ביקור חולים ולהשכיל לדבר על לבו של החולה להתעורר בתיקון המעשים, שבזה יביא "רפואה שלימה" לנפשו של החולה ובוה יזכה החולה לחיים בעולם הזה ובעולם הבא.

עוד מסגולות ה"רפואה שלמה" לקבל על עצמו להודות לה' ולפרסם
ההודאה לה' כמו שקיבל חזקיהו המלך על עצמו לפרסם רפואתו בעולם כדי
שיכירו כולם כח ה' ויודו אליו.

אשרי העם שככה לו, שהקב"ה שלח לנו בעיקבתא דמשיחא גילוי ספר
הזוהר הקדוש אשר בו נמצא מזור ומרגוע לנפשינו ולגופינו, וכמו שאמרו והדריכו
אותנו צדיקי הדורות זיע"א שבעסק הזהר נצא מכל המטרדות ובלבול הדעת,
ונזכה לרפואה שלימה ופרנסה בריווח (עיין אמרי פנחס שער ה' אות מו, ושער
ט אות ג), וביותר עתה בדור האחרון זיכה אותנו הקב"ה ברוב חמלתו הפירוש
הנפלא והבהיר "מתוק מדבש" אשר כל חיד הטועם יומתק לו, ואלפים רבים
מישראל העומלים בתורה נהנים לאורו בסתרי תורה, ועמך ישראל בנגלות
התורה, וזו היא בשורה טובה לקראת הגאולה, וכמו שאמר רשב"י זיע"א בתיקוני
זהר תיקון ו, דף כד ע"א וזה לשונו: אמר אליהו הנביא לרבי שמעון כְּמָה כְּנִי
נְשָׂא לְתַתָּא יְתַפְרֵנְסוֹן מִתְּהַאי חַבּוּרָא דִּילָךְ והרכה בני ישראל למטה בעולם
הזה יתפרנסו מזה החבור שלך, ורצונו לומר שיהיה להם מזון ותיקון הנפש על
ידי לימוד בספר הזוהר הקדוש, כִּד יְתַגְלִי לְתַתָּא כְּדָרָא כְּתַרְתָּה כְּסוּף יוֹמִיָא
כשיתגלה למטה בעולם הזה בדור האחרון בסוף הימים קרוב לביאת המשיח,
וּכְגִינְיָהּ ובשביל לימוד הזוהר הקדוש יתקיים מה שכתוב וּקְרָאתֶם דְּרוֹר כְּאֶרְיָן
"לכל יושביה", פירושו שיבא משיח צדקנו ויתקע בשופר גדול לחירותנו במהרה
בימינו אמן.

ובכח התורה הקדוש והעסק בה, ובפרט במאמרי הזוהר הקדוש ובזכות רבי
שמעון בר יוחאי זיע"א יומשך "רפואה שלמה" לכל חולי עמך ישראל, רפואת
הנפש ורפואת הגוף, ויקיים בנו הפסוק "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא
אשים עליך, כי אני ה' רופאיך", ונזכה לצאת בקרוב מהגלות ברחמים, ולהרמת
קרן השכינה וקרן ישראל ברחמים וחסדים מגולים כב"א.

תוכן המאמרים

ט "מאמר צדקה ותשובה מצילים מהיסורים והמיתה"

ובו יבואר כי על ידי הצדקה שעושה האדם ינצל האדם מהסמרא אחרא הנקראת "רעה" שהוא המלאך המות שרוצה להמיתו, וכן ינצל בזכות הצדקה מ"יום רעה" שהוא יום שניתן רשות לקליפה לשלוט על העולם ביסורים ודינים. גם יבואר בו כי המבקר את החולה צריך להשכיל לדבר אל החולה שישוב מעונותיו כדי שבזכות התשובה ינצל מגזירת המיתה ויתרפא מחליו.

י "מאמר משכיל אל דל"

ובו מבואר כי החולה נקרא "דל" שנתפס במיטתו בבית האסורים של הקב"ה, שאינו יכול לרדת ממיטתו מחמת חולשתו וכאביו ה"י, ואז מעמידים עליו למעלה אפטרופוס שימליץ עליו זכות, ואשרי חלקו של האדם שמדבר אל לבו של החולה שישוב בתשובה מעונותיו, שבוה מצילו מן הדין שעל ידי תשובתו מתקבלים דברי האפטרופוס הממליץ עליו זכות וינצל מהמיתה לחיים, ושכר האדם שהשכיל להחזיר בתשובה את החולה הוא שינצל מדינה של גיהנם.

יא "מאמר כח תפילת החולה"

ובו יבואר כי במלאך ששמו פדיא"ל ממונה להעלות את כל התפילות של החולים ובעלי היסורים, ואלו התפילות עולים יחד עם תפילת השכינה, וגם המלאך עולה יחד עם התפילה ומזכיר את זכויותיו של החולה לפני הקב"ה, ומוסיף לבאר שאפילו יש על החולה תשע מאות תשעים ותשע מלאכים המלמדים עליו חובה ח"ו, יש גם כן בכח מלאך זה ללמד זכות על החולה ולפדותו מהמות ולהמשיך עליו רפואה שלימה.

יד "מאמר שכר המחזיר בתשובה את החולה"

ובו יבואר כי המלאך ששמו יהירא"ל עומד לסייע לכל אלו שמסתכלים בצרכי החולה לעזורו, ובפרט לאלו המשתדלים שהחולה יתבונן במעשיו וישוב בתשובה שלימה, שבוה מתבטלים העונות והדינים מהחולה, ובשכר זה הם ינצלו ביום מיתתם מהמלאך המות וימותו במיתה נשיקה, מפני שגרמו אל החולה שיבוא לעוה"ב ולא ימות בעונותיו.

טז "מאמר זכויות החולה"

ובו יבואר כי מיד בתחילת החולי האדם נידון, ומכניסים כל זכויותיו לדין, ואפילו דברים קלים שבמעשיו הטובים גם כן מכניסים לדין כדי שיהיה האדם נידון בהם לטובה, וכשנמצא הזכויות מרובות מהעונות, אז יוצא פסק דינו לטובה, והמלאך ששמו דהריא"ל מוסר את פסק הדין לפדיא"ל כדי שיפדה את האדם מרדת שחת, וניצול מהמיתה ומתרפא מחליו.

"מאמר מלאך רפאל מרפא בשליחות הקב"ה"..... יח

ובו יבואר כי מלאך גבריאל שבצפון שבמידת הגבורה לוקח את גזר הדין שנגזר על האדם, וכשהוא עושה את גזר הדין בעצמו ואין מוסרו אל בעלי הדינים שמצד הסמ"א או יש רפואה אל החולי מפני שהוא כלול מחסד ודין יחד, ומלאך רפאל שבמזרח שבמידת התפארת, מזכיר לפני הקב"ה את הזכותים של אלו שכבר נתייאשו בחליים רח"ל וחותר להם רפואה. גם יבואר בו כי מלאך רפאל מקומו במערב שבמידת המלכות אמנם לפעמים נחשב במזרח מפני שהרפואה נמשכת ממידת התפארת שבמזרח, ומשם נמשך אל מידת המלכות שבמערב, ויוצא לפעול בעולם על ידי מלאך רפאל שבמלכות.

"מאמר זכותי החוליה בדינו"..... כא

ובו יבואר כי כשדנים את החולה למעלה מתגברים יסוריו יותר משאר זמנים, וכשווכה בדין על ידי ריבוי מעשיו הטובים או הנשמה מאירה ברוחו ונפשו, וזיעה יוצאת על גופו ומתרפא מחליו, ולפעמים הוא זוכה בדין מפני שהקב"ה דן אותו לטוב מפני שעתיד לשוב בתשובה שלימה ולעסוק בתורה ומעשים טובים, או מפני שעתיד להוליד בן שיחיה צדיק בעולם. ובזכות זה הוא נידון לטובה ומתרפא מחליו.

"מאמר מה לך נרדם"..... כד

ובו יבואר כי האדם אשר נמשך אחרי הבלי העולם נשמתו נמשלת אל "יונה" שירד אל האניה בתוך הים הגדול וברח מלפני ה', וכמו כן נשמת האדם הוזה מתאנה על ידי הגוף, שמושך אותה בתוך הים הגדול שהוא העולם הזה, וחושב שכמו שאינו רואה את ה' כמו כן ה' אינו רואה אותו ח"ו, ולכן עושה מה שליבו הפץ ח"ו, ואז הקב"ה שולח רוח סערה בתוך הים שהוא חליים רעים או עוני או רעב ח"ו, והאדם הוזה עדיין נרדם בהבליו, ואז היצר טוב מעוררו "מה לך נרדם קום קרא אל אלהיך" שעתה העת לעשות חשבון הנפש ולשוב בתשובה שלימה, ואם יש לך זכות אבות שהלכת בדרכיהם הטובים יועיל לך להנצל מהדין.

"מאמר השכינה שורה אצל החוליה"..... כז

ובו מבואר שהשכינה מסבכת את החולה וסומכת את גוף החולה שלא תתגבר בו החולי יותר מדאי, ולכן המבקר את החולה לא ישב מראשותיו לפי שהשכינה שורה שם.

"מאמר הקב"ה סומך את החוליה"..... כט

ובו יבואר כי כשנמתקים הדינים מהחולה אז השכינה באה לשרות למעלה מראשו, ונהפך לו מיטת חליו שהיא ער"ש דו"י לאותיות עש"ר יו"ד, שרומזים על עש"ר ספירות המלכות ששורה אצלו, ולכבוד השכינה הקב"ה סועד את החולה וימשך לו רפואה

שלימה, וכשמתכמלת ממנו הגזירה יוצאת בת קול ואומרת בן אדם עמוד על רגלך ועומד מחליו שלם.

"מאמר יסורים של אהבה" **לא**

ובו יבואר כי הצדיקים והחסידים שיש להם זכות אבות, היסורים שלהם אינם מצד הסטרא אחרא, אלא מפני שהקב"ה אוהב אותם ורוצה לזכותם לעולם הבא, לכן הקב"ה שולח להם יסורים כפי תיקון נפשם, כדי שיוכו לעלות בעולם הבא במדרגות גדולות מאד, והם נקראים יסורים של אהבה.

"מאמר חל"י הצדיקים מגינים על הדור" **לב**

ובו יבואר הטעם שלפעמים רואים צדיק ורע לו בחליים ומכאובים רח"ל, כי כל נשמות בני העולם הם כנוף אחד, וכשמתגברים החולאים שהם עוונות הדור ח"ו, אז מקיזים דם מזורע אחד או משתי הזרועות, והיינו שמלקים את הצדיקים גבורי כח שהם זרועות העולם, מפני שמעמידים ומקיימים את העולם בכח צדקתם הגדולה, וכזה נתרפא כל הגוף, והצדיק הזה שסובל בשביל בני דורו זוכה לשליטה עליונה בעליונים ובתחתונים, ובסיום מבאר הענין שבני ישראל בעוסקם בתורה הם מתנענעים מאליהם, ואמר שהוא מפני שנשמתם באה מהמלכות הקדושה שאינה פוסקת מלשבח ולשורר להקב"ה, ולכן כשבני ישראל אומרים דברי תורה נשמתם נדלקת ומתלהבת בקרבם ומתנענעים לכל הצדדים, כמו אור הנר שמתנענע תמיד ואינו שוקט כלל, וכן כתוב נר ה' נשמת אדם.

"מאמר הימים ממישיכים חיים ורפואה לאדם" **לז**

ובו מבואר שכל ימי השנה מתברכים בכח המעשים טובים של האדם ולכן הם ממישיכים לו חיים ורפואה מלמעלה.

"מאמר בבוקר מתעורר רפואה בעולם" **מ**

ובו יבואר כי בבוקר מתעורר מידת החסד בעולם לצדיקים ולרשעים, ולכן הוא שעת רצון להתפלל על רפואת החולים, וכל שכן על רפואת נפשם של בעלי התשובה שתקבל תשובתם. ומוסיף לבאר שמפני שבבוקר הוא שעת רצון הקב"ה מחפש זכות על החולה ואם החולה בעצמו מתפלל אז אל הקב"ה, הקב"ה מרחם עליו ומבטל ממנו הגזירה, ומצוה רפואה לאותו חולה, ואז מלאך רפאל מקבל את הרפואה ממלאך מיכאל שבחסד ויוצא לפעול רפואה בעולם בשליחותו של הקב"ה.

"מאמר רפואה מהקב"ה" מד

ובו יבואר כי כל הרפואות הם בידו של הקב"ה בעצמו, אבל הרפואה שנמסרה לשליה הוא בכח גזירת ה"ב"ד של מעלה ולכן אפשר שיהזור החולי ח"ו, אבל כשהרפואה באה בגזירת הקב"ה בעצמו הוא רפואה שלימה ואי אפשר שתחזור לעולם.

"מאמר הצלחת הרפואה לשם שמים" מו

ובו יבואר כי אע"פ שהקב"ה העניש את האדם בחולי, עם כל זה הקב"ה רוצה שיעסקו לרפואתו, והרפוא שיעשו לשם שמים הקב"ה שולח ברכה ורפואה במעשי ידיו, שימצא את הסמים הראויים לרפואת את האדם, ואם אינו מוצא רפואה לגופו אז הוא משתדל ברפואת נשמתו שיהזירנו בתשובה שלימה ועל ידי זה יתרפא גופו ממילא. עוד מבואר בו כי היה רופא אחד חכם ירא שמים וירא חטא שהיה עושה חסד עם החולים שמי שלא היה משיג לקנות רפואתו היה קונה מכספו ונותן משלו, והיה מתפלל על החולים שהקב"ה ישלח להם רפואה שלימה, ובתפילתו היה עושה יותר מהרפואה שהיה נותן בידיו.

"מאמר איסור רפואה בשמות הקדושים ובכישוף" נא

ובו יבואר כי אותו הרופא החכם ירא שמים חיבר ספר אחד על פי סודות התורה, ובו ביאר הרבה עניני רפואה, וחלקם אסור להשתמש לכל אחד, ורק ירא שמים וירא חטא מותר להשתמש בהם, מפני שהרפואות מיוסדות על סודות התורה וצירופי שמות הקדושים, וצריך קדושה יתירה להשתמש בהם, וחלקם אסור בכלל להשתמש מפני שהם מיוסדים על לחשים של כישוף וטומאה שהיה בלעם הרשע משתמש בהם, ומוסיף לבאר כי אותו רופא חכם היה מכיר בשורש החולי שהוא בא מפני שהחולה פגם בספירה פלונית, ועל ידי שפירש סודות התורה ושמות קדושים שבספירה פלונית היה עושה רפואה מסמים התלוי ומושרשים בספירה פלונית והתפלל אז להקב"ה שיתוקן אותה הספירה, ובזה היה מעורר את החולה לשוב בתשובה, ולתקן את הפגם שפגם באותה הספירה, ואז הועילה הרפואה לרפאות את גופו.

"מאמר הודאת המתרפא" נה

ובו יבואר כי יעקב אבינו ביקש על החולי שיחלה האדם קודם פטירתו, כדי שיוכל האדם לצוות אל ביתו ולשוב מעונותיו, ומיעקב אבינו התחיל החולי, אבל לא היה אדם שיתרפא מתחלואי מות כלל, עד שבא חזקיהו המלך וביקש מהקב"ה, שעל ידי שהאדם יתרפא מהחולי הוא יודה לה' על חסדו הגדול, ויכיר את חטאיו וישוב עליהם בתשובה שלימה, ועל ידי זה יהיו בני העולם צדיקים לפני ה', וקיבל הקב"ה תפילתו והוא היה החולה הראשון שנתרפא וכתב מכתב שבו הודה לה' שנתרפא מחליו.

מאמר צדקה ותשובה מצילים מהיסורים והמותה

אֲשָׁרֵי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהו"ה (תהלים מא ב), בְּיוֹם רָע מִבְּעֵי לֵיָהּ, מֵאֵי בְּיוֹם רָעָה, בְּיוֹמָא דְשִׁלְטָא הֵיאָה רָעָה לְמִיסָב נִשְׁמַתְיָהּ. אֲשָׁרֵי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל, דָּא הוּא שְׂכִיב מְרַע, לְאַסְאָה לֵיָהּ מְחֻבּוּי גְבֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

דְּבַר אַחַר דָּא יוֹמָא דְדִינָא שְׂרָיָא עַל עֲלֻמָּא, אֲשֶׁתְּזִיב מַנְיָהּ, כְּמָה דְאַתְמַר בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהו"ה, יוֹמָא דְאַתְמָסַר דִּינָא לְהָהוּא רָעָה לְשִׁלְטָאָה עַל עֲלֻמָּא (חסר).

מתוק מדבש

"מאמר צדקה ותשובה מצילים מהיסורים והמיתה" ובו יבואר כי על ידי הצדקה שעושה האדם ינצל האדם מהספרא אחרא הנקראת "רעה" שהוא המלאך המות שרוצה להמיתו, וכן ינצל בזכות הצדקה מ"יום רעה" שהוא יום שניתן רשות לקליפה לשלוט על העולם ביסורים ודינים. גם יבואר בו כי המבקר את החולה צריך להשכיל לדבר אל החולה שישב מעונותיו כדי שבזכות התשובה ינצל מגזירת המיתה ויתרפא מחליו.

(מקור המאמר צדקה וזכר דף יד ע"ג וצנזאורינו כרך א עמ' קפג קפד)

אֲשָׁרֵי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהו"ה ושואל בְּיוֹם רָע מִבְּעֵי לֵיָהּ כִּי יוֹם הוּא לְשׁוֹן זָכַר, מֵאֵי בְּיוֹם רָעָה שֶׁהוּא לְשׁוֹן נִקְבָּה, וּמֵשִׁיב בְּיוֹמָא דְשִׁלְטָא הֵיאָה רָעָה לְמִיסָב נִשְׁמַתְיָהּ בְּיוֹם שְׁשׁוּלְטַת אוֹתָהּ הִרְעָה שֶׁהִיא הִלְלִי"ת שֶׁהִיא הַמְּלָאךְ הַמּוֹת שְׂבָאָה לִיטוֹל נִשְׁמַתּוֹ וְלִהְיִיתוֹ, וְאִזּוֹ יִנְצַל מִמֶּנָּה בְּזִכּוֹת הַצְּדָקָה הַמְּצַלֶּת מִמוֹת.

ויש עוד לפרש מה שכתוב אֲשָׁרֵי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל דֵּהֵינּוּ דָּא הוּא שְׂכִיב מְרַע זֶה הוּא הַחֹלָה הַשׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ, לְאַסְאָה לֵיָהּ מְחֻבּוּי גְבֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכֵּן אִישׁ מִשְׁכִּיל לְרַפְאוֹתוֹ מִעֲוֹנוֹתָיו וְיִשׁוּב לְהַקְבִּי"ה, וְר"ל שְׂבָא לְהַחְזִירוֹ בְּתִשְׁבּוּבָה וְשִׁתּוּדָה עַל עֲוֹנוֹתָיו, וְאוּלַי עַל יְדֵי זֶה יִנְצַל מִגְזֵרַת הַמִּיתָה.

דְּבַר אַחַר פִּירוּשׁ אַחַר עַל מַה שֶׁכְּתוּב "בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהו"ה", הֵינּוּ דָּא יוֹמָא דְדִינָא שְׂרָיָא עַל עֲלֻמָּא זֶהוּ יוֹם צָרָה וְצוּקָה שֶׁהֵדִין שׁוֹרָה עַל הָעוֹלָם, אֲשֶׁתְּזִיב מַנְיָהּ וּבְזִכּוֹת הַצְּדָקָה יִצִּילָהּ ה' מִיִּסּוּרֵי וְדִינֵי הַמִּתְרַגְּשִׁים לְבָא לְעוֹלָם כְּמָה דְאַתְמַר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהו"ה, וּמִפְּרָשׁ יוֹמָא דְאַתְמָסַר דִּינָא לְהָהוּא רָעָה לְשִׁלְטָאָה עַל עֲלֻמָּא יוֹם שֶׁנִּמְסַרְתָּ פְעוּלַת הַדִּין לְהַקְלִיפָה הַנִּקְרָאת רָעָה לְשִׁלְטָאָה עַל הָעוֹלָם, וְאִזּוֹ לֹא תִשְׁלוּט עָלָיו, אֲלֵא יִזְכֶּה לְאוֹרֵךְ יָמִים וְשָׁנֹת חַיִּים, וְכַשִּׁיגֵעַ עַת פְּטִירָתוֹ מִן הָעוֹלָם יִמּוֹת מִיִּתָּת נְשִׁיקָה, בְּזִכּוֹת הַצְּדָקָה וְחֶסֶד שֶׁעָשָׂה.

מאמר משביל אל דל

רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים מא א) אֲשָׁרֵי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה
 יִמְלֻטְהוּ יְהו"ה, הַאִי קָרָא אוֹקִימָנָא לִיה, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נֶשׁ שְׂכִיב
 בְּבֵי מְרַעִיָּה, הָא אֲתַפְס בְּאַטְרוּנֵיָּא דְּמִלְפָּא, רִישִׁיָּה בְּקוֹלְרָא, רַגְלוֹי
 בְּכוּפְסִירִין (ס"א בְּטַפְסִירָא), כְּמָה חִילִין נְטָרִין לִיה מְהַאי גִיסָא וּמְהַאי
 גִיסָא, שְׁיִיפּוּי כְּלָהוּ בְּדוּחְקָא, מְגִיחִין אֲלִין בְּאַלִין, מִיכְלָא אֲתַעְדִי
 מְנִיָּה.

מתוק מדבש

"מאמר משביל אל דל" ובו מבואר כי החולה נקרא "דל" שנתפס כמיטתו בבית האסורים של הקב"ה, שאינו יכול לרדת ממיטתו מחמת חולשתו וכאביו ה"י, ואז מעמידים עליו למעלה אפטרופוס שימליץ עליו זכות, ואשרי חלקו של האדם שמדבר אל לבו של החולה שישוב בתשובה מעונותיו, שבוה מצילו מן הדין שעל ידי תשובתו מתקבלים דברי האפטרופוס הממליץ עליו זכות וינצל מהמיתתו לחיים, ושכר האדם שהשכיל להחזיר בתשובה את החולה הוא שינצל מדינה של גיהנם.

(מקור המאמר צוהר פרשת נשלח דף ס"א ע"א ונציאורינו כן ה' עמ' תרעמ-תרפ)

רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח וְאָמַר הקדים לפרש מש"כ אֲשָׁרֵי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה
 יִמְלֻטְהוּ יְהו"ה פ"י הפשוט הוא, אשרי הנותן צדקה לדל בהשכל לבל יכלימו, כי
 בגמול זה ימלטהו ה' כשיהיה בעולם עת רעה, הַאִי קָרָא אוֹקִימָנָא לִיה פסוק זה העמדנו
 ופירשנו אותו, כִּי בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נֶשׁ שְׂכִיב בְּבֵי מְרַעִיָּה בשעה שאדם שוכב בבית חליו,
 הָא אֲתַפְס בְּאַטְרוּנֵיָּא דְּמִלְפָּא הרי נחשב כאילו נתפס בבית הסוהר של המלך ב"ה, כי
 אין ענין שכיבת החולה במטתו טבע בני אדם אלא הוא השגחה עליונה, רִישִׁיָּה בְּקוֹלְרָא
 ראשו קשור בשלשלת, היינו שראשו כואב לו, רַגְלוֹי בְּכוּפְסִירִין רגליו אסורים בכבלים,
 כי אינו יכול ללכת מחמת חולשתו, כְּמָה חִילִין נְטָרִין לִיה מְהַאי גִיסָא וּמְהַאי גִיסָא
 כמה חילים שומרים אותו מצד זה ומצד זה שלא יברח, ר"ל שבני אדם עומדים סביבו
 להשגיח עליו אולי ישתנה מצב בריאותו, שְׁיִיפּוּי כְּלָהוּ בְּדוּחְקָא כל אבריו הם בדוחק
 מחמת שהוא קשור למטתו שהוא בית אסורים שלו, מְגִיחִין אֲלִין בְּאַלִין אבריו לוחמים
 אלו באלו ע"י התפשטות המחלה בכל גופו מאבר לאבר, מִיכְלָא אֲתַעְדִי מְנִיָּה גם תאות
 האכילה הוסרה ממנו עד שאינו יכול לאכול.

בְּהֵיחֻא זְמַנָּא פְּקֻדִין עֲלֵיהּ אֶפּוֹטְרוֹפָא לְמִילְף עֲלֵיהּ זְכוּת קָמִי מְלָפָא, דְּכְתִיב (איוב לג כג) אִם יֵשׁ עָלָיו מְלָאָךְ מְלִיץ אֶחָד מִנִּי אֶלְף, בְּהֵיחֻא שְׁעָתָא זְכָאָה חוֹלְקִיהּ דְּבַר נֶשׁ דְּעָאֵל עֲלֵיהּ, וְאוֹלִיף לִיהּ אֶרְחָא לְשִׁיזְבוּתִיהּ מִן דִּינָא, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל, וְהֵיךְ יְכִיל לְשַׁזְבָּא לִיהּ, לְמִילְף לִיהּ אוֹרְחוֹי דְּחַיִּי, לְאַתְבָּא לְקָמִי מְאֲרִיהּ, כְּדִין אֶתְעַבִּיד אֶפּוֹטְרוֹפּוֹסָא עֲלֵיהּ לְעִילָא, מְאִי אֲגָרִיהּ, בְּיוֹם רְעָה יְמַלְטָהוּ יְהוּ"ה.

מתוק מדבש

בְּהֵיחֻא זְמַנָּא פְּקֻדִין עֲלֵיהּ אֶפּוֹטְרוֹפָא לְמִילְף עֲלֵיהּ זְכוּת קָמִי מְלָפָא באותו הזמן ממנים עליו אפוטרופוס ללמד עליו זכות לפני המלך ב"ה, כי הוא חבוש בבית האסורים ואינו יכול ללמד זכות על עצמו, דְּכְתִיב אִם יֵשׁ עָלָיו מְלָאָךְ מְלִיץ אֶחָד מִנִּי אֶלְף להגיד לאדם ישרו, פי' אם ימצא עליו מלאך מלמד זכות ומליץ טוב, ואף אם המלאך הזה הוא אחד מן אלף, כי תתקצ"ט מלמדים עליו חובה והוא לבדו מלמד עליו זכות, עכ"ז יחונן אותו הקב"ה ויאמר למלאך המליץ פדה אותו מרדת שחת (מלכות), בְּהֵיחֻא שְׁעָתָא זְכָאָה חוֹלְקִיהּ דְּבַר נֶשׁ דְּעָאֵל עֲלֵיהּ וְאוֹלִיף לִיהּ אֶרְחָא לְשִׁיזְבוּתִיהּ מִן דִּינָא באותה שעה אשרי חלקו של אדם שנכנס אליו לבקרו ומלמד אותו דרך הטוב להצילו מן הדין ומן המיתה הֵדָא הוּא דְּכְתִיב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל להצילו מן הדין, ומפרש וְהֵיךְ יְכִיל לְשַׁזְבָּא לִיהּ וְאוֹלִיף לִיהּ אֶרְחָא לְשִׁיזְבוּתִיהּ מִן דִּינָא, כי יכול האדם להציל את החולה מן הדין, לְמִילְף לִיהּ אוֹרְחוֹי דְּחַיִּי לְאַתְבָּא לְקָמִי מְאֲרִיהּ ע"י ידי שילמד אותו דרכי החיים ולהחזירו בתשובה לפני קונו, כְּדִין אֶתְעַבִּיד אֶפּוֹטְרוֹפּוֹסָא עֲלֵיהּ לְעִילָא אז כשהחולה עשה תשובה נעשה מלאך זה שנתמנה להליץ בעדו אפוטרופוס עליו ומצילו מן המיתה, מְאִי אֲגָרִיהּ מה שכרו של זה האדם שהשכיל אל דל שהוא החולה, בְּיוֹם רְעָה יְמַלְטָהוּ יְהוּ"ה ביום מותו ימלטהו ה' מן הגיהנם.

סוד ענין אפוטרופוס הנזכר לעיל, דומה לבעל דין שכשהוא חולה ואינו יכול לילך לבית דין והעדים אינם יכולים להעיד אלא בפני בעל הדין, לכן מנהג הדיינים להושיב מורשה ואפוטרופוס שיטעון טענותיו בעדו, כמו כן כשהאדם חולה הריהו נדון ברקיע בהיכל הגבורה הנקרא היכל הזכות, לכן כדי להעיד את דינו בפניו מעמידים עליו אפוטרופוס שהוא מלאך המליץ ללמד עליו זכות ולטעון טענות בעדו שיהיה החולה ראוי לנצח את הדין וישאר בחיים, וטענות אלו אינם זכויותיו שעשה ושיעשה כי זה אינו המלצת זכות, שאם כן נמצאת מוציא לעז על כמה צדיקים שהרי כמה צדיקים וטובים מתים מחוליים, אלא טענות אלו הם שעתיד אדם זה לעשות ענין גדול שהוא צורך העולם, או שלא יכופר הדור על ידי מיתתו מפני שענינו כך וכך אם כן למה ימות בלא עתו וכיצא כפי טענות שטוענים בבית דין העליון בסוד הגלגול, ולכן צריך החולה שישוב בתשובה ולא יעכבו עונותיו את הטענות של האפוטרופוס אלא יתקבלו בבית דין של מעלה לגמור את דינו לחיים. (רמ"ק והרמ"ו)

סדר ההיכלות

להבין המאמרים הבאים בעזרת נקדים לבאר בקצרה את סדר ז' ההיכלות דקדושה המבוארים בזהר פר' פקודי (עמ' רמד-רסב), ואת עניני הרפואה הנעשים בהם, הנה הזהר הקדוש מבאר את ז' ההיכלות שבעולם הבריאה מלמטה למעלה, וסדרם הוא כך, היכל א' "לבנת הספיר" שהוא ביסוד ומלכות, היכל ב' "עצם השמים" שהוא בהוד, היכל ג' "נוגה" שהוא בנצח, היכל ד' "זכות" שהוא בגבורה, היכל ה' "אהבה" שהוא בחסד, היכל ו' "רצון" שהוא בתפארת, היכל ז' "קודש קדשים" שהוא בג' ספירות כתר חכמה ובינה.

והנה בהיכל השלישי שהוא היכל נוגה שבנצח יש בו ד' פתחים לד' צדדי ההיכל, והפתח הרביעי שבצד מערב נקרא פתח הרפואה מפני ששם נשפע הרפואה לעולם, והממונה העומד בפתח זה נקרא פדיא"ל, מפני שהוא מכניס תפילות החולים אל הקב"ה וממליץ עליהם זכות, ובוזה הוא פודה את החולים מלרדת שחת.

גם יש בהיכל זה ד' מלאכים הנקראים אראלי"ם שעומדים לד' צדדי ההיכל, והמלאך העומד בצד מערב שבמלכות נקרא יהירא"ל והוא עומד לסייע לאלו המסייעים לרפואת החולה, ובפרט לאלו המעוררים את החולה שישוב בתשובה שלימה ויתרפא נפשו.

ובהיכל הרביעי שהוא היכל הזכות שבו דנים בית דין של מעלה את האדם, שם יש ד' היכלות קטנים שבהם עניני הזכותם והחובות של בני אדם, ועניני הבית דין של מעלה, ובפתח של ההיכל השני מד' היכלות הקטנים יש ממונה ששמו דהירא"ל שפעולתו להכניס את כל הזכותים של בני אדם, וכשהאדם נידון לטובה הוא מוסר את הדין למלאך פדיא"ל הנ"ל שבהיכל השלישי שיפדה את האדם מרדת שחת.

ובהיכל השישי שהוא היכל הרצון שבתפארת, יש בו ד' מלאכים מיכאל גבריאל רפאל אוריא"ל, ובצד צפון שבגבורה עומד מלאך גבריאל והוא נוטל את גזר הדין שנגזר על האדם לחוב ח"ו, ואם הוא עושה את גזר הדין ואינו מוסר את הגזר הדין לממונים שהם מצד הסט"א, אז יש רפואה אל החולי כי הוא ממתיק את הדין בכח הרחמים שבו, ובצד המזרח שבתפארת עומד מלאך רפאל שהוא ממונה להביא לפני הקב"ה את הזכויות של אלו שכבר נתיאשו בחליים, ולהתיר להם רפואה, וגם פעולתו להזמין את הרפואות לאלו שהגיע זמנם להרפא, ובכל יום הוא מסבב את העולם לרפאות את אלו שברצון הקב"ה שיתרפאו מיד בלי סמים, והוא מרפא אותם בשליחות הקב"ה. (עיין במאמר "בבוקר מתעורר רפואה בעולם").

מאמר כח תפילת החולה

פְּתַחַא רְבִיעָאָה, פְּתַחַא דָּא קְיִימָא לְאַסְוֹתָא, וְאַקְרִי פְּתַחַא דְאַסְוֹתָא, בְּהַאי פְּתַחַא קְיִימָא חַד מְמַנָּא פְּדִיא"ל שְׁמִיָּה, וְהַאי קְיִימָא עַל כָּל אֵינּוֹן אֲסוֹתִין דְּעֵלְמָא, וְלְאַעְלָא צְלוֹתִין דְּכָל אֵינּוֹן מְאַרִי דְּמְכַאוּבִין וּמְרַעִין וְצַעְרִין, וְהַאי אִיהוּ סְלִיק בְּכָל (נ"א לְכָל) אֵינּוֹן צְלוֹתִין, וְאַעִיל לֹון קְמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְהַאי אִיהוּ (אויב לֹג כג) מְלָאךְ מְלִיץ אֶחָד מְנִי אֶלְף, בְּגִין דְּאֵינּוֹן אֶלְף

מתוק מדבש

"מאמר כח תפילת החולה" ובו יבואר כי במלאך ששמו פדיא"ל ממונה להעלות את כל התפילות של החולים ובעלי היסורים, ואלו התפילות עולים יחד עם תפילת השכינה, וגם המלאך עולה יחד עם התפילה ומוכיר את זכויותיו של החולה לפני הקב"ה, ומוסיף לבאר שאפילו יש על החולה תשע מאות תשעים ותשע מלאכים המלמדים עליו חובה ח"ו, יש גם כן בכח מלאך זה ללמד זכות על החולה ולפדותו מהמות ולהמשיך עליו רפואה שלימה.

(מקור המאמר צוהר פרשת פקודי דף רמט ע"א וצנזאורינו כך ט עמ' שדמ-שמה)

פְּתַחַא רְבִיעָאָה פתח הרביעי שבצד מערב, שבהיכל השלישי דנצח, פְּתַחַא דָּא קְיִימָא לְאַסְוֹתָא פתח זה עומד להשפיע רפואות, לכן וְאַקְרִי פְּתַחַא דְאַסְוֹתָא נקרא פתח של הרפואה, בְּהַאי פְּתַחַא קְיִימָא חַד מְמַנָּא פְּדִיא"ל שְׁמִיָּה בזה הפתח עומד ממונה אחד פדיא"ל שמו, מלשון פדיון, וְהַאי קְיִימָא עַל כָּל אֵינּוֹן אֲסוֹתִין דְּעֵלְמָא וזה המלאך נתמנה על כל מיני הרפואות שבעולם, להמשיכם למטה לחולי בני ישראל, וְלְאַעְלָא צְלוֹתִין דְּכָל אֵינּוֹן מְאַרִי דְּמְכַאוּבִין וּמְרַעִין וְצַעְרִין ולהכניס ולהעלות התפלות של כל בעלי מכאובים ומחלות וצער, וְהַאי אִיהוּ סְלִיק בְּכָל אֵינּוֹן צְלוֹתִין וזה המלאך עולה יחד עם כל אותם התפלות, וְאַעִיל לֹון קְמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא והוא מכניס אותן לפני הקב"ה, וגורם יחוד פרטי על ידי התפלה, ועי"ז ממשיך רפואה לאותו האדם, ור"ל לפי שפתח זה הוא במערב שהוא סוד השכינה, והיא חולת אהבה ומתפללת על רפואתה, לכן גם אדם החולה המתפלל על רפואתו עולה תפלתו יחד עם תפלת השכינה, ורפואת השכינה היא כשמעלין אותה בתפלת השחר כשמאיר אור החסד להתיחד עם דודה.

וְהַאי אִיהוּ מְלָאךְ מְלִיץ אֶחָד מְנִי אֶלְף וזהו המלאך שעליו נאמר אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף, כלומר אפילו תתקצ"ט חלקים שבו מלמדים עליו חובה ואחד מלמד עליו זכות, ניצול (כמנזאר נמס' שנת דף לז ע"א), ומפרש בְּגִין דְּאֵינּוֹן אֶלְף קְיִימִין

קַיִמִין בְּהוּא פְתָחָא, וְהָאֵי חַד מְנִיְהוּ, וּכְתִיב (שם פסוק כד) וַיַּחַנְנוּ וַיֹּאמְרוּ
פְדֵעָהּוּ מְרֵדֵת שַׁחַת מְצֵאתִי כִפֹּר, בְּגִין דְּסָלִיק בְּהָאֵי (נ"א להאי) צְלוֹתָא,
וְקַיִמָא מְלִיץ טוֹב עָלֶיהָ דְּבַר נֶשׁ, וְאַדְכַּר זְכוּתֶיהָ דְּעֶבֶד קָמִי מְלָכָא
קְדִישָׁא, בְּגִין דְּהָאֵי אִיהוּ דְּקַיִמָא תְּדִיר לְטַב, וְעַל דָּא פִּלְ אַסְוֹתָא
קַיִמָא בְּהָאֵי פְתָחָא דִּי פְדִיא"ל מְמַנָּא בֵּיהּ.

מאמר שכר המחזור בתשובה את החולה

יהירא"ל קַיִמָא לְסֵטֶר מְעַרְב, וְהָאֵי קַיִמָא לְאַשְׁגָּחָא לְכָל אֵינּוֹן דְּלְעָאן

מתוק מדבש

בְּהוּא פְתָחָא, וְהָאֵי חַד מְנִיְהוּ לְפִי שְׁאֵלוּ הָאֵלֶּף מְלֹאכִים עוֹמְדִים בּוֹה הַפְתַּח וְהַמְלָאךְ
פְדִיא"ל הוּא אַחַד מֵהֶם, וְהוּא שֶׁר הָאֵלֶּף עֲלֵיהֶם, וּכְתִיב וְעֲלִיו נֹאמֵר, וַיַּחַנְנוּ וַיֹּאמְרוּ
פְדֵעָהּוּ מְרֵדֵת שַׁחַת מְצֵאתִי כִפֹּר פִּי שֶׁנִּפְדָּה מִן הַמוֹת עַל יְדֵי הַמְלִצַת מְלָאךְ פְדִיא"ל,
בְּגִין דְּסָלִיק בְּהָאֵי צְלוֹתָא לְפִי שְׁהוּא עוֹלָה יַחַד עִם אוֹתָהּ הַתְּפִלָּה, וְקַיִמָא מְלִיץ טוֹב
עָלֶיהָ דְּבַר נֶשׁ וְעוֹמֵד לְמִלִּין טוֹב עַל הָאָדָם, וְאַדְכַּר זְכוּתֶיהָ דְּעֶבֶד קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא
וּמְזַכֵּיר זְכוּתוֹ מֵה שַׁעֲשֵׂה טוֹב לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, בְּגִין דְּהָאֵי אִיהוּ דְּקַיִמָא תְּדִיר לְטַב
לְפִי שֶׁזֶה הַמְלָאךְ הוּא הַעוֹמֵד תָּמִיד לְהַמְלִיץ טוֹב עַל הָאָדָם, וְעַל דָּא פִּלְ אַסְוֹתָא קַיִמָא
בְּהָאֵי פְתָחָא דִּי פְדִיא"ל מְמַנָּא בֵּיהּ וְעַל כֵּן כָּל מֵינֵי הַמְשַׁכּוֹת רְפוּאוֹת נִמְצְאוֹת בּוֹה
הַפְתַּח שֶׁהַמְלָאךְ פְדִיא"ל מְמוֹנָה עֲלִיו.

"מאמר שכר המחזור בתשובה את החולה" ובו יבואר כי המלאך ששמו יהירא"ל עומד
לסייע לכל אלו שמסתכלים בצרכי החולה לעזור, ובפרט לאלו המשתדלים שהחולה יתבונן
במעשיו וישוב בתשובה שלימה, שבוה מתבטלים העונות והדינים מהחולה, ובשכר זה הם
ינצלו כיום מיתתם מהמלאך המות וימותו במיתת נשיקה, מפני שגרמו אל החולה שיבוא
לעוה"ב ולא ימות בעונותיו.

(מקור המאמר זוהר פרשת פקודי דף רנ ע"ג וצנזאורינו כך ט עמ' סג-סד)

יהירא"ל קַיִמָא לְסֵטֶר מְעַרְב זה המלאך שבהיכל השלישי שבנצח עומד בצד המלכות
שבמערב שהיא סוד תורה שבעל פה, לכן וְהָאֵי קַיִמָא לְאַשְׁגָּחָא לְכָל
אֵינּוֹן דְּלְעָאן בְּאוֹרֵיתָא זה המלאך עומד להשיגח ולסייע את כל אלו שעוסקים בתורה,

בְּאוֹרֵייתָא, וְעֵיילי בְּנִייהוּ לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא לְבִי רַב, וְלְכָל אֵינּוֹן דְּמִסְתַּפְּלִי
עַל מְרַע פִּד אִיהוּ בְּבִי מְרַעִיה, וְאַשְׁגָּחוּ עֲלֵיה, וְאוֹדְעוּ לִיה דִּי־סְתַפְּל
בְּחֻבּוּי וּבְעוֹבְדוּי, וְיִתּוּב מְנִייהוּ לְמֵאֲרִיה, בְּגִין דְּכָל מֵאֵן דִּישְׁתַּדֵּל
בְּהֵהוּא מְרַע דִּי־סְתַפְּל בְּעוֹבְדוּי, וְיִתּוּב בְּתִיּוּבְתָא קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא,
אִיהוּ גְרָיִם לִיה לְאַשְׁתְּזָבָא, וְלְאַתְבָּא לִיה רֻחִיה.

וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים מא א) אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דֵּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ
יְהוָה, מֵאִי בְּיוֹם רָעָה, בְּיוֹם רָע מִבְּעֵי לִיה, אֶלָּא בְּיוֹם רָעָה,
בְּיוֹמָא דְשִׁלְטָא הֵהִיא רָעָה לְמִיסַב נִשְׁמַתִּיה, אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דֵּל,
דָּא הוּא מְרַע, כְּמָה דָּאֲתָּ אָמַר (ש"ב יג ד) מְדוּעַ אֲתָּה כְּכָה דֵּל בֶּן
הַמֶּלֶךְ, וּבְגִין כֶּף, בְּיוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְהוָה, וְאַלִּין אֵינּוֹן דְּמִסְתַּפְּלִי

מתוק מדבש

וְעֵיילי בְּנִייהוּ לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא לְבִי רַב ומכניסים את בניהם לבית רבן לעסוק
בתורה, וכן ענין הרפואה היא מצד המלכות שהיא חולת אהבה ודלה, לכן זה המלאך
שבמערב עומד לסייע ולכלל אינון דְּמִסְתַּפְּלִי עַל מְרַע לְכָל אֵלוּ שְׂמִסְתַּכְלִים בְּצַרְכֵי
הַחֻלָּה, פִּד אִיהוּ בְּבִי מְרַעִיה כִּשְׁהוּא בְּבִית חַלְיו, וְאַשְׁגָּחוּ עֲלֵיה וְאוֹדְעוּ לִיה
דִּי־סְתַפְּל בְּחֻבּוּי וּבְעוֹבְדוּי וְיִתּוּב מְנִייהוּ לְמֵאֲרִיה ומשגיחים עליו ומודיעים לו
שיסתכל בחטאיו ובמעשיו וישוב מהם לקונו, בְּגִין דְּכָל מֵאֵן דִּישְׁתַּדֵּל בְּהֵהוּא מְרַע
דִּי־סְתַפְּל בְּעוֹבְדוּי וְיִתּוּב בְּתִיּוּבְתָא קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְפִי שְׂכַל מִי שְׂמִשְׁתַּדֵּל
עִם הַחֻלָּה שִׁתְּבוֹנֵן בְּמַעֲשָׂיו וְיִשׁוּב בְּתִשׁוּבָה לְפָנֵי הַקְּבִ"ה, אִיהוּ גְרָיִם לִיה לְאַשְׁתְּזָבָא
וְלְאַתְבָּא לִיה רֻחִיה הוּא הַגּוֹרֵם לוֹ לְהַנְצֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי עַל יְדֵי שֶׁשָׁב בְּטִלִּים מִמֶּנּוּ
כָּל הַדֵּינִים, וְלֵהֲשִׁיב רֻחוֹ וּנְשַׁמְתּוּ אֵלָיו לְעוֹלָם הַבָּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב ועל זה האיש נאמר אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דֵּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְהוָה
ושאל מֵאִי בְּיוֹם רָעָה לְמָה כְּתוּב רַעָה עִם ה' שֶׁהִיא לְשׁוֹן נִקְבָּה, בְּיוֹם רָע מִבְּעֵי
לִיה הִיא צְרִיךְ לְכַתּוּב רַע בְּלִי ה' כִּי מֵלֵת יוֹם הִיא לְשׁוֹן זָכַר, וְהֵשִׁיב אֶלָּא בְּיוֹם רָעָה פִּירוּשׁוֹ
בְּיוֹמָא דְשִׁלְטָא הֵהִיא רָעָה לְמִיסַב נִשְׁמַתִּיה בְּיוֹם שְׂשׁוּלְט אֹתָהּ הַרְעָה שֶׁהִיא הַמֶּלֶאך
הַמּוֹת שֶׁהוּא הַנּוֹקְבָא דְקִלְיָפָה לְקַחַת אֶת נִשְׁמַתּוֹ, אִזּוּ אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דֵּל דָּא
הוּא מְרַע הֵינּוּ חוּלָה נִקְרָא דֵּל, כְּמָה דָּאֲתָּ אָמַר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֲצֵל אֲמִנּוֹן, מְדוּעַ
אֲתָּה כְּכָה דֵּל בֶּן הַמֶּלֶךְ שֶׁפִּירוּשׁוֹ לְמָה אֲתָּה חוּלָה כָּל כַּךְ, וּבְגִין כֶּף אִם יִשְׁכִּיל אֵל
הַחֻלָּה, בּוֹכּוֹת זֶה בְּיוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְהוָה כְּלוֹמַר כְּמוֹ שֶׁזֶה הָאָדָם הִצִּיל אֶת הַחֻלָּה
מִמּוֹת, כֵּן הוּא יִנְצֵל מִמֶּלֶאך הַמּוֹת, וְכִשְׁיִגִיעַ זְמַן פְּטִירְתּוֹ מִן הָעוֹלָם יָמוֹת בְּנִשְׁקָה, וּמִסִּיק
דְּבִרּוֹ וְאָמַר וְאַלִּין אֵינּוֹן דְּמִסְתַּפְּלִי בְּהֵהוּא מְרַע לְאַתְבָּא לִיה מְחֻבּוּי גְּבִי קְדָשָׁא

בְּהוּא מְרַע, לְאַתְבָּא לִיה מְחֻבּוּי גַּבֵּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאוּקְיָמְנָא, בְּהִיכְלָא דָּא קְיָיְמָא עֲלֵיהּ לְאַשְׁגָּחָא, וּבִיּוֹמָא דְּשָׂרְיָא דִּינָא עַל עֲלָמָא יִשְׁתַּזְיַב מְגִיָּה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר בְּיוֹם רְעָה יְמַלְטָהוּ יְהוּ"ה, יוֹמָא דְּאַתְּמָסַר דִּינָא לְהֵהִיא רְעָה לְשִׁלְטָאָה בֵּיהּ.

מאמר זכויות החולה

פְּתִחָא תְּנַיִנָא, בְּהֵאִי פְּתִחָא אִית מְמָנָא דֵּהֲרִיא"ל שְׁמִיָּה, וְאִיהוּ לְסֹטֵר יְמִינָא, וְהֵאִי אִיהוּ מְמָנָא לְאַעְלָא כָּל זְכוּתֵין דְּזָכוּ בְּהוּ בְּנֵי נְשָׂא, כְּגִין דִּי תִדְּן בְּר נֶשׁ לְטַב עֲלֵיָּהוּ.

מתוק מדבש

בְּרִיךְ הוּא וְאֵלֹהֵי הֵם הַמְּשַׁכְּלִים הַמְּסַתְּכִים בַּחֲחֻלָּה לְהַחֲזִיר אוֹתוֹ בַּתְּשׁוּבָה מֵעֲוֹנוֹתָיו אֵל הַקַּב"ה, כְּמָה דְּאוּקְיָמְנָא כְּמוֹ שְׂבִיאֲרֵנוּ (ע"י מס' נדרים דף מ ע"א), וּמִמְשִׁיךְ דְּבִרְיֹו וְאֵמַר כִּי בְּהִיכְלָא דָּא קְיָיְמָא עֲלֵיהּ לְאַשְׁגָּחָא בּוּזָה הַהִיכַל עֹמֵד זֶה הַמְּלַאךְ יְהִירָא"ל לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵיו לְטוֹבָה, וּבִיּוֹמָא דְּשָׂרְיָא דִּינָא עַל עֲלָמָא יִשְׁתַּזְיַב מְגִיָּה וּבִזְכוּת זֶה בְּיוֹם שְׁשׁוּרָה הַדִּין עַל הָעוֹלָם הוּא יִנְצַל מִמֶּנּוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר כְּמוֹ שְׂנֵאמַר בְּיוֹם רְעָה יְמַלְטָהוּ יְהוּ"ה דֵּהֲרִיא יוֹמָא דְּאַתְּמָסַר דִּינָא לְהֵהִיא רְעָה לְשִׁלְטָאָה בֵּיהּ בְּיוֹם שְׂנֵמְסַר הַדִּין לְאוֹתָהּ הַרְעָה שֶׁהִיא הַמְּלַאךְ הַמּוֹת לְשִׁלוֹט בּוּ, אִזּוּ יְמַלְטָהוּ ה'.

"מאמר זכויות החולה" ובו יבואר כי מיד בתחילת החולי האדם נידון, ומכניסים כל זכויותיו לדין, ואפילו דברים קלים שבמעשיו הטובים גם כן מכניסים לדין כדי שיהיה האדם נידון בהם לטובה, וכשנמצא הזכויות מרובות מהעונות, אז יוצא פסק דינו לטובה, והמלאך ששמו דהריא"ל מוסר את פסק הדין לפדיא"ל כדי שיפדה את האדם מרדת שחת, וניצול מהמיתה ומתרפא מחליו.

(מקור המאמר זוהר פרשת פקודי דף רנז ע"א וצנזאוריניו כרך ט עמ' שעט-ספ)

פְּתִחָא תְּנַיִנָא הַפְּתַח שְׂבַהֲיַכַּל הַשְּׁנֵי מַד' הִיכְלוֹת הַקְּטַנוֹת שְׂבַהֲיַכַּל הַזְּכוּת, בְּהֵאִי פְּתִחָא אִית מְמָנָא דֵּהֲרִיא"ל שְׁמִיָּה, וְאִיהוּ לְסֹטֵר יְמִינָא בּוּזָה הַפְּתַח יֵשׁ מִמוֹנָה אַחַד דֵּהֲרִיא"ל שְׁמוֹ, וְהוּא לְצַד הַיְמִין שֶׁל הִיכַל הַזְּכוּת, וְהֵאִי אִיהוּ מְמָנָא לְאַעְלָא כָּל זְכוּתֵין דְּזָכוּ בְּהוּ בְּנֵי נְשָׂא וְזֶה הוּא מִמוֹנָה לְהַכְּנִיס אֶת כָּל הַזְּכוּיּוֹת שֶׁזָּכוּ בָּהֶם בְּנֵי אָדָם, כְּלוֹמַר אִפִּילוֹ דְּבִרְיֹו קְלִים הַכֹּל בֹּא לְיַדֵּי חֲשׁוֹבֵן, כְּגִין דִּי תִדְּן בְּר נֶשׁ לְטַב עֲלֵיָּהוּ כְּדִי שֶׁהָאָדָם יִהְיֶה נִידוֹן עֲלֵיהֶם לְטוֹב.

כִּד אֲתָדֵן לְטֹב וְאֵינֹנִי זְכִיִּין קְיִימָן סְגִיאָן עַל חוֹבֵי בְּנֵי נֶשָׂא, פְּדִין
הָאֵי מְמָנָא פְּקִיד עַל אַגְרָא וְחוֹלְקָא דְאֵינֹנִי זְכִיִּין וְאַגְרָן לְטֹב,
וְאַפִּיק הֵהוּא דִּינָא, וּמְנִי לִיה לְהֵהוּא מְמָנָא, דְאֶקְרִי פְּדִיא"ל דִּי בְּהִיכְלָא
תְּלִיתָאָה, וּכְדִין אָמַר לִיה (אִיּוֹב לֵג כֹּד) פְּדָעָהּ מְרַדַּת שַׁחַת.

בְּגִין דְּכִד בְּר נֶשׁ קָאִים בְּבֵי מְרַעִיָּה, וְאַתְפֹּס בְּתַפְּסוֹ דְּמִלְפָּא, פְּדִין
אֲתָדֵן בְּר נֶשׁ, וְכָל זְכוֹ וְכָל חוֹבָה דְּעֵבֵד בְּהָאֵי עֲלָמָא, כְּלָא עָאֵל
בְּהָאֵי הִיכְלָא לְאַתְדָּנָא, וְכִד אֲתָדֵן לְטֹב, בְּהָאֵי פְּתַחַא נְפֶק דִּינִיָּה לְטֹב,
לִימְנָא דְהָאֵי מְמָנָא דְהָרִיא"ל, דְּקִיִּימָא בִּיה, וְאוֹדְעִין דִּינִיָּה לְטֹב, עַד
דְּאַשְׁתְּזִיב.

מתוק מדבש

כִּד אֲתָדֵן לְטֹב כִּשְׁהוּא נִידוֹן לְטוֹב, וְאֵינֹנִי זְכִיִּין קְיִימָן סְגִיאָן עַל חוֹבֵי בְּנֵי נֶשָׂא
וְאוֹתָם הַזְכוּוּת נִמְצָאוּ מְרוֹבוֹת עַל עוֹנוֹת בְּנֵי אָדָם, פְּדִין הָאֵי מְמָנָא פְּקִיד עַל
אַגְרָא אִז זֶה הַמְמוֹנָה דְהָרִיא"ל שְׁהוּא מְמוֹנָה עַל הַשְּׂכָר שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, שְׁעֵלִיו אִמְרוּ חֲזִ"ל
בְּרִישׁ מִס' פֶּאֶה, אֵלוּ דְבָרִים שְׂאָדָם אוֹכֵל פִּירוֹתֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְחוֹלְקָא דְאֵינֹנִי זְכִיִּין,
וְאַגְרָן לְטֹב וְהוּא מְמוֹנָה עַל הַחֶלֶק שֶׁל אֵלוּ הַזְכוּוּת, וּפּוֹסֵק שְׂכָרָן לְטוֹב, וְאַפִּיק הֵהוּא
דִּינָא וְהוּא מוֹצִיא אֶת הַדִּין הֵהוּא, וּמְנִי לִיה לְהֵהוּא מְמָנָא דְאֶקְרִי פְּדִיא"ל דִּי
בְּהִיכְלָא תְּלִיתָאָה וּמוֹסֵר אוֹתוֹ לְהַמְמוֹנָה הַנִּקְרָא פְּדִיא"ל שְׁהוּא בְּהִיכֵל הַשְּׁלִישִׁי, וּכְדִין
אָמַר לִיה פְּדָעָהּ (כְּמוֹ פְּדִיּוֹ) מְרַדַּת שַׁחַת שִׁיפְדָה אֶת הָאָדָם מְרַדַּת שַׁחַת.

בְּגִין דְּכִד בְּר נֶשׁ קָאִים בְּבֵי מְרַעִיָּה לְפִי שְׂכִשְׁהָאָדָם נַחֲלָה וְנִמְצָא בְּבֵית חֲלִיו כְּלוֹמַר
שְׁשׁוֹכֵב עַל עֵרֶשׁ דּוֹי, אִפִּילוּ בְּחוֹלֵי שְׁהוּא גֵרָם לְעַצְמוֹ עַל יַדֵּי צִינִים וּפְחִים, וְאַתְפֹּס
בְּתַפְּסוֹ דְּמִלְפָּא אוֹ שְׁנַתְפֹּס בְּתַפִּיסַת הַמֶּלֶךְ בְּחוֹלֵי הַמְטִילוּ לְמִיטָה מִן שָׁמַיִם, פְּדִין אֲתָדֵן
בְּר נֶשׁ אִז נִידוֹן הָאָדָם לְמַעֲלָה מִיַּד בְּתַחִילַת חֲלִיו, וְכָל זְכוֹ וְכָל חוֹבָה דְּעֵבֵד בְּהָאֵי
עֲלָמָא וְכָל זְכוֹת וְכָל חֲטָא שְׁעֵשָׂה הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּלָא עָאֵל בְּהָאֵי הִיכְלָא לְאַתְדָּנָא
הַכֵּל נִכְנַס בִּזְהָה הַהִיכֵל לְהִיּוֹת נִידוֹן עֲלֵיהֶם, וְכִד אֲתָדֵן לְטֹב וְכִשְׁהָאָדָם נִידוֹן לְטוֹב, אִז
בְּהָאֵי פְּתַחַא נְפֶק דִּינִיָּה לְטֹב בִּזְהָה הַפְּתַח יוֹצֵא פְּסַק דִּינוֹ לְטוֹב, לִימְנָא דְהָאֵי מְמָנָא
דְהָרִיא"ל דְּקִיִּימָא בִּיה לְצַד יְמִין שְׁזֶה הַמְמוֹנָה דְהָרִיא"ל עוֹמֵד בּוֹ, וְאוֹדְעִין דִּינִיָּה
לְטֹב וּמוֹדִיעִים לְהַמְלַמְדִים עֲלֵיו זְכוֹת שִׁיצָא דִּינוֹ לְטוֹב, כְּלוֹמַר שִׁידְעוּ שְׁזֶה הָאִישׁ זֶכֶה
בְּדִין, וְכֵן מוֹדִיעִים דִּינוֹ לְנִשְׁמוֹת קְרוֹבוֹי שְׁהַתְּפַלְלוּ עֲלָיו, וְכֵן מוֹדִיעִים לְמַלְמָדִים עֲלָיו חוֹב
שְׁזֶכֶה בְּדִינוֹ כְּדִי לְהַשְׁתִּיקָם, עַד דְּאַשְׁתְּזִיב עַד שְׁהוּא נִיצֵל מִן הַמִּיתָה וּמִתְּרַפָּא מִחֲלָיו.

מאמר מלאך רפאל מרפא בשליחות הקב"ה

**בְּסֵטְרָא דְצִפּוֹן קְיִימָא נְהוֹרָא אַחְרָא, דְהָא אִיהוּ קְיִימָא לְנִטְלָא (ס"א
 לְבִטְלָא) דִּינָא מְפִי הֵיכְלָא רְבִיעָאָה, וְיָהֵב לְמִמְנָא דְפִתְחָא,
 דְבִהְהוּא פִתְחָא קְיִימָן מְמַנְן אַחְרָן דְאִינוּן דְבִסְטֵר מְסֻאָבָא, מְחֻפְאֵן
 לְהֵהוּא מְמַנָּא וְנִטְלֵי דִינָא, וְלִזְמַנִּין דְהָאִי נְהוֹרָא דְבִסְטֵרָא דְצִפּוֹן, אִיהוּ
 עֶבֶיד דִּינָא, וְלֹא יִתְמַסֵּר בִּידָא דְסֵטְרָא אַחְרָא, בְּגִין דְכָל דִּינִין דְאִתְעֵבִידוּ
 בִּיה אִית לֹון אֶסְוֹתָא, וְקִדְשָׁא בְרִיָּה הוּא עֶבֶיד חֶסֶד בְּאִינוּן אַתְרֵי.**

מתוק מדבש

"מאמר מלאך רפאל מרפא בשליחות הקב"ה" ובו יבואר כי מלאך גבריאל שבצפון שבמידת הגבורה לוקח את גזר הדין שנגזר על האדם, וכשהוא עושה את גזר הדין בעצמו ואין מוסרו אל בעלי הדינים שמצד הסמ"א או יש רפואה אל החולי מפני שהוא כולל מחסד ודין יחד, ומלאך רפאל שבמזרח שבמידת התפארת, מזכיר לפני הקב"ה את הזכותים של אלו שכבר נתייאשו בחליים רח"ל וחותר להם רפואה. גם יבואר בו כי מלאך רפאל מקומו במערב שבמידת המלכות, אמנם לפעמים נחשב במזרח מפני שהרפואה נמשכת ממידת התפארת שבמזרח, ומשם נמשך אל מידת המלכות שבמערב, ויוצא לפעול בעולם על ידי מלאך רפאל שבמלכות.

(מקור המאמר צוהר פרשת פקודי דף רנד ע"ח וצנז'אורינו כרך ט עמ' תו-תט)

**בְּסֵטְרָא דְצִפּוֹן קְיִימָא נְהוֹרָא אַחְרָא בצד הגבורה שבצפון שבהיכל השישי שבתפארת
 עומד אור אחר, דְהָא אִיהוּ קְיִימָא לְנִטְלָא דִינָא מְפִי הֵיכְלָא רְבִיעָאָה והוא
 עומד ליקח את הדין שנגזר בבית דין שבהיכל הרביעי, שהוא היכל הזכות, וְיָהֵב לְמִמְנָא
 דְפִתְחָא והוא נותן את גזר הדין להממונה שעל הפתח, דְבִהְהוּא פִתְחָא קְיִימָן מְמַנְן
 אַחְרָן דְאִינוּן דְבִסְטֵר מְסֻאָבָא לפי שבפתח ההוא עומדים ממונים אחרים שהם בצד
 הטומאה, מְחֻפְאֵן לְהֵהוּא מְמַנָּא וְנִטְלֵי דִינָא שהם מחכים לאותו הממונה לקחת ממנו
 את הדין, אבל וְלִזְמַנִּין דְהָאִי נְהוֹרָא דְבִסְטֵרָא דְצִפּוֹן אִיהוּ עֶבֶיד דִּינָא לפעמים שזה
 האור שבצד צפון שהוא גבריאל, הוא עושה את הדין בעצמו, והוא דן ברחמים, וְלֹא
 יִתְמַסֵּר בִּידָא דְסֵטְרָא אַחְרָא שלא ימסר הדין ביד הסטרא אחרא, בְּגִין דְכָל דִּינִין
 דְאִתְעֵבִידוּ בִּיה אִית לֹון אֶסְוֹתָא לפי שכל הדינים הנעשים בו בעצמו יש להם רפואה,
 על ידי השתתפות הרחמים באותו הדין הממתיקו, וְקִדְשָׁא בְרִיָּה הוּא עֶבֶיד חֶסֶד בְּאִינוּן
 אַתְרֵי והקב"ה עושה חסד באותם המקומות שגבריאל ממונה עליהם.**

גְּבֵרִיא"ל אִיהוּ הַאי נְהוּרָא דְבְּסִטְרָא דְצִפּוֹן, וּבְכָל אֶתֶר דְּאִיהוּ מְחִי, שְׂרִי בֵּיה חֶסֶד, בְּגִין דְּגְבֵרִיא"ל בְּתַרְיִן סִטְרִין, כְּלִיל בְּתַרוּוּיָהּ, וְעַל דָּא מְחִיא וְאֶסְוֹתָא בֵּיה, בְּסִטְרָא דָּא קְיִמָּא רְזָא דְכְּתִיב (דברים ח ה) כִּי פֶּאֶשֶׁר יִיטֵר אִישׁ אֶת בְּנוֹ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ מִיִּסְרָךְ, וְאֵלֶיךָ יִסְוֹרִין דְּרַחֲמֵמוּתָא, דְּכְלִילֵן בְּסִטְרָא דָּא וּבְסִטְרָא דָּא.

בְּסִטְרָא דְּמִזְרַח קְיִמָּא נְהוּרָא אַחְרָא, דְּאִיהוּ קְיִמָּא בְּכָל מְלֵי דְּאֶסְוֹתָא, לְמִיעַל קַמֵּיה מְאָרִיָּה כָּל אֵינּוֹן דְּאֶתְנַשְׁיִין בְּבֵי מְרַעֲיָהּ, וְלְקַרְבָּא זְמַנִּין וְקִצִּין לְאֵינּוֹן מְרַעֲיִן דְּאֶשְׁתְּלִימוּ מְהִימְנוּתֵיהוּ, וְאֶסְחָר עֲלָמָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, בְּגִין לְאֶשְׁלָמָא אֶסְוֹתָא בְּפִקּוּדָא דְּמְאָרִיָּה, וְהַאי נְהוּרָא רְפָא"ל שְׁמִיָּה,

מתוק מדבש

ומפרש כי גְּבֵרִיא"ל אִיהוּ הַאי נְהוּרָא דְבְּסִטְרָא דְצִפּוֹן מֵלֶאךְ גְּבֵרִיאֵל הוּא הָאוּר שְׂבַצַד צִפּוֹן, וּבְכָל אֶתֶר דְּאִיהוּ מְחִי שְׂרִי בֵּיה חֶסֶד וּבְכָל מְקוּם שֶׁהוּא מְכָה שׁוּרָה בּו חֶסֶד, בְּגִין דְּגְבֵרִיא"ל בְּתַרְיִן סִטְרִין כְּלִיל בְּתַרוּוּיָהּ לְפִי שְׂגַבְרִיאֵל הוּא בְּב' צַדִּים חֶסֶד וּגְבוּרָה וְכוּלּוּל בְּשֵׁנֵיהֶם, וְעַל דָּא מְחִיא וְאֶסְוֹתָא בֵּיה וְעַל כֵּן הִמְכָּה וְהִרְפּוּאָה שְׁנִיָּהֶם הֵם בּו, בְּסִטְרָא דָּא קְיִמָּא רְזָא דְכְּתִיב בְּצַד זֶה קִיָּם סוּד הַכְּתוּב כִּי פֶּאֶשֶׁר יִיטֵר אִישׁ אֶת בְּנוֹ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ מִיִּסְרָךְ וְהֵינּוּ וְאֵלֶיךָ יִסְוֹרִין דְּרַחֲמֵמוּתָא אֵלּוּ הֵם יִסְוֹרִים שֶׁל אַהֲבָה, דְּכְלִילֵן בְּסִטְרָא דָּא וּבְסִטְרָא דָּא שֶׁהֵם כְּלוּלִים בְּצַד הַחֶסֶד וּבְצַד הַגְּבוּרָה.

בְּסִטְרָא דְּמִזְרַח קְיִמָּא נְהוּרָא אַחְרָא בְּצַד מִזְרַח עוֹמֵד אוּר אַחַר שֶׁהוּא רְפָאֵל כְּמִבּוּאֵר לְהֵלֵן, דְּאִיהוּ קְיִמָּא בְּכָל מְלֵי דְּאֶסְוֹתָא שֶׁהוּא מְמוּנָה בְּכָל עֲנִיֵי הִרְפּוּאוֹת, (ה"ג ד"ו) וְלְמִיעַל קַמֵּיה מְאָרִיָּה כָּל אֵינּוֹן דְּאֶתְנַשְׁיִין בְּבֵי מְרַעֲיָהּ וְלִהְיָא לְפָנֵי הַקְּב"ה הַזְּכוּתִים שֶׁל כָּל אֵלּוּ הַחוּלִים שֶׁנִּשְׁכַּחוּ וְנִתְיָאֲשׁוּ בַחֲלִיִּים, כְּאִילוּ ח"ו לֹא יִקּוּמוּ לְעוֹלָם מִמַּטְתָּם, וְרְפָאֵל יֵשׁ בּו כַּח לְהַזְכִּיר זְכוּתָם וְחוּתֵר לֵהֶם שַׁעַר הִרְפּוּאָה, וְלְקַרְבָּא זְמַנִּין וְקִצִּין לְאֵינּוֹן מְרַעֲיִן דְּאֶשְׁתְּלִימוּ מְהִימְנוּתֵיהוּ וְלְקַרְבֵּי סוּף וְקֶץ הַזְּמַן שֶׁל כָּל אֵלּוּ הַמַּחְלוֹת שֶׁכִּבְּרָה גָּמְרוּ שְׁלִיחוֹתָם בְּנִאמְנוֹת מַה שֶׁנִּגְזַר עַל זֶה הָאִישׁ שִׁיחֲלָה עַד יוֹם פְּלוּנִי, אֲבָל עַדִּין תְּלוּיָה רְפּוּאָתָם בְּרִפּוּא פְּלוּנִי וְסֵם פְּלוּנִי (כַּמְחוּ"ל זַמְס') עֲנוּדָה זֵרָה דָּף נָה ע"ב), לְכֵן רְפָאֵל מְזַמֵּין לֵהֶם רְפּוּאָה וְרְפּוּאוֹת, שְׁעִי"ז הֵם מִתְרַפְּאִים, וְיִוֹתֵר מְזֵה וְאֶסְחָר עֲלָמָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּגִין לְאֶשְׁלָמָא אֶסְוֹתָא בְּפִקּוּדָא דְּמְאָרִיָּה שֶׁרְפָאֵל מְסַבֵּב אֶת הָעוֹלָם בְּכָל יוֹם וְיוֹם כְּדֵי לְהַשְׁלִים רְפּוּאָת הַחוּלִים בְּרִצּוֹן הַקְּב"ה, וְזֶה לֹא עַל יְדֵי סְמִים וְלֹא עַל יְדֵי זְמַן, כִּי אִם בְּמִצּוֹת אֲדוּנֵי, וְהַאי נְהוּרָא רְפָא"ל שְׁמִיָּה זֶה הָאוּר רְפָאֵל שְׂמו.

וְאֵף עַל גַּב דְּהָא אוֹקִימָנָא לִיה לְסִטְרָא אַחְרָא. וְדָא אַחִיד לְסִטְרָא דָּא, וְלְסִטְרָא דָּא, לְסִטְרָא דְּמִיכָאֵל, וְלְסִטְרָא דְּגַבְרִיאֵל.

וְהָאִי אִיהוּ מְמַנָּא בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְדִּין פֶּר נֶשׁ בְּהִיכְלָא רְבִיעָאָה לְחַיִּים, פְּדִין אִיהוּ אֶקְדִּים בְּאַסְוֹתָא, וְהָאִי אַסְוֹתָא מְגוּ דְּחִיקוּ נְפֻקָּא, בְּגִין דְּמִתְרִין סִטְרִין נְפֻקָּא, וְהָאִי דְּחִיקוּ אַתִּיא מְגוּ סִטְר שְׁמָאֵלָא, וְאַסְוֹתָא מְגוּ סִטְר יְמִינָא, וְעַל דָּא הֵהוּא מְרַע פֶּד אַתִּיא לִיה אַסְוֹתָא, מְגוּ דְּחִיקוּ סְגִיא אַתִּיא לִיה.

וְהִכִּי הוּא מְסִטְרָא דְּמַעְרַב, וְאֵף עַל גַּב דְּאַמְרִין דְּרַפָּאֵל בְּסִטְר מְזִרְחָא,

מתוק מדבש

וְאֵף עַל גַּב דְּהָא אוֹקִימָנָא לִיה לְסִטְרָא אַחְרָא וְאֵף עַל פִּי שְׂבִיאָרְנוּ בַכְּמָה מְקוּמוֹת שְׂרַפָּאֵל הוּא לְצַד מַעְרַב, זֶה אִינוּ סוֹתֵר אֶת דְּבִרְיָנוּ, כְּמוֹ שְׂבִיאָר לַהֲלֵן שְׂמַעְרַב הוּא שְׁלִיחַ הַדְּרוּם וְהַצִּפּוֹן וְהַמְזוּרְחָא (כִּי מַעְרַב הוּא סוֹד הַמַּלְכוּת הַמְנַהִיגָה אֶת הָעוֹלָם כְּפִי מַה שְׂקַבְּלָה אֶת הַחֶסֶד וְהַגְּבוּרָה מִן הַתְּפֹאֶרֶת שֶׁהוּא הַמְזוּרְחָא), וְהִיא מְשַׁפְּעַת לְמִטָּה וּפּוֹעֵלֶת פְּעוּלַתָּם, אֲבָל עֵיקַר הַרְפּוּאָה וְחַיִּים אִינוּ אֵלָּא מְצַד הַמְזוּרְחָא, וְדָא אַחִיד לְסִטְרָא דָּא וְלְסִטְרָא דָּא וְזֶה הַמְלֵאךְ רַפָּאֵל הוּא אוֹחֵז בְּצַד זֶה וּבְצַד זֶה, דֵּהִינּוּ לְסִטְרָא דְּמִיכָאֵל וְלְסִטְרָא דְּגַבְרִיאֵל לְצַד הַחֶסֶד שְׂבִדְרוּם שְׂבּוּ עוֹמֵד מִיכָאֵל, וְלְצַד הַגְּבוּרָה שְׂבַצְפוֹן שְׂבּוּ עוֹמֵד גְּבִרִיאֵל, כְּלוּמַר רַפָּאֵל הוּא בְּמַלְכוּת שְׂמִקוּמָה בְּצַד הָאֲחֹר שְׂבַמְעַרַב, וְלִכְּן הוּא כּוֹלֵל חֶסֶד וְגְבוּרָה לְהִיּוֹתוֹ בְּקוּ הָאֲמֻצִּי, אֲמֵן לְפַעֲמִים הוּא נֶחֱשֵׁב כְּאִילוּ הוּא בְּמְזוּרְחָא כְּדִי לְפַעוּל עֲנִינֵי הַרְפּוּאוֹת כְּמְבוּאָר לַהֲלֵן.

וְהָאִי אִיהוּ מְמַנָּא בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְדִּין פֶּר נֶשׁ בְּהִיכְלָא רְבִיעָאָה לְחַיִּים וְרַפָּאֵל הוּא מְמוּנָה בְּשַׁעַת שְׁנִידוֹן הָאֲדָם בְּהִיכַל הַרְבִּיעִי לְחַיִּים, פְּדִין אִיהוּ אֶקְדִּים בְּאַסְוֹתָא אַז הוּא מְקִדִּים לוֹ הַרְפּוּאָה שִׁישָׁאָר בְּחַיִּים, וְהָאִי אַסְוֹתָא מְגוּ דְּחִיקוּ נְפֻקָּא וְרַפּוּאָה זֶה יוֹצֵאת מִתּוֹךְ הַדּוּחַק, כְּלוּמַר שְׂמִתְרַפָּא בְּדוּחַק וּבְקוּשִׁי, בְּגִין דְּמִתְרִין סִטְרִין נְפֻקָּא לְפִי שְׂהַרְפּוּאָה יוֹצֵאת מִשְׁנֵי הַצַּדִּים, דֵּהִינּוּ מְצַד הַחֶסֶד וּמְצַד הַגְּבוּרָה, וְהָאִי דְּחִיקוּ אַתִּיא מְגוּ סִטְר שְׁמָאֵלָא וְזֶה הַדּוּחַק בָּא מְצַד הַדִּין שְׂבַשְׂמָאֵל, לְפִי שְׂמִדַּת הַדִּין שְׂבַשְׂמָאֵל מַעֲכַבֵּת אֶת הַרְפּוּאָה הַבָּאָה מְצַד הַחֶסֶד שְׂבִימִין, וְאַסְוֹתָא מְגוּ סִטְר יְמִינָא אֲבָל הַרְפּוּאָה בָּאָה מְצַד הַחֶסֶד שְׂבִימִין, וְעַל דָּא הֵהוּא מְרַע פֶּד אַתִּיא לִיה אַסְוֹתָא וְעַל כֵּן זֶה הַחוּלָה כְּשַׂבָּאָה לוֹ הַרְפּוּאָה, מְגוּ דְּחִיקוּ סְגִיא אַתִּיא לִיה מִתּוֹךְ דּוּחַק גְּדוֹל בָּאָה לוֹ.

וְעַתָּה מְבַאָר כִּי וְהִכִּי הוּא מְסִטְרָא דְּמַעְרַב וְכֵן הוּא הָאֲמֵת שְׂרַפָּאֵל הוּא מְצַד מַעְרַב, וְאֵף עַל גַּב דְּאַמְרִין דְּרַפָּאֵל בְּסִטְר מְזִרְחָא וְאֵף עַל פִּי שְׂאֲנוּ אֲמַרְנוּ לְמַעֲלָה שְׂרַפָּאֵל

וְאוֹקְמוּהָ בְּסִטֵּר דָּא דְּמַעְרַב, אֶסְוֹתָא וְחֵיּינ לָאו אִיהוּ אֶלָּא מְסִטֵּר
מְזַרְחָ, דְּהָא מִתְמַן אֶתְמַשְׁכָּאן חֵיּינ לְתַתָּא.

מאמר זכותי החולה בדינו

תַּאנָּא, בְּזַמְנָא דְּדֵיּינִין לִיהָ לְבַר נָשׁ לְעֵילָא, סְלָקִין לְנִשְׁמַתִּיהָ לְבִי
דִּינָא, וְדֵיּינִין עַל מִימְרָהָא, וְהִיא אֶסְהִידַת בְּכָלָא, וְאֶסְהִידַת
בְּכָל רְעִיוֹנֵי דְּבַר נָשׁ, וּבְעוֹבְדִין לָא אֶסְהִידַת, דְּהָא פְּלָהוּ בְּסַפְרָא כְּתִיבִין,

מתוק מדבש

הוא בצד מזרח, וְאוֹקְמוּהָ בְּסִטֵּר דָּא דְּמַעְרַב והחברים ביארו שהוא בצד מערב, ואמר
כי אֶסְוֹתָא וְחֵיּינ לָאו אִיהוּ אֶלָּא מְסִטֵּר מְזַרְחָ כי שורש הרפואה וחיים אינם אלא
מצד התפארת שבמזרח שהוא סוד עץ החיים, ורפאל הוא הממונה על הרפואות, לכן מטעם
זה אנו מייחסים את מלאך רפאל גם במזרח, דְּהָא מִתְמַן אֶתְמַשְׁכָּאן חֵיּינ לְתַתָּא כי
ממזרח נמשכים הרפואה והחיים למטה אל המלכות שהיא בצד מערב, בסוד התפארת
המשפיע את השפע למלכות, והיא מוציאתם לעולם על ידי רפאל שבמערב.

"מאמר זכותי החולה בדינו" ובו יבואר כי כשדנים את החולה למעלה מתגברים יסוריו
יותר משאר זמנים, וכשווכה בדין על ידי ריבוי מעשיו הטובים או הנשמה מאירה ברוחו
ונפשו, וזיעה יוצאת על גופו ומתרפא מחליו, ולפעמים הוא זוכה בדין מפני שהקב"ה דן
אותו לטוב מפני שעתיד לשוב בתשובה שלימה ולעסוק בתורה ומעשים טובים, או מפני
שעתיד להוליד בן שיחיה צדיק בעולם. ובזכות זה הוא נידון לטובה ומתרפא מחליו.

(מקור המאמר זוהר פרשת ויחי דף רכו וצניאוריניו כרך 7 עמ' תקיז-מקיד)

תַּאנָּא בְּזַמְנָא דְּדֵיּינִין לִיהָ לְבַר נָשׁ לְעֵילָא למדנו, בזמן שדנים את האדם למעלה כשהוא
חולה, סְלָקִין לְנִשְׁמַתִּיהָ לְבִי דִּינָא וְדֵיּינִין עַל מִימְרָהָא מעלים את נשמתו לבית
דין של מעלה ודנים אותה על פי דבריה, וְהִיא אֶסְהִידַת בְּכָלָא והיא מעידה על הכל,
ומפרש וְאֶסְהִידַת בְּכָל רְעִיוֹנֵי דְּבַר נָשׁ ומעידה על ההרהורים של האדם, אפשר שעל
הרהור ע"ז ח"ו, או על הרהור עבירות שעבר ושנה בהם ואח"כ מהרהר בהם, שאז ההרהור
מצטרף ח"ו, כמ"ש במס' קידושין (הגהות מהל"ט), וּבְעוֹבְדִין לָא אֶסְהִידַת דְּהָא פְּלָהוּ
בְּסַפְרָא כְּתִיבִין ועל המעשים אינה צריכה להעיד כי כולם כתובים בספר, (ה"ג אוה"ל)
וּבְכָלָהוּ דֵיּינִין לִיהָ לְבַר נָשׁ ובכל הדברים דנים את האדם על המחשבות והדבורים

וְכִלְהוּ דְיִינִין לִיה לְבַר נֶשׁ, בְּהֵיא שְׁעָתָא דְדִינִין לִיה לְבַר נֶשׁ לְעִילָא,
 פְּדִין דְחָקָא דְגוּפָא אֲשַׁתְּכַח יְתִיר מִשְׁאָר זְמַנְיָא, אִי דְיִינִין לִיה לְטַב,
 פְּדִין אַרְפִּין מַנְיָה, וְזִיעָא אֲתַבְקַע עַל גּוּפָא, וְנִשְׁמַתָּא אֶהְדַּרְת לְבַתֵּר,
 וְנַהֲרָא לְכִלָּא, וְלֹא סָלִיק בַּר נֶשׁ מִבֵּי מַרְעִיָה לְעִלְמִין, עַד דְדִינִין דִּינְיָה
 לְעִילָא.

וְאִי תִימָא הָא פְּמָה חִיבֵי עֲלָמָא פְּמָה רְשִׁיעֵי עֲלָמָא קְיִימִין בְּקִיּוּמֵיהוּ,
 אֲלֵא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשַׁגַּח בְּדִינְיָה דְבַר נֶשׁ, אָף עַל גַּב דְהִשְׁתָּא
 לָא זְכִי, וְהוּא חָמֵי דְהָא לְבַתֵּר זְכִי, דְאִין לִיה לְטַב, אוּ לְזַמְנִין דְאוּלִיד
 בַּר דִּיהוּי זַפָּאָה בְּעֲלָמָא, וְעַל דָּא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאִין לִיה לְטַב,
 וְכָל עוֹבְדוּי וְדִינוּי דְקְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְטַב, וּבְכִלָּא אֲשַׁגַּח, פְּמָה דְכְתִיב
 (יחזקאל לג יא) חִי אָנִי נְאֻם יְהוָה וְגו' אִם אַחְפוּץ בְּמוֹת הַרְשָׁע, פִּי אִם

מתוק מדבש

והמעשים, בְּהֵיא שְׁעָתָא דְדִינִין לִיה לְבַר נֶשׁ לְעִילָא פְּדִין דְחָקָא דְגוּפָא אֲשַׁתְּכַח
 יְתִיר מִשְׁאָר זְמַנְיָא באותה שעה כשדנים את האדם למעלה אז יסורי וכאבי הגוף הם
 יותר משאר זמנים, אִי דְיִינִין לִיה לְטַב פְּדִין אַרְפִּין מַנְיָה וְזִיעָא אֲתַבְקַע עַל גּוּפָא
 אִם דְנִים אוֹתוֹ לְטוֹב אז בעלי הדינים מניחים אותו וזיעה יוצאת על גופו ומתרפא מחליו,
 וְנִשְׁמַתָּא אֶהְדַּרְת לְבַתֵּר וְנַהֲרָא לְכִלָּא והנשמה אחר שנידונה לטוב חוזרת ומאירה לרוחו
 ולנפשו, וְלֹא סָלִיק בַּר נֶשׁ מִבֵּי מַרְעִיָה לְעִלְמִין עַד דְדִינִין דִּינְיָה לְעִילָא ולעולם
 אין האדם עולה ממשכבו ומתרפא מחליו עד שדנים דינו למעלה וזוכה בדין.

וְאִי תִימָא הָא פְּמָה חִיבֵי עֲלָמָא פְּמָה רְשִׁיעֵי עֲלָמָא קְיִימִין בְּקִיּוּמֵיהוּ ואם תאמר
 הרי כמה חייבים שבעולם וכמה רשעי עולם שנפלו למשכב בחליים ועם כל זה קמו
 ממתנם ועומדים בקיומם ובבריאות גופם, ואיך יצאו זכאים מן דין העליון, ואמר אֲלֵא
 קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשַׁגַּח בְּדִינְיָה דְבַר נֶשׁ אלא הקב"ה לבדו משגיח בדינו של אדם,
 לִכֵּן אָף עַל גַּב דְהִשְׁתָּא לָא זְכִי אָף עַל פִּי שְׁעָתָא אִין לוּ זְכוּיוֹת, וְהוּא חָמֵי דְהָא
 לְבַתֵּר זְכִי, דְאִין לִיה לְטַב והקב"ה רואה שאח"כ יעשה תשובה ויזכה במצות ומעשים
 טובים, דִּן אוֹתוֹ לְטוֹב. אוּ לְזַמְנִין דְאוּלִיד בַּר דִּיהוּי זַפָּאָה בְּעֲלָמָא, וְעַל דָּא קְדָשָׁא
 בְרִיךְ הוּא דְאִין לִיה לְטַב אוּ שְׂרוּאָה הַקְבִּ"ה שְׁעָתִיד לְהוּלִיד בֵּן שִׁיחִיה צְדִיק בְּעוֹלָם
 וְעַל כֵּן הוּא דִּן אוֹתוֹ לְטוֹב, וְכָל עוֹבְדוּי וְדִינוּי דְקְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְטַב וּבְכִלָּא
 אֲשַׁגַּח וְכָל מַעֲשֵׂיו וְדִינוֹ שֶׁל הַקְבִּ"ה הַכֵּל לְטוֹב וּמִשְׁגִּיחַ עַל הַכֵּל, פְּמָה דְכְתִיב, חִי אָנִי
 נְאֻם יְהוָה וְגו' אִם אַחְפוּץ בְּמוֹת הַרְשָׁע פִּי אִם בְּשׁוֹב רְשָׁע מְדַרְכּוֹ וְחַיָּה (ה"ג
 הרמ"ק) שובו שובו מדרכיכם הרעים ולמה תמותו בית ישראל, כי כשרואה הקב"ה שאחר

בְּשׁוֹב רְשָׁע מִדְּרָפוֹ, וּבְגִין דָּא פֻּל אֵינוֹן חֵיבֵי עֲלָמָא דְקֵימִין בְּקִיּוּמֵיהּ, קִדְשָׁא בְרִיף הוּא דְאֵין לוֹן לְטַב.

וּלְזַמְנִין דְאֵינוֹן מְרַעִין אֲשַׁתְּלִימוֹ זְמַנֵּיהּוּ מְלֻמְשָׁרֵי תַמָּן, פְּמָה דְאֵת אָמַר (דברים כח טו) וְחָלִים רְעִים וְנֹאֲמָנִים, דְעַבְדוּ מְהִימְנוּתָא, דְכַד שְׂרִיאָן עָלֵיהּ דְבַר נֶשׁ, מְסַתְּלָקֵי לְבַתַּר דְאֲשַׁלִּימוֹ זְמַנֵּיהּוּ, בֵּין לְצַדִּיקֵיָא בֵּין לְחֵיבֵיָא, וְכֹלָא אֲתַעְבַּד בְּדִינָא פְּדָקְאֲמָרָן.

מתוק מדבש

כך יחזור האדם בתשובה הוא דן אותו לחיים, ובגין דָּא פֻּל אֵינוֹן חֵיבֵי עֲלָמָא דְקֵימִין בְּקִיּוּמֵיהּוּ קִדְשָׁא בְרִיף הוּא דְאֵין לוֹן לְטַב ולכן כל אותם רשעי העולם שעומדים בכריאותם הוא מחמת שהקב"ה דן אותם לטוב.

ואמר עוד כי וּלְזַמְנִין דְאֵינוֹן מְרַעִין אֲשַׁתְּלִימוֹ זְמַנֵּיהּוּ מְלֻמְשָׁרֵי תַמָּן ולפעמים שאותם המחלות נשלמו זמנם מלשרות על אותו האדם פְּמָה דְאֵת אָמַר וְחָלִים רְעִים וְנֹאֲמָנִים פירושו דְעַבְדוּ מְהִימְנוּתָא שעושים שליחותם בנאמנות (כדליתא נמס' ע"ז דף נה ע"א), דְכַד שְׂרִיאָן עָלֵיהּ דְבַר נֶשׁ כי אחר ששרו על האדם ויסרו אותו, מְסַתְּלָקֵי לְבַתַּר דְאֲשַׁלִּימוֹ זְמַנֵּיהּוּ בֵּין לְצַדִּיקֵיָא בֵּין לְחֵיבֵיָא מיד אחר שנשלם זמנם מסתלקים מן האדם בין מן הצדיקים ובין מן הרשעים, וְכֹלָא אֲתַעְבַּד בְּדִינָא פְּדָקְאֲמָרָן והכל נעשה בדִין שמים ע"י הקב"ה לבדו כמו שאמרנו.

מאמר מה לך נרדם

הָכָא אֵית לָן סִמְךָ בְּעֶלְמָא עַל עוֹבְדִין דְּבְנֵי נְשָׂא בְּהַאי עֲלֵמָא, יוֹנָה
 דְּנַחַת לְסַפִּינָה, דָּא אִיהִי נְשִׁמְתָא דְּבַר נֶשׁ, דְּנַחַתָּא לְהַאי עֲלֵמָא
 לְמַהוּי בְּגוּפָא דְּבַר נֶשׁ, אֲמַאי אֲתִקְרִי יוֹנָה, בְּגִין דְּכִיּוֹן דָּאֲשַׁתְּתַּפַּת
 בְּגוּפָא, כְּדִין אִיהִי יוֹנָה בְּהַאי עֲלֵמָא, כְּמָה דָּאֲתִמַּר (ויקרא כה יז) וְלֹא תוֹנוּ
 אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ, וּכְדִין בַּר נֶשׁ אֲזִיל בְּהַאי עֲלֵמָא פְּסִינָה בְּגוּ יַמָּא
 רַבָּא דְּחֻשִׁיבַת לְאַתְּבְּרָא, כְּמָה דָּאֲתִ אָמַר (יונה א ד) וְהִיאֲנִיה חֹשֶׁבַת לְהִשְׁבֵּר.

מתוך מדבש

"מאמר מה לך נרדם" ובו יבואר כי האדם אשר נמשך אחרי הבלי העולם נשמתו נמשלת אל "יונה" שירד אל האניה בתוך הים הגדול וברח מלפני ה' וכמו כן נשמת האדם הזה מתאנה על ידי הגוף, שמושך אותה בתוך הים הגדול שהוא העולם הזה, והושב שכמו שאינו רואה את ה' כמו כן ה' אינו רואה אותו ח"ו, ולכן עושה מה שליבו חפץ ח"ו, ואז הקב"ה שולח רוח סערה בתוך הים שהוא חליים רעים או עוני או רעב ח"ו, והאדם הזה עדיין נרדם בהבליו, ואז היצר טוב מעוררו "מה לך נרדם קום קרא אל אלהיך" שעתה העת לעשות חשבון הנפש ולשוב בתשובה שלימה, ואם יש לך זכות אבות שהלכת בדרכיהם הטובים יועיל לך להנצל מהדין.

(מקור המאמר צוהר פרשת ויקהל דף קנ"ט ע"א וצנז'אורינו כרך ח עמ' רל-רל"ג)

הָכָא אֵית לָן סִמְךָ בְּעֶלְמָא עַל עוֹבְדִין דְּבְנֵי נְשָׂא בְּהַאי עֲלֵמָא כַּאֵן בַּעֲנִין יוֹנָה
 הַנְּבִיאֵי יֵשׁ לָנוּ סִמְךָ בַּעֲוֹלָם עַל מַעֲשֵׂה בְנֵי הָאָדָם בַּעֲוֹלָם הַזֶּה, כִּי וְדַאי אִין מְקַרָּא
 יוֹצֵא מְדֵי פִּשְׁטוֹ, אֲלֵא שְׂבַפְסוּקִים אֵלוּ נִרְמְזִים כֹּל עֲנִינֵי הָאָדָם מְשִׁיבָא לַעֲוֹלָם עַד תַּחֲיִית
 הַמֵּתִים כְּדַמְפְּרֵשׁ וְאֲזִיל, וְזֶה שֶׁאֵמַר יוֹנָה דְּנַחַת לְסַפִּינָה מַה שִׁיּוֹנָה יֵרֵד לְסַפִּינָה, דָּא אִיהִי
 נְשִׁמְתָּא דְּבַר נֶשׁ זֶה רִמְזוּ עַל נִשְׁמַת הָאָדָם הַנִּקְרָאת יוֹנָה, דְּנַחַתָּא לְהַאי עֲלֵמָא לְמַהוּי
 בְּגוּפָא דְּבַר נֶשׁ שִׁירְדָה לַעֲוֹלָם הַזֶּה הַנִּדְמָה לִים לְהִיּוֹת מְלוּבֶשֶׁת בְּגוּף שֶׁל אָדָם הַנִּדְמָה
 לְאֲנִיָּה, וְשׂוֹאֵל אֲמַאי אֲתִקְרִי יוֹנָה לְמַה נִּקְרָאת הַנִּשְׁמָה בְּשֵׁם יוֹנָה, וְאֵמַר בְּגִין דְּכִיּוֹן
 דָּאֲשַׁתְּתַּפַּת בְּגוּפָא כְּדִין אִיהִי יוֹנָה בְּהַאי עֲלֵמָא לְפִי שְׂכִיּוֹן שֶׁהַנִּשְׁמָה מִשְׁתַּתְּפַת
 וּמִתְלַבֶּשֶׁת בְּגוּף הִיא מְרוּמָה בַּעֲוֹלָם הַזֶּה, כִּי הַגּוּף מְרַמֵּה אוֹתָהּ, כִּי יוֹנָה הִיא מְלוּבֶשֶׁת אֲוֹנָה
 וְרַמִּיָּה כְּמָה דָּאֲתִמַּר וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ, כִּי הַנִּשְׁמָה הִיא עֲשׂוּקָה מֵעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן
 בְּתוֹךְ הַגּוּף, וְהִיא מְשׂוּעֶבֶדַת אֵל טִינוּפֵי הַחוּמֵר, וְהַגּוּף מְאָנָה וּמְרַמֵּה אוֹתָהּ תְּמִיד, וּכְדִין
 בַּר נֶשׁ אֲזִיל בְּהַאי עֲלֵמָא פְּסִינָה בְּגוּ יַמָּא רַבָּא דְּחֻשִׁיבַת לְאַתְּבְּרָא וְאֵזֵר הָאָדָם
 הוֹלֵךְ בַּעֲוֹלָם הַזֶּה כְּאֲנִיָּה בְּתוֹךְ יַם הַגְּדוֹל הַחוֹשֶׁבֶת לְהִשְׁבֵּר כְּמָה דָּאֲתִ אָמַר וְהִיאֲנִיה
 חֹשֶׁבַת לְהִשְׁבֵּר כַּאֵן דְּרַשׁ מֵלֵת אֲנִיָּה מְלוּבֶשֶׁת הַכְּתוּב (איכה ג ז) וַיִּרְבַּ בַּת יְהוּדָה תֹּאנִיָּה
 וְאֲנִיָּה, פְּרַשׁ"י צַעַר וַיִּלְלָהּ, וְלִכְךָ חֹשֶׁבַת לְהִשְׁבֵּר.

וְכִּי נֶשֶׁה פֶּד אִיהוּ בְּהַאי עֲלָמָא חֲטִי, וְחָשִׁיב דְּעָרְק מִקְמִי מְאָרִיָּה, וְלֹא אֲשַׁגַּח בְּהַהוּא עֲלָמָא, וְכִדִּין אֲטִיל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחַ סְעָרָה תְּקִיפָא, דָּא אִיְהִי גְזִירַת דִּינָא, דְּקִימָא תְּדִיר קְמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְעֵצַת דִּינָא דְּבֵר נֶשֶׁה מִקְמִיָּה, וְדָא אִיהוּ דְּקָא מְטִי לְסַפִּינָה, וְאֲדַפְר חוּבוֹי דְּבֵר נֶשֶׁה לְאַתְפֹּסָא לִיָּה.

כִּיּוֹן דְּאַתְפֹּס בְּר נֶשֶׁה עַל יְדָא דְּהֵהִיא סְעָרָה בְּבִי מְרַעִיָּה, מַה פְּתִיב וְיוֹנָה יֵרֵד אֶל יַרְפְּתִי הַסְפִּינָה וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם, אִף עַל גַּב דְּבֵר נֶשֶׁה בְּבִי מְרַעִיָּה, נֶשֶׁמְתָא לָא אֲתַעֲרַת לְאַתְבָּא קְמִי מְאָרִיָּה לְמַפְרַק חוּבוֹי.

מתוק מדבש

וְכִּי נֶשֶׁה פֶּד אִיהוּ בְּהַאי עֲלָמָא חֲטִי וְהָאֲדָם כְּשֶׁהוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה חוּטָא, וְאִינוּ מַעֲלָה בְּדַעְתּוֹ עַת עַמְדוֹ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵינוּ, וְחָשִׁיב דְּעָרְק מִקְמִי מְאָרִיָּה וְחוּשְׁב שִׁיכּוֹל לְבִרוּחַ מִלְּפָנֵי קוֹנּוֹ, כִּי הָאֲדָם מַעֲלָה בְּדַעְתּוֹ כִּי כְּמוֹ שֶׁהוּא אִינוּ רוֹאֵה אֶת הַקַּב"ה כַּךְ הַקַּב"ה אִינוּ רוֹאֵה אוֹתוֹ וְהוּא בּוֹרַח מִמֶּנּוּ, וְלֹא אֲשַׁגַּח בְּהַהוּא עֲלָמָא וְאִינוּ מְשַׁגִּיחַ בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן לְהַתְּבוֹנֵן שֶׁהוּא עֲתִיד לִיתֵן דִּין וְחֲשׁוֹבֵן עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְכִדִּין אֲטִיל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחַ סְעָרָה תְּקִיפָא אֲזִי מְטִיל הַקַּב"ה רוּחַ סְעָרָה חֲזָקָה, כְּמִ"שׁ וְה' הִטִּיל רוּחַ גְּדוּלָה עַל הַיָּם, וַיְהִי סַעַר גְּדוֹל בַּיָּם, וְהִינּוּ שֶׁהַקַּב"ה מוֹרִיד כַּח דִּין חֲזָק הַמְּסַעֵר אֶת הָאֲדָם לִפְעָמִים עַל יְדֵי חֲלָאִים לִפְעָמִים עַל יְדֵי רַעַב וּלְפַעְמִים עַל יְדֵי עוֹנֵי, דָּא אִיְהִי גְזִירַת דִּינָא דְּקִימָא תְּדִיר קְמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא זֶה הִיא גִזְרַת הַדִּין הַעוֹמְדַת תָּמִיד לִפְנֵי הַקַּב"ה, וְהוּא הַנְּחַשׁ הַקְּדוֹמוֹנִי שֶׁהוּא קְלִיפָה הַרְּאֻשׁוֹנָה מִד' קְלִיפּוֹת הַטְּמָאוֹת הַנִּקְרָאוֹת רוּחַ סְעָרָה, וְהוּא הַס"מ וְהוּא הַמְּלַאךְ הַמּוֹת, כָּל אֵלּוֹ נִקְרָאִים גִּזְרַת דִּינָא לְפִי שַׁעַל יָדָם נִגְזֵר הַדִּין עַל הָאֲדָם, וּבְעֵצַת דִּינָא דְּבֵר נֶשֶׁה מִקְמִיָּה וְתוֹבַע גִּזְרַת דִּין שֶׁל אָדָם מִלְּפָנֵי הַקַּב"ה, וְאִזְ הַקַּב"ה גּוֹזֵר עֲלָיו יִסּוּרֵין רַח"ל, וְדָא אִיהוּ דְּקָא מְטִי לְסַפִּינָה וְזֶהוּ עֲנִין רוּחַ סְעָרָה הַמְּגִיעַ אֶל הַסְּפִינָה שֶׁהוּא גּוֹפּוֹ שֶׁל אָדָם, וְאֲדַפְר חוּבוֹי דְּבֵר נֶשֶׁה לְאַתְפֹּסָא לִיָּה וּמְזִכִּיר עוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם כְּדֵי לְתַפּוֹס אוֹתוֹ.

וְהֵנָּה כִּיּוֹן דְּאַתְפֹּס בְּר נֶשֶׁה עַל יְדָא דְּהֵהִיא סְעָרָה בְּבִי מְרַעִיָּה כִּיּוֹן שֶׁנִּתְפַּס הָאֲדָם עַל יְדֵי אוֹתָהּ הַסְּעָרָה בְּבֵית חֲלִיּוֹ מַה פְּתִיב וְיוֹנָה יֵרֵד אֶל יַרְפְּתִי הַסְּפִינָה הַנִּשְׁמָה יֵרְדָה לְמַרְגְּלוֹתָיו שֶׁל הַרְּשַׁע, שֶׁהַשְּׂכִיבָה לְעַפְר בְּמַעֲשָׂיו הַרְּעִים, וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם בְּשִׁכְרוֹת הַחֹמֶר, וְכֹא לְרִמּוֹ אִף עַל גַּב דְּבֵר נֶשֶׁה בְּבִי מְרַעִיָּה אִף עַל פִּי שֶׁהָאֲדָם הוּא בְּבֵית חֲלִיּוֹ, נֶשֶׁמְתָא לָא אֲתַעֲרַת לְאַתְבָּא קְמִי מְאָרִיָּה לְמַפְרַק חוּבוֹי הַנִּשְׁמָה עַדִּין אִינָה מְתַעוֹרֶרֶת לְשׁוֹב לִפְנֵי קוֹנּוֹ לְפַדּוֹת אֶת עוֹנוֹתָיו.

מה פתיב, ויקרב אליו רב החובל, מאן רב החובל, דא יצר טוב, דאיהו מנהיג פלא, ויאמר לו מה לך נרדם קום קרא אל אלהיך וגו', לאו שעפתא הוא למדמך, דהא סלקין לך לדינא על כל מה דעבדת בהאי עלמא, תוב מחובך.

אסתפל במלין אלין ותוב למארך, מה מלאכתך דאת עסקת בה בהאי עלמא, ואודי עלה קמי מארך, ומאין תבוא, אסתפל מאין באת, מטפה סרוחה, ולא תתגאי קמיה. מה ארץ, אסתפל דהא מארעא אתבריאת ולארעא תיתוב. ואי מזה עם אתה, אסתפל אי את לך זכו דאבהן דיגין עלך.

מתוק מדבש

מה פתיב ויקרב אליו רב החובל ושואל מאן רב החובל מי הוא רב החובל כלומר על מי הוא רומז, ואמר דא יצר טוב דאיהו מנהיג פלא זהו היצר טוב שהוא מנהיג את כל הגוף, ויאמר לו מה לך נרדם בשכרות החומר, קום קרא אל אלהיך וגו' כלומר לאו שעפתא הוא למדמך אין השעה עתה לרדום, דהא סלקין לך לדינא על כל מה דעבדת בהאי עלמא כי מעלים אותך לדין על כל מה שעשית בעולם הזה, תוב מחובך שוב מעונותיך.

ואמר לו עוד אסתפל במלין אלין ותוב למארך תסתכל באלו הדברים ושוב לקונך, והתשובה צריכה שלשה ענינים, א' תסתכל ותתבונן מה מלאכתך דאת עסקת בה בהאי עלמא ואודי עלה קמי מארך כמה עסקת בעולם הזה ותתודה עליהם לפני קונך, ב' תתבונן ומאין תבוא דהיינו אסתפל מאין באת מטפה סרוחה ולא תתגאי קמיה תסתכל שבאת מטפה סרוחה ולא תתגאי אלא תכניע עצמך לפניו, ג' תתבונן מה ארץ דהיינו אסתפל דהא מארעא אתבריאת ולארעא תיתוב תסתכל כי מעפר נבראת ולעפר תשוב, לכן תתחרט בעוד מועד על כל עונותיך, ואמר עוד ואי מזה עם אתה דהיינו אסתפל אי את לך זכו דאבהן דיגין עלך תתבונן אם יש לך זכות אבות שתגן עליך, כי בעת הדין אומרים לאדם הבא זכות והפטר, וזכות אבות מועילה הרבה אם הולך בדרכיהם.

מאמר השכינה שורה אצל החולה

שְׁכִינְתָּא דַּיְהִי לְחוּלָה פְּחוּל דְּאַסְחָר לִימָא, דְּלֹא נְפַקַת מְפוּמָּהָא, אוּף
הָכִי שְׁכִינְתָּא אַסְחָרַת לְגוּפָא וְסַמִּיךְ לִיָּה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תחלים
מא ד) יהו"ה יִסְעֲדָנוּ עַל עֲרֵשׁ דְּוִי.

וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהּ מְאָרִי מְתַנִּיתִין, הַמְבַקֵּר אֶת הַחוּלָה לָּא לִיתִיב
לְמֵרָאִשׁוּתִיו, מְשׁוּם דְּשְׁכִינְתָּא עַל רִישִׁיָּה, וְלֹא לְרַגְלוּי, דְּמִלְאָךְ
הַמּוֹת לְרַגְלוּי.

הָאִי לָּאוּ לְכָל פֶּר נֶשׁ, אֶלָּא לְבִינוּנִי, אֲבָל לְצַדִּיק גְּמוּר, יהו"ה
יִסְעֲדָנוּ עַל עֲרֵשׁ דְּוִי, עַל רִישִׁיָּה, וְשְׁכִינְתָּא אַסְחָר גּוּפִיָּה עַד
רַגְלוּי, וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר בְּיַעֲקֹב (בראשית מט לג) וַיֹּאסֶף רַגְלָיו אֶל הַמַּטָּה,

מתוק מדבש

"מאמר השכינה שורה אצל החולה" ובו מבואר שהשכינה מסבכת וסומכת את גוף החולה
שלא תתגבר בו החולי יותר מדאי, ולכן המבקר את החולה לא ישב מראשותיו לפי
שהשכינה שורה שם.

(מקור המאמר נרעיל מהימנא פרשת פנחס דף ללד ע"ג וצניאורינו כרך יד עמ' שיט-טכ)

שְׁכִינְתָּא דַּיְהִי לְחוּלָה פְּחוּל דְּאַסְחָר לִימָא, דְּלֹא נְפַקַת מְפוּמָּהָא הַשְׁכִּינָה הִיא
לְחוּלָה כְּמוֹ הַחוּל הַמְסַבֵּב אֶת הַיָּם, שְׁלֹא יֵצֵא מִשְׁפָּתִיו, אוּף הָכִי שְׁכִינְתָּא
אַסְחָרַת לְגוּפָא וְסַמִּיךְ לִיָּה כְּמוֹ כֵּן הַשְׁכִּינָה מְסַבֵּבַת אֶת הַגּוּף וְסוּמְכַת אוֹתוֹ, כְּמָה דְאַתְּ
אָמַר כְּמוֹ שְׁנֵאמַר יהו"ה יִסְעֲדָנוּ עַל עֲרֵשׁ דְּוִי.

וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהּ מְאָרִי מְתַנִּיתִין וּבְשִׁבִיל זֶה בִּיאָרוּ בְעֵלֵי הַמִּשְׁנָה (נמס' שנת דף יז ע"ג),
כִּי הַמְבַקֵּר אֶת הַחוּלָה לָּא לִיתִיב לְמֵרָאִשׁוּתִיו הַמְבַקֵּר אֶת הַחוּלָה לֹא יֵשֵׁב מֵרָאִשׁוּתִיו,
מְשׁוּם דְּשְׁכִינְתָּא עַל רִישִׁיָּה לְפִי שֶׁהַשְׁכִּינָה שוֹרָה עַל רִאשׁוֹ שֶׁל חוּלָה, וְלֹא לְרַגְלוּי וְלֹא
יֵשֵׁב אֶצֶל רַגְלוּי, דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת לְרַגְלוּי כִּי הַמְלַאךְ הַמּוֹת עוֹמֵד אֶצֶל רַגְלוּי שֶׁל חוּלָה.

ואמר, מה שאמרנו שלא ישב אדם למראשותיו של חולה, מפני שהשכינה היא מראשותיו,
הָאִי לָּאוּ לְכָל פֶּר נֶשׁ, אֶלָּא לְבִינוּנִי לֹא נֵאמַר לְכָל אָדָם, אֵלָּא לְבִינוּנִי, אֲבָל לְצַדִּיק
גְּמוּר עֲלִיו נֵאמַר יהו"ה יִסְעֲדָנוּ עַל עֲרֵשׁ דְּוִי דְהֵיִינוּ עַל רִישִׁיָּה שְׁשֵׁם הַוִּי"ה שֶׁהוּא
הַתְּפָאֶרֶת שוֹרָה עַל רִאשׁוֹ, וְשְׁכִינְתָּא אַסְחָר גּוּפִיָּה עַד רַגְלוּי וְהַשְׁכִּינָה מְסַבֵּבַת אֶת כָּל גּוּפוֹ
גַם סָבִיב לְרַגְלוּי. וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר בְּיַעֲקֹב וְכֵן נֵאמַר בְּיַעֲקֹב וַיֹּאסֶף רַגְלָיו אֶל הַמַּטָּה

וְדָא שְׂכִינְתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (ישעיה סו א) וְהָאֶרֶץ הַדּוֹם רְגֵלִי.
 לְרִשְׁעֵי גָמוֹר, מְלֵאָף הַמּוֹת אֲסַחֵר לִיהּ בְּכָל סְטָרָא, וְדָא יֵצֵר הָרַע,
 דְּמְלֵאָף הַמּוֹת אֲסַחֵר לִיהּ בְּכָל סְטָרָא.

מתוק מדבש

שלא יצאו חוץ למטה כדי שלא יתאחזו בהם החיצונים, וסוד הדבר וְדָא שְׂכִינְתָא כי המטה היא סוד השכינה הנקראת מטתו שלשלמה, דְּאִתְמַר בָּהּ שנאמר בה וְהָאֶרֶץ הַדּוֹם רְגֵלִי פי' היא בחי' הדום תחת רגלי התפארת בשעת היחוד, וכן היא סוד המטה תחתיו בשעת היחוד.

ואמר עוד לְרִשְׁעֵי גָמוֹר מְלֵאָף הַמּוֹת אֲסַחֵר לִיהּ בְּכָל סְטָרָא לרשע גמור המלאך המות מסבב אותו בכל צד, וְדָא יֵצֵר הָרַע וזהו היצר הרע שהוא המלאך המות, דְּמְלֵאָף הַמּוֹת אֲסַחֵר לִיהּ בְּכָל סְטָרָא כי המלאך המות הוא המסבב אותו מכל צד.

נמצא דשלש חלוקות הם בחולה ומבקרו. א). צדיק גמור, בחוליו השכינה סוכבת את כל גופו וגם סביב לרגליו, ולכן המבקרו יכול לשבת סביב החולה בכל מקום שירצה. ב). רשע גמור, בחוליו המלאך המות סוכבו מכל צד, והמבקרו יכול לשבת בכל צד. ג). בינוני, בחוליו השכינה היא על ראשו בלבד, ולכן המבקרו יחלוק כבוד לשכינה ולא ישב מראשותיו של חולה, וכיון שרוב העולם נקראים בינונים, לכן בכל חולה יש לישב בצדו כבינוני, וזהו הפשט בגמרא, המבקר את החולה לא ישב מראשותיו, משום שהשכינה על ראשו. (זכירה לחיים לר"ח פלגי')

מאמר הקב"ה סומך את החולה

מאי קול רַעַשׁ גָּדוֹל, דְּאִית רַעַשׁ וְאִית רַעַשׁ, אִית רַעַשׁ דְּאִתְמַר
בֵּיה (מ"א י"א) לֹא בְרַעַשׁ יְהוּ"ה, דְּלֹא יִיתִי תַמְן קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְאִית רַעַשׁ דִּי יִיתִי תַמְן.

אֲלֵא רַעַשׁ בְּהַפּוֹכָא עֲר"ש, כְּמָה דְּאִתְמַר (תהלים מא ד) יְהוּ"ה יִסְעָדְנּוּ
עַל עַרְשׁ דְּוֵי, וְדָא אִיהוּ (שם) כָּל מְשַׁכְּבוּ הַפְּכַת בְּחַלְיוֹ, דְּאִתְהַפֵּךְ

מתוק מדבש

"מאמר הקב"ה סומך את החולה" ובו יבואר כי כשנמתקים הדינים מהחולה אז השכינה באה לשרות למעלה מראשו, ונהפך לו מיטת חליו שהיא ער"ש דו"י לאותיות עש"ר יו"ד, שרומזים על עש"ר ספירות המלכות ישורה אצלו, ולכבוד השכינה הקב"ה סועד את החולה וימשך לו רפואה שלימה, וכשמבטלת ממנו הגזירה יוצאת בת קול ואומרת בן אדם עמוד על רגלך ועמוד מחליו שלם.

(מקור המאמר צמיקוני זהר מיקון י"ח דף לה ע"ב וצנזאוריני כרך א' עמ' תקנז-תקנז)

פ"י הפסוק המובא להלן יהו"ה יסעדנו על ערש דו"י פ"י כשיפול למשכב יסעדנו ה', כל משכבו הפכת בחליו פ"י אף בשעה שנהפך כל מרגעו ומנוחתו מחמת חולי שהכביד עליו, גם אז יסעדנו ה'. (רש"י ומלודות)

להבין את מאמר הנ"ל נע"ה, נקדים מה שמוצא נשער הפסוקים (תהלים מ"א), על הפסוק ה' יסעדנו על ערש דו"י, כי אם הקצ"ה סועד את החולה, אז נהפכת מלת "ערש" על עש"ר, ומלת "דו"י" נהפכת על יו"ד, ועל ידי זה מתרפא החולה, עיי"ש.

ושואל מאי קול רַעַשׁ גָּדוֹל ששמע יחזקאל הנביא, ומשיב דְּאִית רַעַשׁ וְאִית רַעַשׁ יש רעש דקדושה ויש רעש של הסטרא אחרא, שהוא רוח סערה, ומפרש אִית רַעַשׁ דְּאִתְמַר בֵּיה יש רעש שנאמר בו לֹא בְרַעַשׁ יְהוּ"ה דהיינו הרעש של הסטרא אחרא, דְּלֹא יִיתִי תַמְן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא שאין הקב"ה בא להשרות את שכינתו שם, וְאִית רַעַשׁ דִּי יִיתִי תַמְן ויש רעש שהקב"ה יבא שם להשרות שכינתו.

ואמר כי יש הפרש גדול בין שני מקראות הללו, אֲלֵא רַעַשׁ בְּהַפּוֹכָא עֲר"ש אלא מלת רע"ש בהפוך אותיות היא ער"ש, כְּמָה דְּאִתְמַר כמו שנאמר יהו"ה יסעדנו על עַרְשׁ דְּוֵי דהיינו מיטת החולה, וְדָא אִיהוּ וזהו שכתוב כָּל מְשַׁכְּבוּ הַפְּכַת בְּחַלְיוֹ דהיינו כשדינים מתעוררים על האדם ח"ו, אז נחלה האדם ושוכב על ערש דו"י, דְּאִתְהַפֵּךְ רַעַשׁ לְעַרְשׁ שנתהפך לו הרע"ש של הסטרא אחרא לער"ש, דהיינו ששוכב על ערש דו"י, ואז צריך שה' יסעדנו ויזון אותו, ואז על ידי אותו הסעד נהפך צירוף ער"ש לעש"ר, וזה שאמר

רַע"ש לְעַר"ש, וּמַאי נִיהוּ עַר"ש, אֶלָּא אִיהוּ עַש"ר בְּהַפּוּךְ אֲתוּוֹן,
וְדָא שְׂכִינְתָּא דְאִיהִי כְּלָלָא דְעַשְׂרֵי סְפִירָן, דְּעֵלָּה אֲתַמַּר אֵין קְדוּשָׁה
בְּפַחוֹת מְעַשְׂרָה.

דְּאִיהִי שְׂרִיא לְרִישָׁא דְחוּלָה, וּבְגִינָה יְהו"ה יִסְעָדְנוּ, וּבְמַאי עַל
עַרְשֵׁי דְדוּי, עַל שְׂכִינְתֵיהּ וְדַאי, וְאִם שְׂכִינְתָּא לָאו תַּמָּן,
רוּחַ סְעָרָה תַּמָּן, דְּאִסְעִיר גּוּפֵיהּ דְּבַר נֶשׁ, דְּכְתִיב בֵּיהּ (יונה א ד)
וְהֶאֱנִיחָהּ חֲשֹׁבָה לְהַשְׁבֵּר, דְּאִיהִי גּוּפָא דְסַפִּינָה, פֶּד לִית שְׂכִינְתָּא
סְמִיכַת לָהּ, רוּחַ סְעָרָה מְהַפֵּךְ לָהּ וְתַבַּר לָהּ, וּבְזַמְנָא דְשְׂכִינְתָּא
סְמִיכַת לָהּ, מִיָּד קָלָא נְפִיק (יחזקאל ב א) בֵּין אָדָם עֲמַד עַל רַגְלֵיהּ,

מתוק מדבש

וּמַאי נִיהוּ עַר"ש מה נעשה ממלת ער"ש, ואמר אֶלָּא אִיהוּ עַש"ר בְּהַפּוּךְ אֲתוּוֹן אלא
ער"ש היא עש"ר בהפוך האותיות, וְדָא שְׂכִינְתָּא דְאִיהִי כְּלָלָא דְעַשְׂרֵי סְפִירָן וְזוּ היא
השכינה שהיא כוללת עשר ספירות, ור"ל שזוכה שהשכינה תשרה למעלה מראשו, ואז נהפך
גם מלת דו"ד המורה על שלימות השכינה בקומה שלימה בעשר ספירות שלימות,
דְּעֵלָּה אֲתַמַּר שעליה נאמר (נמס' מגילה דף כג ע"ב) אֵין קְדוּשָׁה בְּפַחוֹת מְעַשְׂרָה ר"ל
שאין השכינה שלימה בפחות מעשר ספירות, ועל ידי שהשכינה שורה למעלה מראשותיו
של חולה נמשך לו ממנה רפואה שלימה.

ומפרש יותר דְּאִיהִי שְׂרִיא לְרִישָׁא דְחוּלָה כי השכינה שורה למעלה מראשותיו של
החולה (כמנז' נמס' שנת דף יב ע"ג), וּבְגִינָה ובשביל השכינה נאמר יְהו"ה יִסְעָדְנוּ
את החולה, וּבְמַאי עַל עַרְשֵׁי דְדוּי ובשביל מה יסעדנו ה' כשהוא על ערש דוי, ומשיב
עַל שְׂכִינְתֵיהּ וְדַאי עבור השכינה השורה למעלה מראשותיו של חולה ודאי שה' יסעדנו
וימשך לו ממנה רפואה, וְאִם שְׂכִינְתָּא לָאו תַּמָּן ואם השכינה אינה שורה שם, כי לא
נמתקו הדינים מן החולה, אז ח"ו רוּחַ סְעָרָה תַּמָּן דהיינו הרעש של הסטרא אחרא נמצא
שם, דְּאִסְעִיר גּוּפֵיהּ דְּבַר נֶשׁ המרעיד ומרעיש גופו של האדם בחליו, דְּכְתִיב בֵּיהּ
שכתוב בו וְהֶאֱנִיחָהּ חֲשֹׁבָה לְהַשְׁבֵּר ומפרש דְּאִיהִי גּוּפָא דְסַפִּינָה שהאניה הוא הגוף
הנדמה לספינה, והיינו פֶּד לִית שְׂכִינְתָּא סְמִיכַת לָהּ כשאין השכינה סומכת את הספינה
שהיא גוף החולה, בבחינת יְהו"ה יִסְעָדְנוּ על ערש דוי, אז רוּחַ סְעָרָה שהוא הסטרא
אחרא מְהַפֵּךְ לָהּ וְתַבַּר לָהּ מהפך את הגוף האדם ומשבר אותו בכל מיני יסורים וחלאים
רעים רח"ל, וּבְזַמְנָא דְשְׂכִינְתָּא סְמִיכַת לָהּ אבל כשהשכינה סומכת את החולה, אז יקם
סערה לדממה, מִיָּד קָלָא נְפִיק מיד יוצא קול כרוז שהגזרה נתבטלה ממנו, לכן בֵּין אָדָם

וְקָאִים מִמְרָעָא דִּילֵיהּ, וְנִפְיָק מְדִינָא, שְׁלִים בְּגוּפֵיהּ שְׁלִים בְּמַמּוּנֵיהּ.

מאמר יסורים של אהבה

צְדִיקֵי וְחַסִּידֵי וְאֵית לֹון זְכוּ דְאַבְהָן, דְּמַרְעִין רְדִפִין אַבְתְּרִיָהוּ, דְּאֵלִין לֹא שְׁלִטֵי בְהוּ, וְלֹא אֲתֵי לֹון מַרְעִין מִסְטָרָא דָא, וְאֵי תִימָא מֵאָן אֲתֵר אֲתֵי לֹון מַרְעִין, תָּא חֲזִי, כְּתִיב (ישעיה נג ט) וַיְהוּ"ה חֲפֵץ דְּכָאוּ הֶחְלִי, וַיְהוּ"ה חֲפֵץ דְּכָאוּ, אִיהוּ אֲתֵרְעֵי לְמַחְאָה לֵיהּ,

מתוק מדבש

עֲמַד עַל רִגְלֵיךָ וְהִינּוּ וְקָאִים מִמְרָעָא דִּילֵיהּ שֶׁחֲחֻלָּה עוֹמֵד מִחֲלִיו, וְנִפְיָק מְדִינָא וְיוֹצֵא מִן הַרְיָן וְהַעוֹנֵשׁ, שְׁלִים בְּגוּפֵיהּ שְׁלִים בְּמַמּוּנֵיהּ שְׁלֵם בְּגוּפוֹ וְשְׁלֵם בְּמַמּוֹנוֹ, כִּי כִשְׁנַחֲלָה נִגְזַר עַל הַחֲחֻלָּה כִּמָּה מִמּוֹן יוֹצֵיא עַל הַרְפּוּאִים וְהַרְפּוּאוֹת (כמ"ט צוהר פ' האזינו לנט ע"ג).

עוֹד אִפְשָׁר לְבַאֵר אֵת מֵאֵמֶר הַנוֹכַח, כִּי כֹאשֶׁר צָא לְרֵיהּ וְחֻלֵי עַל הַאֲדָם ח"ו, וְהוּא מִתְעוֹרֵר בְּתַשׁבּוּזָה וּמִקְבֵּל עָלָיו עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם וּמַנְדִּיק עָלָיו אֵת הַדִּין, אִזּוּ הַשְׁכִּינָה צָהָה שֶׁסּ וּמִתְהַפֵּךְ לוֹ "עֵרֶשׁ דּוּ" לַעֲשֶׂר יו"ד, הַמּוֹרָה עַל הַשְׂרָאָה הַשְׁכִּינָה וְהַמְתַּקָּה הַדֵּינִים מִמּוֹנוֹ, וְאִם ח"ו לֹא יִקְבֵּל עָלָיו מַלְכוּת שָׁמַיִם, אִזּוּ אֵין הַשְׁכִּינָה צָהָה שֶׁסּ, וְאִזּוּ נִהְפֵךְ לוֹ עֵרֶשׁ לַעֲשֶׂר, דֵּהִינּוּ לְרוּחַ סַעֲרָה וּמַחֲלָה אוֹתוֹ יוֹמֵר עַד שֶׁנִּשְׁנַבֵּר הַאֲדָם מִחֲמַת סַעֲרַת הַחֻלֵי רַח"ל. (זכרון מנחם)

"מאמר יסורים של אהבה" ובו יבואר כי הצדיקים והחסידים שיש להם זכות אבות, היסורים שלהם אינם מצד הסטרא אחרא, אלא מפני שהקב"ה אוהב אותם ורוצה לזכותם לעולם הבא, לכן הקב"ה שולח להם יסורים כפי תיקון נפשם, כדי שיוכו לעלות בעולם הבא במדרגות גדולות מאד, והם נקראים יסורים של אהבה.

(מקור המאמר צוהר פ' פרשת פקודי דף רמז ע"ג וצנז'אורינו כרך ט עמ' כז-ל"א)

צְדִיקֵי וְחַסִּידֵי וְאֵית לֹון זְכוּ דְאַבְהָן צְדִיקִים וְחַסִּידִים שִׁישׁ לֵהֶם זְכוּת אֲבוֹת, דְּמַרְעִין רְדִפִין אַבְתְּרִיָהוּ שֶׁמַּחֲלֹת רוֹדְפוֹת אַחֲרֵיהֶם רַח"ל, דְּאֵלִין לֹא שְׁלִטֵי בְהוּ שְׁאֵלוּ הַכַּחֲוֹת שֶׁל הַסְטְרָא אַחְרָא אֵינֵם שׁוֹלְטִים בָּהֶם, וְלֹא אֲתֵי לֹון מַרְעִין מִסְטָרָא דָא וְאֵין הַמַּחֲלֹת בָּאוֹת עֲלֵיהֶם מִצַּד הַסְטְרָא אַחְרָא, וְאֵי תִימָא מֵאָן אֲתֵר אֲתֵי לֹון מַרְעִין וְאִם תֹּאמֵר מֵאִיזָה מְקוֹם בָּאוֹת עֲלֵיהֶם הַמַּחֲלֹת, וּמִשִּׁיב תָּא חֲזִי בֵּא וְרֵא, כְּתִיב וַיְהוּ"ה חֲפֵץ דְּכָאוּ הֶחְלִי פ"י הַקְּב"ה רָצָה לְדַכּוֹא וּלְהַחֲלִיא, הִנֵּה מִשְׁכַּח וַיְהוּ"ה חֲפֵץ דְּכָאוּ הֶחְלִי חֲפֵץ אִיהוּ אֲתֵרְעֵי לְמַחְאָה לֵיהּ וְלְמִיָּהֵב לֵיהּ מַרְעִין הַקְּב"ה חֲפֵץ לְהַלְקוֹתוֹ וּלְתַת לוֹ

וּלְמִיּהָב לִיּה מְרַעֵין, בְּגִין לְזַפְאָה לֹון לְעִלְמָא דְאַתִּי, וְלֹא מְסַטְרָא
אַחְרָא, וְאַלִין אֶקְרוּן יְסוּרִין דְאַהֲבָה, וְכֹלָא בְּחַד מִתְקַלָּא דְקַדְשָׁא סְלֵקָא.

מאמר חליי הצדיקים מגינים על הדור

אַמְר רַבִּי אַבָּא, יוֹסִי בְּנִי, אֵימָא לָךְ מַה דְהָוָה לִי עִם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא,
יּוֹמָא חַד הַוִּינָן אֲזִלִּין בְּבִקְעָתָא דְאוּנוּ, וְהַוִּינָן לְעָאן בְּאוּרִייתָא,
כֹּל הֵהוּא יוֹמָא, וּמַגּוּ תוּקְפָא דְשִׁמְשָׁא אוֹתְבִינָן גְּבִי חַד טִינְרָא, בְּגוּ
נוּקְבָא חֲדָא.

מתוק מדבש

מחלות, בְּגִין לְזַפְאָה לֹון לְעִלְמָא דְאַתִּי כַּדִּי לֹזְכּוֹת אוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא מְסַטְרָא
אַחְרָא וְאִין הִיסוּרִים בָּאִים לְהֵם מְסַטְרָא אַחְרָא, וְאַלִין אֶקְרוּן יְסוּרִין דְאַהֲבָה וְאִלוּ
נְקָרָאִים יְסוּרִים שֶׁל אַהֲבָה, וְכֹלָא בְּחַד מִתְקַלָּא דְקַדְשָׁא סְלֵקָא וְכֹל הִיסוּרִים שֶׁלֵּהֶם
עוֹלִים וְנִשְׁקָלִים בְּמִשְׁקַל קָדוֹשׁ אַחַד לִיִּסְרָם כַּפִּי הִרְאִי לְחִיקוֹן נַפְשָׁם.

"מאמר חליי הצדיקים מגינים על הדור" ובו יבואר הטעם שלפעמים רואים צדיק ורע לו
בחליים ומכאובים רח"ל, כי כל נשמות בני העולם הם כגוף אחד, וכשמתגברים החולאים
שהם עוונות הדור ח"ו, אז מקוים דם מזרוע אחד או משתי הזרועות, והיינו שמלקים את
הצדיקים גבורי כח שהם זרועות העולם, מפני שמעמידים ומקיימים את העולם ככה צדקתם
הגדולה, ובוהו נתרפא כל הגוף, והצדיק הזה שסובל בשביל בני דורו זוכה לשליטה עליונה
בעליונים וכתחתונים, ובסיום מבאר הענין שבני ישראל בעוסקם בתורה הם מתנענעים
מאליהם, ואמר שהוא מפני שנשמתם באה מהמלכות הקדושה שאינה פוסקת מלשבח
ולשורר להקב"ה, ולכן כשבני ישראל אומרים דברי תורה נשמתם נדלקת ומתלהבת בקרבם
ומתנענעים לכל הצדדים, כמו אור הנר שמתנענע תמיד ואינו שוקט כלל, וכן כתוב נר ה'
נשמת אדם.

(מקור המאמר זוהר פרשת פנחס דף ר"ח ע"א - ר"ט ע"א וצנזאוריו כרך יד עמ' ע-עז)

אַמְר רַבִּי אַבָּא, יוֹסִי בְּנִי, אֵימָא לָךְ מַה דְהָוָה לִי עִם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא אִסְפַּר לָךְ מַה
שְׁהִיָּה לִי עִם הַמְאֹר הַקָּדוֹשׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן, יוֹמָא חַד הַוִּינָן אֲזִלִּין בְּבִקְעָתָא דְאוּנוּ
יוֹם אַחַד הִיינו הוֹלְכִים בְּבִקְעַת אוּנוּ, וְהַוִּינָן לְעָאן בְּאוּרִייתָא כֹּל הֵהוּא יוֹמָא וְהִיינו
עוֹסְקִים בְּתוֹרָה כֹּל אוֹתוֹ הַיּוֹם, וּמַגּוּ תוּקְפָא דְשִׁמְשָׁא אוֹתְבִינָן גְּבִי חַד טִינְרָא בְּגוּ
נוּקְבָא חֲדָא וּמִתוֹךְ תוּקְפָא חוֹם הַשֶּׁמֶשׁ יִשְׁבְּנו אֲצֵל סֵלַע אַחַד בְּתוֹךְ נֶקֶב אַחַד לְהַתְקַרֵּר קֶצֶת.

אֲמִינָא לִיה, מֵאֵי הָאֵי דְבִכְלָ שְׁעָתָא דְחֵיבִין אֲסָגִיאוּ בְּעֶלְמָא, וְדִינָא שְׂרִיָא בְּעֶלְמָא, זְפִאִין דְּבַהוֹן לְקֶאֱן עֲלִיָּהוּ, דְּהֵכִי תְּנִינֵן, בְּחוּבָא דְדָרָא קְדִישְׁיָא וְצַדִּיקְיָא יִתְפָּסוֹן, אֲמֵאֵי, אֵי בְּגִין דְּאִינוּן לָא מוֹכִיחִין לְעֶלְמָא עַל עוֹבְדֵיָּהוּ, כְּמָה אִינוּן דְּמוֹכִיחִין, וְלֹא מְקַבְּלֵי מְנִיָּהוּ, וְצַדִּיקְיָא אֲתַפְּסִין קְמִיָּהוּ, וְאֵי בְּגִין דְּלֹא יְהוּי מֵאֵן דְּיִגִּין עַל עֶלְמָא, לֹא יְהוֹן מֵתִין, וְלֹא יִתְפָּסוֹן בְּחוּבֵיָּהוּ, דְּהָא חֲדוּהָ אִיהוּ לְצַדִּיקְיָא בְּאֲבוּדָא דְלַהוֹן.

אֲמַר לִי בְּחוּבָה דְדָרָא וְדֵאֵי מִתְפָּסִין צַדִּיקְיָא, וְהָא אוֹקִימָנָא הָנִי מִיָּלֵי, אֲבָל בְּשְׁעָתָא דִּיתְפָּסוֹן צַדִּיקְיָא בְּמַרְעִין אוּ בְּמַכְתָּשִׁין, בְּגִין לְכַפְרָא עַל עֶלְמָא הָוֵי, כְּדִין יִתְפָּרוֹן כָּל חוֹבֵי דָרָא.

מתוק מדבש

אֲמִינָא לִיה שְׂאֵלְתִי מֵאֵי הָאֵי דְבִכְלָ שְׁעָתָא דְחֵיבִין אֲסָגִיאוּ בְּעֶלְמָא מַה זֶה שְׂבַכְל עַת שְׁהֲרַשְׁעִים מִתְרַבִּים בְּעוֹלָם, וְדִינָא שְׂרִיָא בְּעֶלְמָא וְהָדִין שׁוּרָה בְּעוֹלָם, זְפִאִין דְּבַהוֹן לְקֶאֱן עֲלִיָּהוּ הַצַּדִּיקִים שְׁבַהֵם לוֹקִים עֲלֵיהֶם, דְּהֵכִי תְּנִינֵן כִּי כֹךְ לִמְדוּנו (נִמְס' שְׁנַת דָּף לֵג ע"ב), בְּחוּבָא דְדָרָא, קְדִישְׁיָא וְצַדִּיקְיָא יִתְפָּסוֹן כִּי בְּעוֹנוֹת הַדּוֹר הַקְּדוּשִׁים וְהַצַּדִּיקִים נִתְפָּסִים, אֲמֵאֵי לִמָּה וְמָה הַטַּעַם, אֵי בְּגִין דְּאִינוּן לָא מוֹכִיחִין לְעֶלְמָא עַל עוֹבְדֵיָּהוּ אִם מִשׁוּם שְׂאִינִם מוֹכִיחִים לְבְנֵי הָעוֹלָם עַל מַעֲשֵׂיהֶם הַרְעִים, כְּמָה אִינוּן דְּמוֹכִיחִין וְלֹא מְקַבְּלֵי מְנִיָּהוּ הֵרִי כְּמָה יֵשׁ מֵהֶם שְׂמוֹכִיחִים אוֹתָם, וְאִינִם מְקַבְּלִים מֵהֶם, וְצַדִּיקְיָא אֲתַפְּסִין קְמִיָּהוּ וְהַצַּדִּיקִים נַעֲשִׂים נִכְנָעִים וְשׂוֹפְלִים לְפָנֵיהֶם לְפִי שְׂמֻזְלוֹתֵים כְּדַבְרֵיהֶם, וְאֵי בְּגִין דְּלֹא יְהוּי מֵאֵן דְּיִגִּין עַל עֶלְמָא וְאִם מִשׁוּם שְׂאֵלְתִי מִי שִׁיגֵן עַל הָעוֹלָם, וְלֹא יִתְקַיְּמוּ הַרְשָׁעִים בּוֹכּוֹתָם, אִם כֵּן לֹא יְהוֹן מֵתִין, וְלֹא יִתְפָּסוֹן בְּחוּבֵיָּהוּ לֹא יִמּוּתוּ הַצַּדִּיקִים וְלֹא יִהְיוּ נִתְפָּסִים בְּעוֹנוֹתֵיהֶם, אֲלֵא יִמּוּתוּ וְיֵאבְדוּ הַרְשָׁעִים, דְּהָא חֲדוּהָ אִיהוּ לְצַדִּיקְיָא בְּאֲבוּדָא דְלַהוֹן כִּי שְׂמַחָה הוּא לְצַדִּיקִים אִם הַרְשָׁעִים יֵאבְדוּ, כְּמ"שׁ בְּאֲבוּד הַרְשָׁעִים רְנָה.

אֲמַר לִי רַבִּי שְׂמַעוֹן, בְּחוּבָה דְדָרָא וְדֵאֵי מִתְפָּסִין צַדִּיקְיָא בְּעוֹן הַדּוֹר וְדֵאֵי שְׂנִתְפָּסִים הַצַּדִּיקִים, וְהָא אוֹקִימָנָא הָנִי מִיָּלֵי וְהֵרִי כְּכַר בִּיאֲרָנוּ דְּבָרִים הָאֵלוּ בְּמִקּוּם אַחֵר. אֲבָל בְּשְׁעָתָא דִּיתְפָּסוֹן צַדִּיקְיָא בְּמַרְעִין אוּ בְּמַכְתָּשִׁין אֲבָל בְּשַׁעָה שְׂנִתְפָּסִים הַצַּדִּיקִים בְּחוּלָאִים אוּ בְּנִגְעִים, בְּגִין לְכַפְרָא עַל עֶלְמָא הָוֵי הוּא וְדֵאֵי כְּדִי לְכַפֵּר עַל עוֹנוֹת הָעוֹלָם, כְּדִין יִתְפָּרוֹן כָּל חוֹבֵי דָרָא וְאוּ מִתְכַּפְּרִים כָּל עוֹנוֹת הַדּוֹר, לְפִי שְׂעַל יָדֵי זֶה מִתְעַלָּה הַקְּדוּשָׁה וְהַסְטְרָא אַחֲרָא מוֹשְׁפַלְתָּ.

מְנַלָן, מְפַל שַׁיפִי גּוּפָא, בְּשַׁעְתָּא דְכָל שַׁיפִין בְּעָאקוּ, וּמְרַע סְגִי
 שְׁרִיָא עֲלֵייהוּ, שַׁיפָא חָדָא אַצְטְרִיף לְאַלְקָאָה, בְּגִין דִּיתְסוּן
 בְּלָהוּ, וּמְנֹ, דְרוּעָא, דְרוּעָא אֲלֵקִי וְאַפִּיקוּ מִיַּיְהִ דְמָא, פְּדִין הָא אַסְוֹתָא
 לְכָל שַׁיפִי גּוּפָא.

אוּף הָכִי, בְּנִי עֲלָמָא אִינוּן שַׁיפִין דָּא עִם דָּא, בְּשַׁעְתָּא דְבַעֲי קְדָשָׁא
 בְּרִיף הוּא לְמִיָּהב אַסְוֹתָא לְעֲלָמָא, אֲלֵקִי לְחַד צְדִיקָא בִּינִיָּהוּ
 בְּמַרְעִין וּבְמַכְתָּשִׁין, וּבְגִינִיָּה יְהִיב אַסְוֹתָא לְכָלָא, מְנַלָן, דְכְתִיב (ישעיה
 נג ה) וְהוּא מְחֹלֵל מְפִשְׁעֵינוּ מְדוּפָא מְעוֹנוֹתֵינוּ וְגוּמַר, וּבְחִבּוּרְתוֹ נְרָפָא
 לָנוּ, וּבְחִבּוּרְתוֹ, אַקְזוּתָא דְדְמָא, פְּמָאן דְאַקִּיז דְרוּעָא, וּבְהָהוּא חִבּוּרָה
 נְרָפָא לָנוּ, אַסְוֹתָא הוּא לָנָא לְכָל שַׁיפִין דְגּוּפָא.

מתוק מדבש

מְנַלָן מאין לנו דבר זה, ואמר מְפַל שַׁיפִי גּוּפָא אפשר להבין ממה שנודע לנו הדרך של
 כל אברי הגוף, בְּשַׁעְתָּא דְכָל שַׁיפִין בְּעָאקוּ כי בשעה שכל האברים הם בדוחק
 וצער, וּמְרַע סְגִי שְׁרִיָּא עֲלֵייהוּ וחולי גדול שורה עליהם, שַׁיפָא חָדָא אַצְטְרִיף לְאַלְקָאָה
 בְּגִין דִּיתְסוּן פְּלָהוּ רק אבר אחד צריכים להלקות כדי שיתרפאו כולם, וּמְנֹ מי ואיזה אבר
 מלקים, ואמר דְרוּעָא את הזרוע, דְרוּעָא אֲלֵקִי וְאַפִּיקוּ מִיַּיְהִ דְמָא כי הזרוע נלקה
 שמוציאים ממנה דם, פְּדִין הָא אַסְוֹתָא לְכָל שַׁיפִי גּוּפָא ואז יש רפואה לכל אברי הגוף.

פירוש הפסוק המובא להלן, והוא מחולל מְפִשְׁעֵינוּ פי' משיח הוא חולה באבריו הפנימים לכפר על
 פשעינו, מְדוּכָא והוא מְדוּכָא בכאבים חיצונים, מְעוֹנוֹתֵינוּ בשביל לכפר על עונותינו,
 וּבְחִבּוּרְתוֹ נְרָפָא לנו ובמכותיו נרפא לנו נגעי העונות, שבוה נתכפרו והלכו להם. (מפרשים)

אוּף הָכִי אף כך הוא הנמשל, בְּנִי עֲלָמָא אִינוּן שַׁיפִין דָּא עִם דָּא בני העולם הם
 כמו אברים זה עם זה, כי כל הנשמות יחד הם כגוף אחד, לכן בְּשַׁעְתָּא דְבַעֲי
 קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְמִיָּהב אַסְוֹתָא לְעֲלָמָא בשעה שהקב"ה רוצה לתת ולהביא רפואה
 לעולם, אֲלֵקִי לְחַד צְדִיקָא בִּינִיָּהוּ בְּמַרְעִין וּבְמַכְתָּשִׁין הוא מלקה לצדיק אחד שביניהם
 בחלאים ובנגעים, כי הצדיק הוא בחינת זרועו של עולם, ר"ל הצדיקים הם גבורי העולם,
 כאילו הם מעמידים את העולם בזרועם, וּבְגִינִיָּה יְהִיב אַסְוֹתָא לְכָלָא ובזכותו נותן
 הקב"ה רפואה לכל בני העולם. מְנַלָן מאין לנו דבר זה, דְכְתִיב שכתוב במלך המשיח
 וְהוּא מְחֹלֵל מְפִשְׁעֵינוּ מְדוּפָא מְעוֹנוֹתֵינוּ וְגוּמַר וּבְחִבּוּרְתוֹ נְרָפָא לָנוּ הנה משי"כ
 וּבְחִבּוּרְתוֹ הִינּוּ אַקְזוּתָא דְדְמָא הקזת הדם שעושה חבורה, פְּמָאן דְאַקִּיז דְרוּעָא כמי
 שמקִיז דמים הרעים והיתרים מן הזרוע, וּבְהָהוּא חִבּוּרָה נְרָפָא לָנוּ ובוה החבורה אנו
 מתרפאים, והיינו אַסְוֹתָא הוּא לָנָא לְכָל שַׁיפִין דְגּוּפָא רפואה היא לנו לכל אברי הגוף.

וּלְעוֹלָם לֹא אֶלְקֵי צְדִיקָא, אֶלָּא לְמִיָּהֵב אֶסְוֹתָא לְדָרָא וּלְכַפְרָא עַלְיֵיהּ, (וְרָזָא דָּא צְדִיק וְרַע לוֹ), דְּהָא נִיחָא לְסִטְרָא אַחְרָא דִּדְיָנָא שְׁלֵטָא (נ"א לְשִׁלְטָא) עַל זַפְאָה יִתִּיר מְפֻלָּא, דְּלֹא חֵיִישׁ פְּדִין לְכָל עֲלָמָא, וְלֹא אֲשַׁגַּח בְּהוּ, מִחֲדוּה דְשְׁלִיט עַלְיָה, וְהָהוּא זַפְאָה זְכִי לְשׁוֹלְטָנָא עֲלָאָה בְּהַאי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאֲתִי, צְדִיק וְטוֹב לוֹ, דְּלֹא חֵיִישׁ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַפְרָא עַל עֲלָמָא.

אֲמִינָא לִיָּה, אֲלוֹ לָא הוּוּ בְּחַד זְמָנָא, יָאוּת, אֲבָל אֵית צְדִיק הָכָא, וְאֵית צְדִיק הָכָא, לְדָא אֵית מְרַעִין וּמְכַתְּשִׁין, וּלְדָא אֵית פֶּל טִיבוּ דְעֲלָמָא.

מתוק מדבש

וּלְעוֹלָם לֹא אֶלְקֵי צְדִיקָא אֶלָּא לְמִיָּהֵב אֶסְוֹתָא לְדָרָא וּלְכַפְרָא עַלְיֵיהּ וּלְעוֹלָם אֵין הַצְדִיק לוקה אלא כדי לתת רפואה לדורו ולכפר על עונותיהם, וְרָזָא דָּא צְדִיק וְרַע לוֹ וְזֶהוּ הַסּוּד מַה שֵׁישׁ צְדִיק וְרַע לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי זֶה בָּא לוֹ לְכַפֵּר הַדּוֹר, דְּהָא נִיחָא לְסִטְרָא אַחְרָא דִּדְיָנָא שְׁלֵטָא עַל זַפְאָה יִתִּיר מְפֻלָּא כִּי נוֹחַ לוֹ לְסִטְרָא אַחְרָא שֶׁהַדִּין שׁוֹלֵט עַל צְדִיק יוֹתֵר מִהַכֵּל, דְּלֹא חֵיִישׁ פְּדִין לְכָל עֲלָמָא כִּי אִזּוֹ אֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ לְקִטְרַג עַל כָּל הָעוֹלָם, וְלֹא אֲשַׁגַּח בְּהוּ וְאֵינּוּ מִשְׁגִּיחַ בְּהֵם לְרַעָה, מִחֲדוּה דְשְׁלִיט עַלְיָה מִחַמַּת הַשְּׂמֵחָה שֶׁשְׂמַח עַל שְׁשׁוֹלֵט עַל הַצְדִיק, כִּי יֵשׁ שְׂמֵחָה לְסִטְרָא אַחְרָא לְתַת מוּם בְּצְדִיקִים, כְּמוֹ שֶׁקִּטְרַג הַשְּׂטֵן עַל אֵיבוֹב וְאָמַר הֲלֹא אַתָּה סַכְתָּה בְּעַדּוֹ, וְעַל יְדֵי שְׁשׁוֹלֵט עַל הַצְדִיק, עֲזוּב תְּבִיעֵתוֹ וְקִטְרוּגוֹ עַל עוֹנוֹת הַדּוֹר, וְהָהוּא זַפְאָה וְזֶה הַצְדִיק הַמְתִּיִסֵּר עַל עוֹנוֹת הַדּוֹר, זְכִי לְשׁוֹלְטָנָא עֲלָאָה בְּהַאי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאֲתִי בִּזְכוּת זֶה זוֹכֵה לְשִׁלְטָנָה עֲלִיוֹנָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שְׂמַצִּינוּ בְּאֵיבוֹב, כְּמ"שׁ וְיוֹסֵף ה' אֵת כָּל אֲשֶׁר לְאֵיבוֹב לְמִשְׁנָה, וְה' בֵּרַךְ אֶת אַחֲרֵית אֵיבוֹב מִרְאִשִּׁיתוֹ, וְכָל זֶה הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְכָל שְׂכָן מַה שְׂמוּכָן לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, מֵאַחַר שֶׁהַקְּב"ה דִּקְדַּק עִמּוֹ כְּחוּט הַשְּׁעָרָה וְנִקְהוּ מֵעוֹן, אִם כֵּן וְדָאֵי שְׂכָרוֹ מוּכָן לוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא. אֲבָל אִם יֵשׁ צְדִיק (דָּף רִיחַ ע"ב) וְטוֹב לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, הוּא דְּלֹא חֵיִישׁ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַפְרָא עַל עֲלָמָא מִשׁוּם שֶׁאֵין הַקְּב"ה חוֹשֵׁשׁ לְכַפֵּר עַל עוֹנוֹת הָעוֹלָם, לְפִי שֶׁאֵינֶם רְאוּיִם לְכַפֵּרָה, וְעֲלֵיהֶם נֹאמַר בְּאִבּוּד רִשְׁעִים רְנָה.

אֲמִינָא לִיָּה אֲמַרְתִּי לְרַבִּי שְׂמַעוֹן, אֲלוֹ לָא הוּוּ בְּחַד זְמָנָא, יָאוּת אִם ב' הַצְדִיקִים שֶׁהָאֶחָד הוּא צְדִיק וְרַע לוֹ וְאֶחָד צְדִיק וְטוֹב לוֹ, לֹא הָיוּ בְּזִמְנָא אֶחָד, יִפָּה וּמוּכָן הָיָה מַה שֶׁאֲמַרְתָּ כִּי לִכְּן יֵשׁ צְדִיק וְטוֹב לוֹ לְפִי שֶׁאֵין הַקְּב"ה חוֹשֵׁשׁ לְכַפֵּר עַל הָעוֹלָם, אֲבָל אֵית צְדִיק הָכָא, וְאֵית צְדִיק הָכָא אֲבָל יֵשׁ צְדִיק כָּאן וְיֵשׁ צְדִיק כָּאן, וְשְׁנֵיהֶם בְּזִמְנָא אֶחָד, לְדָא אֵית מְרַעִין וּמְכַתְּשִׁין לְצְדִיק זֶה יֵשׁ חֲלָאִים וְנִגְעִים, וּלְדָא אֵית פֶּל טִיבוּ דְעֲלָמָא וּלְצְדִיק זֶה יֵשׁ כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּעוֹלָם.

אמר לי, בחד מנייהו או תרין סגי, דלא בעא קדשא בריה הוא
 לאלקאה פלא (ס"א פל דמא), כמה דלא אצטריה אלא דרועא
 חדא לאלקאה ולאקזאה, למיהב אסוותא לכל שייפין, אוף הכא בחד
 צדיקא סגי.

ואי אתקף ביה מרע על כל שייפין, פדין אצטריה תרין
 דרועין לאקזאה, אוף הכי, אי אסגיאו חובין יקירין על עלמא,
 פדין פל זפאין אלקון, למיהב אסוותא על פל דרא, אבל בזמן דלא
 אסגיאו פל פה, פדין חד זפאה אלקי. ושאר צדיקיא בשלם, דהא לא
 אצטריה עלמא דילקון פלהו, אתסיאו עמא, אתסיאו צדיקיא, ולזמנין
 דכל יומיהון קיימין במרעין לאגנא על דרא, מיתו, הא אתסי פלא
 ואתכפר, ולזמנין דחובין אינון יקירין יתיר.

מתוק מדבש

אמר לי רבי שמעון, בחד מנייהו או תרין סגי ביסורים של צדיק אחד או של שנים די
 לכפר על עונות הדור, דלא בעא קדשא בריה הוא לאלקאה פלא שאין הקב"ה
 צריך להלקות את כל הצדיקים, כמה דלא אצטריה אלא דרועא חדא לאלקאה ולאקזאה
 כמו שאין צריכים להלקות ולהקיו אלא מזרוע אחת, למיהב אסוותא לכל שייפין כדי
 לתת רפואה לכל האברים, אוף הכא בחד צדיקא סגי אף כאן בצדיק אחד די.

ואי אתקף ביה מרע על כל שייפין ואם נתגברה ונתפשטה בו המחלה על כל האברים,
 פדין אצטריה תרין דרועין לאקזאה או צריכים להקיו דם מב' הזרועות, אוף
 הכי אי אסגיאו חובין יקירין על עלמא אף כך אם נתרבו עונות כבדים וקשים על
 העולם, פדין פל זפאין אלקון למיהב אסוותא על פל דרא או כל הצדיקים לוקים
 כדי לתת רפואה לכל הדור, אבל בזמן דלא אסגיאו פל פה אבל בזמן שלא נתרבו
 העונות כל כך, פדין חד זפאה אלקי ושאר צדיקיא בשלם אז צדיק אחד לוקה,
 ושאר הצדיקים הם בשלום ושלוה, דהא לא אצטריה עלמא דילקון פלהו כי אין
 העולם צריך שכולם ילקו בשביל לכפר עונות הדור, אתסיאו עמא, אתסיאו צדיקיא
 ואם נתרפא העם, נתרפאו גם הצדיקים, ולזמנין דכל יומיהון קיימין במרעין לאגנא
 על דרא ולפעמים יש צדיקים שכל ימיהם הם בחלאים להגן על הדור, מיתו הא אתסי
 פלא ואתכפר ואם מתו הצדיקים הרי נתרפאו כולם, ונתכפרו עונות הדור, והוא ולזמנין
 דחובין אינון יקירין יתיר כאשר לפעמים העונות הם כבדים וקשים ביותר, עד שלא
 די ביסורים לכפרה אלא צריך מיתתם רח"ל.

קִמְנָא וְאִזְלָנָא, וְתוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא הָהּ יִתִּיר, וְדַחִיק לָן בְּאוֹרְחָא, חֲמִינָן אִילָנִין בְּמִדְבְּרָא וּמִיִּין תְּחוֹתֵיהוּ, יִתִּיבְנָא תְּחוֹת חַד טוּלָא דְאִילָנָא דְמִדְבְּרָא, שְׂאִילָנָא לִיה, מְאִי הָאִי, דְכָל עֲמִין דְעֵלְמָא לֹא עֲבָדִין נְעֻנְעָא אֲלָא יִשְׂרָאֵל בְּלַחוּדֵיהוּ, דְכַד לְעָאן בְּאוֹרֵייתָא מִתְנַעֲנְעָן חֵכָא וְהֵכָא, בְּלָא לְמוּדָא דְבַר נֶשׁ בְּעֵלְמָא, וְלֹא יִכְלִין לְמִיקָם בְּקִיּוּמֵיהוּ.

אָמַר לִי, אֲדַפְרֶתָן מִלְתָּא עֲלָאָה, וּבְנֵי עֵלְמָא לֹא יִדְעִין, וְלֹא מְשַׁגְיַחִין, יִתִּיב שְׁעָתָא וּבְכָה, אָמַר, וְוִי לְבָנֵי נֶשׂא דְאִזְלִין כְּבַעֲרֵי חֲקֵלָא בְּלָא סוּכְלֶתְנֻוּ, בְּמִלָּה דָּא בְּלַחוּדוּי אֲשַׁתְּמוּדְעָן נִשְׁמַתְהוּן קְדִישֵׁין דִּישְׂרָאֵל, בֵּין נִשְׁמַתְהוּן דְעֲמִין, נִשְׁמַתְהוּן דִּישְׂרָאֵל אֲתַגְזְרוּ מְגוּ בּוּצִינָא קְדִישָׁא דְדִלִיק, דְכִתִּיב (משלי כ כו) נֵר יְהוּ"ה נִשְׁמַת אָדָם, וְהָאִי נֵר בְּשְׁעָתָא

מתוק מדבש

וממשיך רבי אבא לספר לרבי יוסי, קִמְנָא, וְאִזְלָנָא קִמְנֻוּ מִמְקוּם יִשְׁבִּיתֵינוּ בְּצַל הַסְּלַע, וְהַלְכְּנוּ לְדַרְכֵינוּ, וְתוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא הָהּ יִתִּיר וְתוֹקֶף חֲמִימוֹת הַשֶּׁמֶשׁ הִיא חִזְק בִּיטוּר, וְדַחִיק לָן בְּאוֹרְחָא וְדַחֵק וְהִיצֵר לָנוּ בְּדַרְךְ, חֲמִינָן אִילָנִין בְּמִדְבְּרָא וּמִיִּין תְּחוֹתֵיהוּ עַד שְׂרַאֲנוּ אֵילֹנוֹת בְּמִדְבַר וּמִים נוֹזְלִים תַּחְתֵּיהֶם, יִתִּיבְנָא תְּחוֹת חַד טוּלָא דְאִילָנָא דְמִדְבְּרָא יִשְׁבֻּנוּ תַּחַת צַל שֶׁל אֵילָן אֶחָד בְּמִדְבַר, שְׂאִילָנָא לִיה שְׂאֵלֵתִי אֵת רַבִּי שְׁמַעוֹן, מְאִי הָאִי דְכָל עֲמִין דְעֵלְמָא לֹא עֲבָדִין נְעֻנְעָא אֲלָא יִשְׂרָאֵל בְּלַחוּדֵיהוּ מֵהַטֵּעַם שֶׁכָּל הָעַמִּים שֶׁבְּעוֹלָם אֵינֶם מִתְנַעֲנְעִים אֲלָא יִשְׂרָאֵל לְבָרֵם, כִּי דְכַד לְעָאן בְּאוֹרֵייתָא מִתְנַעֲנְעָן חֵכָא וְהֵכָא בְּלָא לְמוּדָא דְבַר נֶשׁ בְּעֵלְמָא כְּשֶׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה הֵם מִתְנַעֲנְעִים לְכַאן וּלְכַאן בְּלֹא שׁוּם לְמוּד וְהַרְגֵל מֵאִיזָה אָדָם בְּעוֹלָם, וְלֹא יִכְלִין לְמִיקָם בְּקִיּוּמֵיהוּ וְאֵינֶם יְכוּלִים לְעַמּוּד עַל מַעֲמָדָם.

אָמַר לִי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲדַפְרֶתָן מִלְתָּא עֲלָאָה הַזְכַּרְתֵּנִי דְבַר גְּדוּל, וּבְנֵי עֵלְמָא לֹא יִדְעִין וְלֹא מְשַׁגְיַחִין וּבְנֵי הָעוֹלָם אֵינֶם יוֹדְעִים וְאֵינֶם מְשַׁגְיַחִים עַל זֶה, יִתִּיב שְׁעָתָא וּבְכָה יִשֵּׁב שְׁעָה מוֹעֲטָת וּבְכָה, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְוִי לְבָנֵי נֶשׂא דְאִזְלִין כְּבַעֲרֵי חֲקֵלָא בְּלָא סוּכְלֶתְנֻוּ אוּי לְבָנֵי אָדָם שֶׁהוֹלְכִים כְּבַהֲמוֹת הַשָּׂדֶה בְּלֹא הַתְּבוּנָה, כִּי אִם יִתְבוּנְנוּ יִרְאוּ כִּי בְּמִלָּה דָּא בְּלַחוּדוּי אֲשַׁתְּמוּדְעָן נִשְׁמַתְהוּן קְדִישֵׁין דִּישְׂרָאֵל בֵּין נִשְׁמַתְהוּן דְעֲמִין דְבַר זֶה בְּלִבְדוּ יֵשׁ הִיכָר בֵּין נִשְׁמוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, לְבִין נִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל הָעַמִּים, כִּי נִשְׁמַתְהוּן דִּישְׂרָאֵל אֲתַגְזְרוּ מְגוּ בּוּצִינָא קְדִישָׁא דְדִלִיק כִּי נִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל נִחְצְבוּ מִנֵּר הַקְּדוֹשׁ הַדּוֹלֵק, שֶׁהִיא הַמְּלִכּוֹת, דְכִתִּיב נֵר יְהוּ"ה שֶׁהוּא הַמְּלִכּוֹת, נִשְׁמַת אָדָם מִמְּנָה נִחְצְבָה נִשְׁמַת הָאָדָם, וְהָאִי נֵר בְּשְׁעָתָא דְאֲתַדְלִיק

דַּתְאֲחַד (נ"א דַּתְדְּלִיק) מְגוֹ אוֹרֵייתָא דְלַעֲיִלָא, לָא שְׂכִיף נְהוֹרָא עֲלֵיהּ
אֲפִילוּ רְגַעָא, וְרָזָא דָא (תהלים פג ב) אֱלֹהִים אֵל דְּמִי לָךְ, פְּגוּוֹנָא דָא
כְּתִיב (ישעיה סב ו) הַמְזַפְרִים אֶת יְהו"ה אֵל דְּמִי לָכֶם, לָא שְׂכִיכוּ לְכוּן.

נְהוֹרָא דְשַׂרְגָא פִּיּוֹן דַּתְאֲחַדָא גּוֹ פְתִילָה, הֵהוּא נְהוֹרָא לָא שְׂכִיף
לְעֵלְמִין, אֶלָּא מִתְנַעֲנַע נְהוֹרָא לְכָאן וּלְכָאן, וְלָא מְשַׁתְּכִיף
לְעֵלְמִין, פְּגוּוֹנָא דָא יִשְׂרָאֵל, דִּנְשַׁמְתִּיהוּ מְגוֹ הֵהוּא נְהוֹרָא דְשַׂרְגָא,
פִּיּוֹן דְאָמַר מְלָה חַדָא דְאוֹרֵייתָא, הָא נְהוֹרָא דְלִיק וְלָא יִכְלוֹן אִינוּן
לְאִשְׁתַּפְּכָא, וּמִתְנַעֲנַע לְכָאן וּלְכָאן וּלְכָל סְטָרִין, פְּנֵהוֹרָא דְשַׂרְגָא, דְהָא
(משלי כ כו) נֵר יְהו"ה נִשְׁמַת אָדָם פְּתִיב.

וּכְתִיב (יהוּקָאֵל לֹד לָא) אָדָם אַתֶּם, אַתֶּם קְרוּיִין אָדָם וְלָא אוּמִין, נִשְׁמַתִּין

מתוק מדבש

מְגוֹ אוֹרֵייתָא דְלַעֲיִלָא וְזֵה הֵנֵר בְּשַׁעָה שְׁנַדְלַק מִן הַתּוֹרָה הַעֲלִינָה שֶׁהוּא הַתְּפָאֶרֶת, לָא
שְׂכִיף נְהוֹרָא עֲלֵיהּ אֲפִילוּ רְגַעָא אוֹר הֵנֵר אִינוּ שׁוֹקֵט אִפִּילוּ רַגַע, לִכְן הַמְלָכוֹת לַעוֹלָם
מְשׁוֹרֶרֶת לְהַתְּפָאֶרֶת, וְרָזָא דָא וְסוּד זֵה נִרְמַז בְּמִשְׁכַּח אֱלֹהִים אֵל דְּמִי לָךְ שֶׁהַמְלָכוֹת
הַנִּקְרָאוֹת אֱלֹהִים אִינָה דוּמַמַּת וְשׁוֹקֵט לַעוֹלָם מְשׁוֹרֶר לְהַתְּפָאֶרֶת. פְּגוּוֹנָא דָא כְּתִיב כַּעֲיִן
זֵה כְּתוּב הַמְזַפְרִים אֶת יְהו"ה הֵם נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים, אֵל דְּמִי לָכֶם פִּירוּשׁוֹ לָא שְׂכִיכוּ
לְכוּן אֵל תְּשַׁקְטוּ מִלְּהַזְכִּיר תְּמִיד לִפְנֵי הַקַּב"ה אֵת צְרוֹת יִשְׂרָאֵל, עַד יִכּוֹנֵן וַיִּשִּׁים אֵת
יְרוּשָׁלַיִם תְּהִלָּה בָּאָרֶץ.

וְהֵנֵה נְהוֹרָא דְשַׂרְגָא פִּיּוֹן דַּתְאֲחַדָא גּוֹ פְתִילָה אוֹר הֵנֵר כִּיּוֹן שְׁנַתְּאֲחִזוּ עִם הַפְּתִילָה,
הֵהוּא נְהוֹרָא לָא שְׂכִיף לְעֵלְמִין זֵה הָאוֹר אִינוּ שׁוֹקֵט לַעוֹלָם, אֶלָּא מִתְנַעֲנַע
נְהוֹרָא לְכָאן וּלְכָאן אֵלָּא הָאוֹר מִתְנַעֲנַע לְכָאן וּלְכָאן, וְלָא מְשַׁתְּכִיף לְעֵלְמִין וְאִינוּ
שׁוֹקֵט וְנַח לַעוֹלָם, פְּגוּוֹנָא דָא יִשְׂרָאֵל דִּנְשַׁמְתִּיהוּ מְגוֹ הֵהוּא נְהוֹרָא דְשַׂרְגָא
כַּעֲיִן זֵה הֵם יִשְׂרָאֵל שְׁנִשְׁמַתִּים הֵיא מִתּוֹךְ אוֹתוֹ אוֹר הֵנֵר שֶׁהֵיא הַמְלָכוֹת, לִכְן פִּיּוֹן
דְאָמַר מְלָה חַדָא דְאוֹרֵייתָא כִּיּוֹן שְׁאוּמֵרִים דְּבַר אַחַד שֶׁל תּוֹרָה, הָא נְהוֹרָא דְלִיק
וְלָא יִכְלוֹן אִינוּן לְאִשְׁתַּפְּכָא הֵרִי אוֹר נִשְׁמַתִּים דּוֹלֵק וּמִתְלַהֵב בְּקִרְבָּם, לִכְן אִינֵם
יְכוּלִים לְשׁוֹקֵט וּלְנוּחַ, וּמִתְנַעֲנַע לְכָאן וּלְכָאן וּלְכָל סְטָרִין פְּנֵהוֹרָא דְשַׂרְגָא
וּמִתְנַעֲנַעִים לְכָאן וּלְכָאן וּלְכָל הַצְּדִיקִים כְּאוֹר הֵנֵר, דְהָא נֵר יְהו"ה נִשְׁמַת אָדָם פְּתִיב
הֵרִי שֶׁהִנְשַׁמָּה דוּמָה לְנֵר.

וּכְתִיב אָדָם אַתֶּם וּדְרִישׁוּ חֲזו"ל (נמס' צנא מניעא דף קיד ע"ג) אַתֶּם קְרוּיִין אָדָם וְלָא
אוּמִין וְאִין אוּמוֹת הָעוֹלָם קְרוּיִין אָדָם, כִּי נִשְׁמַתִּין דְעַמִּין מְדַעִיכוּ דְקַשׁ הַנִּשְׁמוֹת

דְּעִמִּין מִדְּעִיכוּ דְקַשׁ, בְּלֹא נְהוּרָא דְשָׂרֵי עֲלֵייהוּ, וְעַל דָּא מִשְׁתַּפְּכִין
וְלֹא מִתְנַעֲנְעִין, דְּהָא לִית לֹון אֹרִייתָא וְלֹא דְלִקִין בָּהּ, וְלֹאוּ נְהוּרָא
שְׂרִיָּא בְּהוּן, אֵינֹון קִימִין פְּעֻצִים, בְּגוּ נוּרָא דְדְלִיק, בְּלֹא נְהוּרָא דְשְׂרִיָּא
עֲלֵייהוּ, וְעַל דָּא מִשְׁתַּפְּכִין בְּלֹא נְהוּרָא פְּלִל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דָּא אִיהוּ בְּרִירוּ דְמַלְהָ, זַפְּאָה חוּלְקֵי דְזַכִּינָא לְהֵאִי
לְמִשְׁמַע דָּא.

מאמר הימים ממשיכים חיים ורפואה לאדם

כַּד בְּרַ נְשׁ יִשְׁלִים גּוּפִיה בְּאֵינֹון פְּקוּדִין דְּאֹרִייתָא, לִית לָהּ פֶּל יוֹמָא
דְּלֹא אֲתִיָּא לְאֲתַבְּרָכָא מְנִיה, וְכַד אֵינֹון אֲתַבְּרָכָאן מְנִיה פְּדִין חִיִּין

מתוק מדבש

של הגוים היא מקש הכבוי, בְּלֹא נְהוּרָא דְשָׂרֵי עֲלֵייהוּ בלא אור השורה עליהם, ר"ל
נשמתם היא מן הקליפות שהם כקש הכבוי בלי שום אור, וְעַל דָּא מִשְׁתַּפְּכִין וְלֹא
מִתְנַעֲנְעִין ועל כן הם שוקטים ואינם מתנענעים, דְּהָא לִית לֹון אֹרִייתָא וְלֹא דְלִקִין
בָּהּ כי אין להם תורה ואינם נדלקים ומתלהבים בה, וְלֹאוּ נְהוּרָא שְׂרִיָּא בְּהוּן ואין
שום אור שורה בתוכם, ואף אם הם לומדים תורה אֵינֹון קִימִין פְּעֻצִים הם עומדים
כמו עצים יבשים, בְּגוּ נוּרָא דְדְלִיק בתוך אש הדולק, כלומר בתוך בני ישראל שנשמתם
דולקת ומאירה, בְּלֹא נְהוּרָא דְשְׂרִיָּא עֲלֵייהוּ ועל הגוים אינו שורה שום אור כלל, וְעַל
דָּא מִשְׁתַּפְּכִין בְּלֹא נְהוּרָא פְּלִל ועל כן הם שוקטים בלי אור כלל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דָּא אִיהוּ בְּרִירוּ דְמַלְהָ זֵהוּ בִירוּרוּ שֶׁל זֵה הַדְּבַר, זַפְּאָה חוּלְקֵי
דְּזַכִּינָא לְהֵאִי לְמִשְׁמַע דָּא אֲשֵׁרֵי חֲלָקֵי שְׁזַכִּיתִי לְשִׁמוּעַ דְּבַר זֵה.

"מאמר הימים ממשיכים חיים ורפואה לאדם" ובו מבואר שכל ימי השנה מתברכים בכח

המעשים טובים של האדם ולכן הם ממשיכים לו חיים ורפואה מלמעלה.

(מקור המאמר צוהר פרשת ואלה דף כז ע"ג וצנצאורינו כך ה' עמ' נט)

כַּד בְּרַ נְשׁ יִשְׁלִים גּוּפִיה בְּאֵינֹון פְּקוּדִין דְּאֹרִייתָא כשֶׁאֲדָם יִשְׁלִים גּוּפוֹ עַל יְדֵי קִיּוּם
מִצְוֹת הַתּוֹרָה, אִז לִית לָהּ פֶּל יוֹמָא דְלֹא אֲתִיָּא לְאֲתַבְּרָכָא מְנִיה אִין לָךְ יוֹם
שֶׁלֹא יבא להתברך ממנו בכח מעשים הטובים שעשה, וְכַד אֵינֹון אֲתַבְּרָכָאן מְנִיה וכשימי

וְאַסּוּוֹתָא תְּלִיין עֲלִיהּ מְלַעֲיָלָא, מֵאן גָּרִים לִיהּ, אֵינּוֹן יוֹמֵי שְׁתָּא, יוֹמֵי שְׁתָּא כְּמָה דְּאַתְּבְּרָכָאן מְלַעֲיָלָא מְרִזָּא דְּאָדָם, הֵכִי נְמִי אַתְּבְּרָכָאן מִתְּפָא מְרִזָּא דְּאָדָם.

מאמר בבוקר מתעורר רפואה בעולם

רַבִּי אֶלְעָזָר הָהוּא אָזִיל לְמַחְמֵי לְרַבִּי יוֹסֵי חֲמוּי, וְרַבִּי אַבָּא וְחֲבֵרָוּי

מתוך מדבש

השנה מתברכים מכח האדם, פְּדִין חַיִּין וְאַסּוּוֹתָא תְּלִיין עֲלִיהּ מְלַעֲיָלָא אז חיים ורפואה תלויים על האדם מלמעלה, מֵאן גָּרִים לִיהּ מי גורם שישפיעו עליו מלמעלה, אֵינּוֹן יוֹמֵי שְׁתָּא אלו ימי השנה כי ע"י שהם מתברכים מכח מעשים הטובים של האדם יש בכחם להמשיך חיים ורפואה מלמעלה, ומפרש כי יוֹמֵי שְׁתָּא כְּמָה דְּאַתְּבְּרָכָאן מְלַעֲיָלָא מְרִזָּא דְּאָדָם ימי השנה של המלכות כמו שהם מתברכים מלמעלה מסוד אדם העליון שהוא התפארת, הֵכִי נְמִי אַתְּבְּרָכָאן מִתְּפָא מְרִזָּא דְּאָדָם כמו כן מתברכים מלמטה מכח אדם התחתון, נמצא כי כל מה שלמטה דומה למה שלמעלה, כי כמו שְׁעֲנֵפֵי הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָאִים ימי השנה כשהם מקבלים זרכה מז"א הם ממשיכים לז"א לפואה מהצניעה, כמו כן ימי השנה כשהם מתברכים ממעשי בני אדם הם ממשיכים לו רפואה מלמעלה.

"מאמר בבוקר מתעורר רפואה בעולם" ובו יבואר כי בבוקר מתעורר מידת החסד בעולם לצדיקים ולרשעים, ולכן הוא שעת רצון להתפלל על רפואת החולים, וכל שכן על רפואת נפשם של בעלי התשובה שתקבל תשובתם. ומוסיף לבאר שמפני שבבוקר הוא שעת רצון הקב"ה מחפש זכות על החולה ואם החולה בעצמו מתפלל אז אל הקב"ה, הקב"ה מרחם עליו ומבטל ממנו הגזירה, ומצווה רפואה לאותו חולה, ואז מלאך רפאל מקבל את הרפואה ממלאך מיכאל שבחסד ויוצא לפעול רפואה בעולם בשליחותו של הקב"ה.

(מקור המאמר צהר פרשת צלק דף רד ע"א וצניאורינו כרך יג עמ' תריז-מרכ)

פי' הפסוק המובא להלן ח' בקר תשמע קוֹלִי, בקר אַעֲרֹךְ לָךְ וְאַצְפֶּה פִּי בְּכֹל בְּקַר תִּשְׁמַע קוֹלִי, כי בהיות הבקר אסדר תפילתי לפניך, ולא הקדמתי לה דברי רשות, ולזה אצפה ואקוה שתשמע קולי. (מלודות)

רַבִּי אֶלְעָזָר הָהוּא אָזִיל לְמַחְמֵי לְרַבִּי יוֹסֵי חֲמוּי רבי אלעזר היה הולך לראות ולבקר את רבי יוסי חמיו, וְרַבִּי אַבָּא וְחֲבֵרָוּי אָזְלוּ עִמָּיהּ ורבי אבא וחבריו הלכו עמו,

אָזְלוּ עִמִּיהָ, פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (תהלים ה ד) יְהו"ה בִּקְר תִשְׁמַע קוֹלִי וְגו', יְהו"ה בִּקְר, מֵאֵי בִקְר, אֵלָא דָּא בִקְר דְּאַבְרָהָם דְּאַתְעָר בְּעֵלְמָא, דְּכְתִיב (בראשית כב ג) וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בְּבִקְר, דְּהָא פִד אֲתִי צִפְרָא, הֵהוּא בִקְר אֲתָעָר בְּעֵלְמָא, וְהוּא עֵידֵן רַעְוָא לְכֻלָּא, וְלִמְעַבְד טִיבוּ לְכֻל עֵלְמָא, לְזַפְאִין וְלַחֲיִיבִין, וּבְדִין עֵידֵן צְלוֹתָא הוּא לְמַצְלִי קָמִי מְלָפָא קְדִישָׁא.

וְעַל דָּא בְּשַׁעְתָּא דְּאַתִּי צִפְרָא, כָּל אֵינּוֹן אֲסִירֵי מְלָפָא אֲשַׁפְחוּ נִיחָא, עֵידֵן צְלוֹתָא אִיהוּ עֲלֵייהוּ, וְכָל שְׁפָן אֵינּוֹן דְּתִיבִין בְּתִיבְתָא וּבְעָאן בְּעוֹתְהוֹן לְקָמִי מְלָפָא קְדִישָׁא, בְּגִין דְּהֵאֵי שַׁעְתָּא חַד מְמַנָּא נְפִיק לְסִטְר דְּרוּם וּרְפָאֵל שְׁמִיהָ, וְכָל זֵינֵי אֲסוּוֹתָא בִּידוּי,

מתוק מדבש

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר לַפְרֵשׁ מַה שְׁדוּד אִמַר יְהו"ה בִּקְר תִשְׁמַע קוֹלִי בִקְר אַעֲרַךְ לָךְ וְאַצְפָּה, הִנֵּה מִשׁ"כ יְהו"ה בִּקְר שׁוֹאֵל מֵאֵי בִקְר לְמַה הַזְכִּיר דוּד שְׁבִבְקָר יִשְׁמַע ה' קוֹלוֹ, וּמִשִּׁיב אֵלָא מִשׁ"כ בִּקְר דָּא בִקְר דְּאַבְרָהָם דְּאַתְעָר בְּעֵלְמָא זֶהוּ הַבִּקְר שֶׁל אַבְרָהָם שֶׁהוּא מֵדַת הַחֲסֵד הַמִּתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם בְּבִקְר (וְעַל שֶׁסְּמַמְעוּרִי הַסֵּד זְנַקְר נִקְרָא נִשְׁס נִקְר), דְּכְתִיב כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בְּבִקְר פִּי שְׁמֵדַת הַחֲסֵד שֶׁל אַבְרָהָם מִתְעוֹרֵר בְּבִקְר, וּמִפְרֵשׁ דְּהָא פִד אֲתִי צִפְרָא כִּי כִשְׁבָא הַבִּקְר וּמֵאִיר אֹר הַיּוֹם, הֵהוּא בִקְר אֲתָעָר בְּעֵלְמָא זֶה הַבִּקְר שֶׁהוּא מֵדַת הַחֲסֵד מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם, וְהוּא עֵידֵן רַעְוָא לְכֻלָּא וְהוּא עַת רַצוֹן לְכֻל יִשְׂרָאֵל, וְלִמְעַבְד טִיבוּ לְכֻל עֵלְמָא, לְזַפְאִין וְלַחֲיִיבִין וְלַעֲשׂוֹת חֲסֵד לְכֻל הָעוֹלָם, לְצַדִּיקִים וְלַרְשָׁעִים, וּבְדִין עֵידֵן צְלוֹתָא הוּא, לְמַצְלִי קָמִי מְלָפָא קְדִישָׁא וְאֵז הוּא שַׁעַת הַתְּפִלָּה, לְהַתְּפַלֵּל לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. וְזֶה שִׁיעוֹר הַכְּתוּב, "הוֹי"ה בִּקְר" כִּשְׁחֲסֵד דַּו"ס מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם, אֵז הַקְּב"ה "תִּשְׁמַע קוֹלִי" לְפִי שֶׁהִיא שַׁעַת רַצוֹן.

וְעַל דָּא בְּשַׁעְתָּא דְּאַתִּי צִפְרָא וְעַל כֵּן בְּשַׁעַת שְׁבָא הַבִּקְר, כָּל אֵינּוֹן אֲסִירֵי מְלָפָא אֲשַׁפְחוּ נִיחָא כֻל אֲסִירֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁהֵם הַחֲוִלִּים הָאֲסוּרִים בְּמִטַּתֵּם, מוּצִיאִים מִנוּחָה מִיִּסוּרֵיהֶם, כִּי הוֹקֵל חוֹלִיִּים, עֵידֵן צְלוֹתָא אִיהוּ עֲלֵייהוּ וְאֵז הוּא הַעַת לְהַתְּפַלֵּל עֲלֵיהֶם, וְכָל שְׁפָן אֵינּוֹן דְּתִיבִין בְּתִיבְתָא וּבְעָאן בְּעוֹתְהוֹן לְקָמִי מְלָפָא קְדִישָׁא וְכֻל שְׁכֵן אֹתָם הַחֲזוּרִים בְּתִשׁוּבָה וּמְבַקְשִׁים עַל רְפוּאָת נַפְשָׁם לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, עַתָּה הוּא זְמַן הַמְּסוּגֵל לְהַתְּפַלֵּל שֶׁתִּקְבַּל תְּשׁוּבָתָם, בְּגִין דְּהֵאֵי שַׁעְתָּא חַד מְמַנָּא נְפִיק לְסִטְר דְּרוּם, וּרְפָאֵל שְׁמִיהָ לְפִי שְׁבַשַׁעַת הַבִּקְר מְמוּנָה אַחַד יוּצֵא מִצַּד הַמְּעַרְב לְצַד הַדְּרוּם שְׁבַחֲסֵד, וּרְפָאֵל שְׁמוֹ, וְכָל זֵינֵי אֲסוּוֹתָא בִּידוּי וְכֻל מֵינֵי רְפוּאוֹת הֵם בִּידוּי, כִּי הוּא מְמוּנָה עַל

וּמִסְטֵר דְרוֹם נֶפֶק חֵד רוּחָא, וּמִטֵּי לְגַבֵּי הַהוּא מְמַנָּא, דְּמִמְנָא עַל אֶסְוֹתָא, וְכַד מִטֵּי צְלוֹתָא לְקַמֵּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, פְּקִיד לְבֵי דִינָא דִּילִיָּה דְלֹא יִפְתָּחוּן בְּדִינָא, בְּגִין דְּחַיִּים בִּידָא דְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא בִידֵיהוּן.

וּמַגּוֹ דְאִיהוּ עֵידָן רַעוּנָא, בְּעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְכוּתָא דְהַהוּא בְּרַ נָשׁ, אֵי יִשְׁתַּכַּח בְּצְלוֹתָא (יָאוּת, וְאֵי לֹא חָשִׁיב לִיָּה בְּשׁוּגָג), אִו דְאִיהוּ מְאָרִיָּה דְתִיּוּבְתָא, חָס עֲלֵיָּה.

בְּהֵיא שְׁעָתָא קָל צְפָרִיין דְּמִקְנָנֵן אֶשְׁתַּמְעוּ, דְּכַתִּיב (תהלים קד יז) אֲשֶׁר שָׁם צְפָרִים יִקְנְנוּ, וְאֵינֻן צְפָרִין אֹדְאֵן וּמִשְׁבַּחַן לְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהַהוּא אֵילַת הַשַּׁחַר אֶתְעַר בְּעֶלְמָא, וְאָמַר (שם לא כ) מָה רַב טוֹבָךְ

מתוק מדבש

הרפואות, וּמִסְטֵר דְרוֹם נֶפֶק חֵד רוּחָא וּמִצַּד הַדְרוּם שְׁבַחְסַד יוֹצֵא רוּחַ אֶחָד מִמְלֶאךָ מִיכָאֵל, וּמִטֵּי לְגַבֵּי הַהוּא מְמַנָּא, דְּמִמְנָא עַל אֶסְוֹתָא וּמַגִּיעַ אֶל אוֹתוֹ הַמְמוּנָה, הַמְמוּנָה עַל הַרְפוּאָה, שֶׁהוּא רַפָּאֵל הַנִּמְצָא שֶׁם, וְנוֹתֵן לוֹ כַח הַרְפוּאָה, כִּי שׁוֹרֵשׁ הַרְפוּאָה הוּא בַּחֲסֵד, וְכַד מִטֵּי צְלוֹתָא לְקַמֵּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכַשְׁמַגִּיעוֹת הַתְּפִלוֹת שֶׁל הַחֹלִים וְשֶׁל בְּעַלֵּי תְשׁוּבוֹת לִפְנֵי הַקַּב"ה, פְּקִיד לְבֵי דִינָא דִּילִיָּה דְלֹא יִפְתָּחוּן בְּדִינָא הוּא פּוֹקֵד וּמִצְוָה עַל הַבַּיִת דִּין שְׁלוֹ שְׁבַהֲכֵל הַזְכוּת הַמְמוּנִים לְדוֹן אֶת הַחֹלִים, שֶׁלֹּא יִפְתָּחוּ בְּדֵינֵי נַפְשׁוֹת, בְּגִין דְּחַיִּים בִּידָא דְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִפֵּי שְׁחִיִּים הוּא בִידוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, כִּי חַיִּים בְּמִזְלָא עֲלָאָה דַּא"א תְּלִיא, וְלֹא בִידֵיהוּן וְלֹא בִידֵיהֶם שֶׁל הַבַּיִת דִּין שְׁבַהֲכֵל הַזְכוּת.

וּמַגּוֹ דְאִיהוּ עֵידָן רַעוּנָא וּלְפִי שְׁבַבְקָר הִיא שְׁעַת רַעוּן, בְּעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְכוּתָא דְהַהוּא בְּרַ נָשׁ מִבְּקַשׁ הַקַּב"ה זְכוּת עַל אוֹתוֹ הָאֵדָם הַחֹלָה, אֵי יִשְׁתַּכַּח בְּצְלוֹתָא אִם נִמְצָא הַחֹלָה אִו בַּתְּפִלָּה, אִו דְאִיהוּ מְאָרִיָּה דְתִיּוּבְתָא אִו שֶׁהוּא בְּעַל תְּשׁוּבָה וְעוֹסֵק אִו בַּתְּשׁוּבָה, חָס עֲלֵיָּה הַקַּב"ה מִרַחֵם עֲלָיו, וּמִבְּטֵל מִמֶּנּוּ הַגּוֹרָה.

וּמִמְשִׁיךְ וְאִמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּהֵיא שְׁעָתָא קָל צְפָרִיין דְּמִקְנָנֵן אֶשְׁתַּמְעוּ בְּשַׁעַת הַבְּקָר נִשְׁמַע קוֹל הַצְּפָרִים הַמְקַנְנִים בְּקֵן שְׁלֵהֶם, הֵינּוּ הַקוֹל שֶׁל נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שְׁבַגְן עֵדָן, דְּכַתִּיב אֲשֶׁר שָׁם צְפָרִים יִקְנְנוּ, וְאֵינֻן צְפָרִין אֹדְאֵן וּמִשְׁבַּחַן לְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹתָם הַצְּפָרִים שֶׁהֵם הַנִּשְׁמוֹת מוֹדִים וּמִשְׁבַּחִים לַהַקַּב"ה, וְהַהוּא אֵילַת הַשַּׁחַר אֶתְעַר בְּעֶלְמָא וְאוֹתָהּ אֵילַת הַשַּׁחַר שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה מִתְעוֹרֶרֶת לְלַמֵּד בְּעוֹלָם זְכוּת עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר, מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צְפַנְתָּ לִירְאֵיךָ וְגו' כִּי רַאוּם הֵם יִשְׂרָאֵל

אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ וְגו', פְּדִין הֵהוּא מִמָּנָא נְפִיק, וְעֵבִיד כּל מַה דְּאַתְּפִקֵּד.

וְאִי תִימָא דְזִינֵי אֲסוּתָא בִידוּי כְּמַה דְאַמְרֵן, לְאוּ הֵכִי, דְהָא אֲסוּתָא לֹא הוּי אֶלָּא בִידוּי דְמִלְכָּא קְדִישָׁא, אֲבָל בְּשַׁעְתָּא דְפִקִּיד קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסוּתָא לְהֵהוּא בְּר נָשׁ, אִיהוּ נְפִיק, וְכֹל אֵינּוֹן מְקַטְרְגִין דְמִמָּנָן עַל מַרְעִין בִּישִׁין דְחֻלִּין מִנִּיה, פְּדִין הֵהוּא רוּחָא דְקָא נָסַע מִסְטְרָא דְדְרוּם, אוּשִׁיט לִיה לְהֵהוּא בְּר נָשׁ, וְהָא אֲסוּתָא אֲשַׁתְּכַח, וְכֹלָא בִידוּי דְקְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, יְהו"ה בְּקֶר תִּשְׁמַע קוּלִי, וְלֹא כְּתִיב יְהו"ה תִּשְׁמַע קוּלִי, אֶלָּא לְגַבֵּי בְּקֶר דְאַבְרָהָם קָאֵמַר.

מתוק מדבש

לשכר טוב בגן עדן, ואז היא שעת רצון, פְּדִין הֵהוּא מִמָּנָא נְפִיק וְעֵבִיד כּל מַה דְּאַתְּפִקֵּד אז אותו הממונה על הרפואה שהוא מלאך רפאל יוצא ועושה כל מה שנצטווה, דהיינו לפעול רפואות בעולם הזה.

וממשיך ואמר וְאִי תִימָא דְזִינֵי אֲסוּתָא בִידוּי כְּמַה דְאַמְרֵן ואם תאמר שכל מיני הרפואות הם בידו של מלאך רפאל כמו שאמרנו, והוא מרפא את החולים מעצמו כרצונו, לְאוּ הֵכִי אין הדבר כן, דְהָא אֲסוּתָא לֹא הוּי אֶלָּא בִידוּי דְמִלְכָּא קְדִישָׁא כי אין הרפואה אלא בידו של המלך הקדוש, אֲבָל מַה שאמרנו שמלאך רפאל יוצא לפעול רפואות בעולם, היינו בְּשַׁעְתָּא דְפִקִּיד קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסוּתָא לְהֵהוּא בְּר נָשׁ בשעה שמצוה הקב"ה רפואה על אותו אדם החולה, אז אִיהוּ נְפִיק מִלְּאךְ רפאל יוצא בשליחות הקב"ה, וְכֹל אֵינּוֹן מְקַטְרְגִין דְמִמָּנָן עַל מַרְעִין בִּישִׁין וְכֹל הַמְקַטְרְגִים הממונים על חליים הרעים, (כי על כל מולי ומולי ממונה איזו קליפה), דְחֻלִּין מִנִּיה הם מפחדים ממלאך רפאל לפי שהוא פועל בשליחותו של הקב"ה, פְּדִין הֵהוּא רוּחָא דְקָא נָסַע מִסְטְרָא דְדְרוּם אז אותו הרוח של מלאך מיכאל שנסע מצד החסד שבדרום, אוּשִׁיט לִיה לְהֵהוּא בְּר נָשׁ מוּשִׁיט את הרפואה על ידי מלאך רפאל לאדם החולה ההוא, וְהָא אֲסוּתָא אֲשַׁתְּכַח והרי הרפואה נמצאת, ומסיק דבריו ואמר וְכֹלָא בִידוּי דְקְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא והכל הוא בידו של הקב"ה, כי רק הוא יכול לצוות לתת רפואה וחיים ממקור החיים.

וְעַל דָּא כְּתִיב ועל זה נאמר יְהו"ה בְּקֶר תִּשְׁמַע קוּלִי דהיינו שהוסיף מלת "בקר", וְלֹא כְּתִיב יְהו"ה תִּשְׁמַע קוּלִי בלא מלת בקר, אֶלָּא לְגַבֵּי בְּקֶר דְאַבְרָהָם קָאֵמַר כי אל הבקר שהוא החסד של אברהם המתעורר בבקר אמר בקשתו, וזה שאמר "ה' בקר תשמע קולי", דהיינו כשמת החסד מתעוררת בעולם אז תשמע קולי.

מאמר רפואה מהקב"ה

פְּתַח וְאָמַר, (ירמיה יז יד) **רְפָאֲנִי יְהוָה וְאַרְפָּא וְגוֹמֵר**, פִּיּוֹן דְּאָמַר רְפָאֲנִי, מֵהוּ וְאַרְפָּא, פִּיּוֹן דְּאָמַר הוֹשִׁיעֲנִי, מֵהוּ וְאוֹשַׁעָה, פִּיּוֹן דְּאִסְיָא מְסִי, מֵאֵן הוּא דְמַחֲי.

אָלָא פֶּל אַסּוּוֹתָא דְעֵלְמָא, בִּידָא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אָבֵל אֵית מְנַהוֹן עַל יְדָא דְשְׁלִיחָא, וְאֵית מְנַהוֹן דְּלֵא אַתְמַסְרוּ בִידָא דְשְׁלִיחָא, וְאֵינוּן דְּאַתְמַסְרוּ בִידָא דְשְׁלִיחָא, אַסּוּוֹתָא אֵינוּן, אָבֵל לְזַמְנָא מִתְהַדְרִין, אָבֵל אֵינוּן דְּקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְסִי, הֵהוּא מְרַעָא לָא אַתְהַדְר לְעֵלְמִין,

מתוק מדבש

"מאמר רפואה מהקב"ה" ובו יבואר כי כל הרפואות הם בידו של הקב"ה בעצמו, אבל הרפואה שנמסרה לשליח הוא בכח גזירת הב"ד של מעלה ולכן אפשר שיהווה החולי ח"ו, אבל כשהרפואה באה בגזירת הקב"ה בעצמו הוא רפואה שלימה ואי אפשר שתחזור לעולם.

(מקור המאמר נזכר חדש פרשת נלק דף סז ע"א ונציאורינו ככך ז עמ' תקלמ-תקמ)

פ"י הפסוק המובא להלן רפאני ה' וארפא הושיעני ואושעה כי תהלתי אתה אמר הנביא, כשאתה ה' תרפא אותי אהיה נרפא, ולתוספת הביאור אמר, הושיעני מן הקמים עלי ואז אהיה נושע, ר"ל אין ביד מי להושיע לי זולתך. (מצודות)

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי חֲמִיו שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר לַפְרֵשׁ מַה שֶּׁכָּתוּב **רְפָאֲנִי יְהוָה וְאַרְפָּא וְגוֹמֵר** וַיֵּשׁ לִשְׂאוֹל פִּיּוֹן דְּאָמַר רְפָאֲנִי כִּיּוֹן שְׂאֵמַר רַפְאֲנִי, מֵהוּ וְאַרְפָּא לְמַה הוֹסִיף לוֹמַר וַאֲרַפָּא, הֲלֵא בּוֹדָאִי אִם הַקְּב"ה יִרְפָּא אוֹתוֹ יִהְיֶה נִרְפָּא, וְכֵן יֵשׁ לִשְׂאוֹל פִּיּוֹן דְּאָמַר הוֹשִׁיעֲנִי כִּיּוֹן שְׂאֵמַר הוֹשִׁיעֲנִי, מֵהוּ וְאוֹשַׁעָה לְמַה הוֹסִיף לוֹמַר וַאוֹשַׁעָה, כִּי בּוֹדָאִי אִם הַקְּב"ה מוֹשִׁיעַ אוֹתוֹ יִהְיֶה נוֹשַׁע, כִּי פִּיּוֹן דְּאִסְיָא מְסִי מֵאֵן הוּא דְמַחֲי כִּיּוֹן שְׂהוֹרַפָּא מִרַפָּא מִי הוּא שְׂמַכָּה.

ומשיב אָלָא פֶּל אַסּוּוֹתָא דְעֵלְמָא בִּידָא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֵלָא כֹּל הַרְפּוּאוֹת שֶׁבְעוֹלָם הֵם בִּידוֹ שֶׁל הַקְּב"ה, אָבֵל אֵית מְנַהוֹן עַל יְדָא דְשְׁלִיחָא אֲבֵל יֵשׁ מֵהֶם שֶׁנִּמְסְרוּ לַרְפּוּאוֹת עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וְאֵית מְנַהוֹן דְּלֵא אַתְמַסְרוּ בִּידָא דְשְׁלִיחָא וַיֵּשׁ מֵהֶם שֶׁלֹּא נִמְסְרוּ בִיד שְׁלִיחַ, וְאֵינוּן דְּאַתְמַסְרוּ בִּידָא דְשְׁלִיחָא אַסּוּוֹתָא אֵינוּן וְאֵלוֹ שֶׁנִּמְסְרוּ בִיד שְׁלִיחַ רַפּוּאָה הֵם, אָבֵל לְזַמְנָא מִתְהַדְרִין אֲבֵל לַפְעָמִים חוּזְרִים אוֹתָן הַמַּחְלוֹת, אָבֵל אֵינוּן דְּקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְסִי אֲבֵל אוֹתָן הַמַּחְלוֹת שֶׁהַקְּב"ה מִרַפָּא בְּעַצְמוֹ, הֵהוּא מְרַעָא

וְעַל דָּא, אַסְוֹתָא דִּילִיָּה, אִיְהִי אַסְוֹתָא, דְּלִית בְּהּ מַרְעָא פְּלָל, וּבְגִין
 בְּהּ, רְפָאנִי יְהוּ"ה וְאַרְפָּא, וְדָאִי, בְּלָא קְטְרוּגָא פְּלָל, וְהִשְׁתָּא חֲבַרְיָא,
 קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לִי אַסְוֹתָא, וְעֲשֵׂק לִי וְעָרֵב לִי.

מתוק מדבש

לֹא אֶתְהַדֵּר לְעֵלְמִין אותה המחלה אינה חוזרת לעולם, וְעַל דָּא אַסְוֹתָא דִּילִיָּה אִיְהִי
 אַסְוֹתָא וְעַל כֵּן הרפואה של הקב"ה היא רפואה שלימה, דְּלִית בְּהּ מַרְעָא פְּלָל שאין
 בה עוד מחלה כלל, וּבְגִין בְּהּ ולכן אמר ירמיהו, רְפָאנִי יְהוּ"ה וְאַרְפָּא וְדָאִי דהיינו
 בְּלָא קְטְרוּגָא פְּלָל הרפואה תהיה בלי קטרוג כלל, ר"ל שלא תחזור עוד המחלה לעולם.
 וְהִשְׁתָּא חֲבַרְיָא ועתה חברים, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לִי אַסְוֹתָא הקב"ה נתן לי
 רפואה, וְעֲשֵׂק לִי ועשק אותי ולקחני מיד מלאך המות, וְעָרֵב לִי וערב בעדי להצילני
 ממות לחיים (עיין צרש"י ישעיה לט יד, על הפסוק ה' עשקה לי ערצני).

כתב הרמ"ק על מה שנאמר לעיל כי רפואה הבאה מהקב"ה לא תחזור המחלה לעולם, מה שאין כן
 רפואה הבאה על ידי שליח לפעמים חוזרת המחלה, טעם הדבר כפשוטו, כי שליח הוא בעל
 תכלית, לכן גם רפואתו בעלת תכלית, אבל הקב"ה בלתי בעל תכלית, לכן גם רפואתו לאין תכלית.
 וסוד הדבר כי החולי באה מצד עונותיו של האדם על ידי כחות הרעים, ולפעמים יגזור הבית דין של
 מעלה לפי מעשה האדם שיתרפא האדם רק לפי שעה, אבל רפואה הבאה מצד אצילות העליון ששם
 אין שום רע שולט כלל, לכן אין שום כח שיוכל לבטלה, לזה אמר ירמיה הנביא רפאני ה' שזה שם
 של האצילות, ומיד וארפא לעולם.

מאמר הצלחת הרופא לשם שמים

**עַד הֵכָא הָיָה פְּתִיב בְּהֵוָא סִפְרָא דְקַרְטָנָא אֲסִיָּא, לְבַתַּר הָיָה רְשִׁים
בְּהַאי קָרָא, כֹּל נְטוּרָא דְאַצְטְרִיף אֲסִיָּא חֲפִים לְמַעַבְד לְמַרְע, דְּשָׁכִיב
בְּבֵי מַרְעִיָּה בֵּי אֲסִירֵי דְמַלְפָּא, לְמַפְלַח לְמַאֲרֵי עֲלָמָא.**

מתוק מדבש

"מאמר הצלחת הרופא לשם שמים" ובו יבואר כי אע"פ שהקב"ה העניש את האדם בחולי, עם כל זה הקב"ה רוצה שיעסקו לרפואתו, והרופא שמעשיו לשם שמים הקב"ה שולח ברכה ורפואה במעשי ידיו, שימצא את הסמים הראויים לרפואת את האדם, ואם אינו מוצא רפואה לגופו אז הוא משתדל ברפואת נשמתו שיחזירנו בתשובה שלימה ועל ידי זה יתרפא גופו ממילא. עוד מבואר בו כי היה רופא אחד חכם ירא שמים וירא חטא שהיה עושה חסד עם החולים שמי שלא היה משיג לקנות רפואתו היה קונה מכספו ונותן משלו, והיה מתפלל על החולים שהקב"ה ישלח להם רפואה שלימה, ובתפילתו היה עושה יותר מהרפואה שהיה נותן בידיו.

(מקור המאמר צוהר פרשת האזינו דף רנ"ט וצנזאורינו כך טו עמ' תקע-תקעד)

(מחילת מאמר הנא הוא צוהר מדש פ' גלק דף סז ע"ג, ומונא צהוספות סימן י"א, וזה לשונו) **אַשְׁפְּחֵן
בְּסִפְרָא דְאַסִּיָּא קְרִטִינָא** מצאנו בספרו של רופא גדול שקוראים אותו "רופא
קרטינא", ויודן דְקִסְרֵי שְׁמִיָּה ושמו היה יודן מעיר קסרי, וְקָרְאֵן שְׁמִיָּה אֲסִיָּא קְרִטִינָא
והיו קוראים אותו רופא קרטינא, בְּגִין דְאִיהוּ רַב עַל כָּל אֲסִיָּין וְיִקְרָא בְּחֻמְתָּא
לפי שהיה גדול על כל הרופאים ויקר בחכמה, וְהָכֵי אֲמַרֵי בְּלִשׁוֹן פְּרָסִי, לְבַר נֶשׁ
יִקְרָא קְרָאֵן לִיָּה קְרִטִינָא רַב וְיִקְרָא בְּחֻמְתָּא וכך אומרים בלשון פרסי, לאדם נכבד
קוראים אותו "קרטינא", הגדול ויקר בחכמה, וזה הרופא היה מפרש סוד הכתוב של "והארץ
היתה תהו" (עיין שם כל הדרוש, וכלן הוא סיוס דנריו, ואמר).

עַד הֵכָא הָיָה פְּתִיב בְּהֵוָא סִפְרָא דְקַרְטָנָא אֲסִיָּא עד כאן היה כתוב בספר ההוא
של הרופא הנקרא קרטנא. לְבַתַּר הָיָה רְשִׁים בְּהַאי קָרָא אחר כך היה רשום ונרמז
בזה הפסוק של ימצאנו בארץ מדבר, כֹּל נְטוּרָא דְאַצְטְרִיף אֲסִיָּא חֲפִים לְמַעַבְד לְמַרְע
כל השמירות שצריך רופא חכם לעשות לחולה, דְּשָׁכִיב בְּבֵי מַרְעִיָּה השוכב בבית חוליו
שהוא משכבו, בֵּי אֲסִירֵי דְמַלְפָּא שהוא בית האסורים של המלך ב"ה, ונאסר במטה
שיתבונן במעשיו, ויחזור בתשובה לְמַפְלַח לְמַאֲרֵי עֲלָמָא כדי לעבוד לאדון העולם.

דְּכַד אָזִיל אַסְיָא חֲפִים לְגַבְיָהּ, יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְצֵי מְדַבֵּר וּבִתְהוּ יִלִּיל
 יְשִׁימוֹן, מְרַעֵין דְּשִׁרְיִין עֲלֵיהּ, אֲשַׁפֵּחַ לִיהּ בְּאַסִּירוֹ דְּמִלְכָא, אִי
 תִּימָא הוּאִיל וְקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא (ס"א פְּקִיד) יִפְקֹד לְתַפְשָׂא לִיהּ, דְּלֹא
 יִשְׁתַּדֵּל בַּר נֶשׁ אֲבַתְרִיהּ, לָאוּ הִכִּי, דְּהָא דְּוֹד אָמַר (תהלים מא ב) אֲשֶׁרִי
 מִשְׁפִּיל אֶל דָּל וְגו' דָּל הוּא דְּשָׁכִיב בְּבֵי מְרַעִיָה, וְאִי אַסְיָא חֲפִים
 הוּא, קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא יְהִיב לִיהּ בְּרַכָּאן לְהַהוּא דְּיִשְׁתַּדֵּל בֵּיהּ.

וְהַהוּא אַסְיָא יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְצֵי מְדַבֵּר, בְּבֵי מְרַעִיָה שְׁכִיב, וּבִתְהוּ יִלִּיל
 יְשִׁימוֹן, דְּאִינוֹן מְרַעֵין דְּחֻקִּין לִיהּ, מְאִי אֲצַטְרִיף לִיהּ לְמַעְבַּד,
 יְסוּבְּבָנְהוּ, יְסוּבְּ סִבּוֹת וַיִּיתִי עֲלוֹת, בְּגִין דְּיִמְנַע מְנִיָה אִינוֹן מְלִין
 דְּנִזְקִין לִיהּ, יִקִּיז לִיהּ וַיִּפִּיק מְנִיָה דְּמָא בִּישָׂא, יְבוּנְנָהוּ, יְסַתְּפֵל וַיְבִין

מתוק מדבש

ועוד כתוב שם באותו הספר, דְּכַד אָזִיל אַסְיָא חֲפִים לְגַבְיָהּ כִּי כְּשֵׁרופָא חֲכַם
 הוֹלֵךְ אֶל הַחוּלָה, יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְצֵי מְדַבֵּר וּבִתְהוּ יִלִּיל יְשִׁימוֹן דְּהֵיִינוּ מְרַעֵין
 דְּשִׁרְיִין עֲלֵיהּ יִמְצָא אוֹתוֹ בְּמַחֲלוֹת הַשּׁוּרוֹת עֲלֵיו, וְעוֹד (ס"ג נְסוּפּוֹת) אֲשַׁפֵּחַ לִיהּ
 בְּאַסִּירֵי דְּמִלְכָא מוּצָא אוֹתוֹ בְּבֵית הָאֲסוּרִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ ב"ה. אִי תִימָא, הוּאִיל
 וְקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא פְּקִיד לְתַפְשָׂא לִיהּ אִם תֹּאמַר, כִּיּוֹן שְׁהִקְב"ה פְּקִיד לְתַפּוּס אֶת
 הַחוּלָה בְּבֵית הָאֲסוּרִים, ר"ל שְׁהִקְב"ה הַעֲנִישׁוּ לֵהוּיֹת חוּלָה, דְּלֹא יִשְׁתַּדֵּל בַּר נֶשׁ אֲבַתְרִיהּ
 לְכֹן לֹא יַעֲסוּק אָדָם לְרַפְאוּתוֹ, לָאוּ הִכִּי אֵין הַדְּבַר כֵּן, דְּהָא דְּוֹד אָמַר כִּי דוּד הַמֶּלֶךְ
 אִמְרוּ, אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל וְגו' הִנֵּה דָּל הוּא דְּשָׁכִיב בְּבֵי מְרַעִיָה דֵּל נִקְרָא הַחוּלָה
 שְׁשׁוּכְבַּ בְּבֵית חוּלָיו, וְאִמְרוּ דוּד אֲשֶׁרִי הַמִּשְׁכִּיל לְרַפְאוּתוֹ. וְאִי אַסְיָא חֲפִים הוּא וְאִם הוּא
 רופָא חֲכַם וּמַעֲשִׂיו לְשֵׁם שְׁמַיִם, אִזּוּ קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא יְהִיב לִיהּ בְּרַכָּאן לְהַהוּא
 דְּיִשְׁתַּדֵּל בֵּיהּ הַקְּב"ה נוֹתֵן לוֹ בְּרֻכּוֹת כְּדִי שִׁיעֲסוּק בְּרַפּוּאֹת הַחוּלָה, ר"ל הַקְּב"ה שׁוֹלַח
 בְּרַכָּה וּרְפוּאָה בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו.

וְהַהוּא אַסְיָא וְזֶה הַרופָא יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְצֵי מְדַבֵּר דְּהֵיִינוּ בְּבֵי מְרַעִיָה שְׁכִיב שְׁמוּצָא
 אֶת הַחוּלָה שׁוּכְבַּ בְּבֵית חוּלָיו, וּמִשְׁכִּי וּבִתְהוּ יִלִּיל יְשִׁימוֹן הֵיִינוּ דְּאִינוֹן מְרַעֵין
 דְּחֻקִּין לִיהּ שְׁאוֹתֵם הַמַּחֲלוֹת מַצְעֵרוֹת אוֹתוֹ, מְאִי אֲצַטְרִיף לִיהּ לְמַעְבַּד מַה צְרִיךְ
 הַרופָא לַעֲשׂוֹת, יְסוּבְּבָנְהוּ הֵיִינוּ יְסוּבְּ סִבּוֹת וַיִּיתִי עֲלוֹת יִסְבַּב סִיבּוֹת וַיְבִיא עֲלוֹת,
 ר"ל שִׁיעֲשֵׂה הַשְׁתַּדְּלוֹת, בְּגִין דְּיִמְנַע מְנִיָה אִינוֹן מְלִין דְּנִזְקִין לִיהּ כְּדִי שִׁימְנַע מִמְּנוּ
 אוֹתֵם הַדְּבָרִים הַמְזִיקִים לוֹ, וְעוֹד יִקִּיז לִיהּ וַיִּפִּיק מְנִיָה דְּמָא בִּישָׂא יִקִּיז לוֹ וַיּוּצִיא
 מִמְּנוּ דָם הַרַע, יְבוּנְנָהוּ הֵיִינוּ יְסַתְּפֵל וַיְבִין הַהוּא מְרַעָא מְמָה הָוִי יִסְתַּכַּל וַיִּתְבּוֹנֵן

ההוא מרעא ממה הוי, ויסתפל בגין דלא יתרבי עלוי, וימאף ליה, לבתר יצרנהו פאישון עינו, בגין דיהא נטיר פדקא יאות, באינון משקי, באינון אסנותא דאצטריכו ליה, ולא יטעי (ס"א מינייהו) בינייהו, דאלמלי יטעי אפילו במלה חד, קדשא בריך הוא חשיב על ההוא אסיא פאלו שפיך דמא וקטליה.

בגין דקדשא בריך הוא בעי, דאף על גב דההוא בר נש איהו בבי אסירי דמלפא, ואיהו אסיר בבי אסירי, דישתדל בר נש עליה, ויסייע ליה לאפקא ליה מבי אסירי.

והנה אמר הכי, קדשא בריך הוא דן דינין דבני עלמא לעילא, (עורא ו כו) הן למנות, הן לשרושי, הן לעקור, הן לענוש נכסין, ולאסורין, מאן דאתחזי לענוש נכסין, נפל בבי מרעיה, ולא יתסי עד

מתוק מדבש

המחלה ההיא ממה היתה, ויסתפל בגין דלא יתרבי עלוי ויסתכל ויתבונן שלא תתרבה המחלה עליו, וימאף ליה ואדרבה ימעט את החולי, לבתר אחר כך יקיים יצרנהו פאישון עינו דהיינו בגין דיהא נטיר פדקא יאות כדי שיהיה נשמר כראוי, באינון משקי באינון אסנותא דאצטריכו ליה באותם המשקים ובאותם הרפואות שצריכים לו, ולא יטעי בינייהו ולא יטעה בין הרפואות, דאלמלי יטעי אפילו במלה חד שאם יטעה אפילו בדבר אחד, כלומר שבטעות יתן לו סם המות, קדשא בריך הוא חשיב על ההוא אסיא פאלו שפיך דמא וקטליה הקב"ה מעלה על אותו הרופא כאילו שפך דמו והרגו.

בגין דקדשא בריך הוא בעי לפי שהקב"ה רוצה, דאף על גב דההוא בר נש איהו בבי אסירי דמלפא כי אף על פי שאותו האדם הוא בבית האסורים של המלך, ואיהו אסיר בבי אסירי והוא אסור בבית האסורים, ואינו יכול להתיר את עצמו, דישתדל בר נש עליה שיעסוק האדם לרפאותו, ויסייע ליה לאפקא ליה מבי אסירי ויסייע לו להוציא אותו מבית האסורים.

והנה אמר הכי ואותו הרופא יודן מן עיר קסרי אמר כן, קדשא בריך הוא דן דינין דבני עלמא לעילא הקב"ה דן דינים של בני אדם למעלה, הן למנות, הן דף רצט ע"ב) לשרושי בין שישתרוש ויעקר לגמרי מכל נכסיו וישאר עני לגמרי, הן לעקור כמה מאבריו או אחד מהם כדלקמן, הן לענוש נכסין הן להעניש אותו בנכסיו בהפסד מועט, ולאסורין או לאסור אותו בבית האסורים. ומפרש מאן דאתחזי לענוש נכסין מי שראוי לענוש נכסים, נפל בבי מרעיה הוא נופל בבית חוליו, ולא יתסי עד דיתן

דִּיתָן כָּל מָה דְּאַתְגָּזֵר עָלֶיהָ, פִּינֵן דְּאַתְעַנְשׁ בְּמִמוּנֶיהָ, וְיִהְיֶה כָּל מָה
דְּאַתְגָּזֵר עָלֶיהָ, אַתְסִי, וְנִפְקֵי מִבֵּי אַסִּירֵי, וְעַל דָּא אַצְטְרִיךְ לְאַשְׁתְּדִּלָּא
עָלֶיהָ, דִּיתָן עֲוֹנָשִׁיהָ וְיִפּוּק.

מֵאַן דִּיתְחַזִּי לְשְׂרוּשֵׁי, יתְפָסוֹן לִיהָ, וְיִהְיֶה לִיהָ בְּבֵי אַסִּירֵי, דִּישְׁתַּרְשׁ
מִכְּפָלָא, וְלִזְמַנִּין דִּישְׁתַּרְשׁ מְשִׁיפִי, אוּ מַחַד מְנַיִיהוּ, וְלִבְתַּר יִפְקוֹן
לִיהָ מִבֵּי אַסִּירֵי, מֵאַן דִּיתְחַזִּי לְמָוֹת, הֲכִי הוּא, דְּאִילוּ יִתָּן כָּל כּוּפְרָא
וְכָל מְמוּנָא דְּעַלְמָא לָא יִשְׁתְּזִיב.

וְעַל דָּא אַצְטְרִיךְ לְאַסִּיאַ חֲפִים לְאַשְׁתְּדִּלָּא עָלֶיהָ, אִי יִכִּיל לְמִיּהָב לִיהָ
אַסְוֹתָא מִן גּוּפָא יְאוּת, וְאִי לָאוּ, יִתָּן לִיהָ אַסְוֹתָא לְנִשְׁמַתִּיהָ,

מתוק מדבש

כָּל מָה דְּאַתְגָּזֵר עָלֶיהָ וְלֹא יִתְרַפָּא עַד שִׁיתָן לְרוּפָא כָּל מָה שֶׁנִּגְזֵר עָלָיו, פִּינֵן דְּאַתְעַנְשׁ
בְּמִמוּנֶיהָ כִּיּוֹן שֶׁנִּעֲנַשׁ בְּמִמוּנוֹ, וְיִהְיֶה כָּל מָה דְּאַתְגָּזֵר עָלֶיהָ וְנִתָּן כָּל מָה שֶׁנִּגְזֵר עָלָיו,
אַתְסִי, וְנִפְקֵי מִבֵּי אַסִּירֵי אִזְ הוּא מִתְרַפָּא וְיוֹצֵא מִבֵּית הָאֲסוּרִים, שְׁהִיא מִטַּת חוּלוּי, וְעַל
דָּא אַצְטְרִיךְ לְאַשְׁתְּדִּלָּא עָלֶיהָ וְעַל כֵּן צְרִיכִים לְהַשְׁתַּדֵּל עָלָיו, דִּיתָן עֲוֹנָשִׁיהָ וְיִפּוּק
שִׁיתָן עֲוֹנָשׁוֹ וְיוֹצֵא מִחוּלוּי, ר"ל שִׁיוֹצֵיא בְּחִלּוֹ מִמוּן כַּךְ וְכַךְ, וְאִם בְּעַל שְׁכַל הוּא מִקְדָּים
לְתַת אֹתוֹ הַמִּמוּן לְצַדִּיקָא.

מֵאַן דִּיתְחַזִּי לְשְׂרוּשֵׁי מִי שְׂרָאוּי שִׁישְׁתַּרְשׁ לְגַמְרֵי מִנְכַסִּיו, יתְפָסוֹן לִיהָ יתְפָסוּ אֹתוֹ,
וְיִהְיֶה לִיהָ בְּבֵי אַסִּירֵי דִּישְׁתַּרְשׁ מִכְּפָלָא וְנִתְנִים אֹתוֹ בְּבֵית אֲסוּרִים עַד שִׁישְׁתַּרְשׁ
וְיִהְיֶה נֶעֱקָר מִכָּל מִמוּנוֹ וְיִשְׁאַר עֲנִי לְגַמְרֵי. וְלִזְמַנִּין דִּישְׁתַּרְשׁ מְשִׁיפִי וְלִפְעָמִים נִגְזֵר עָלָיו
שִׁישְׁתַּרְשׁ מֵאַבְרִיו, ר"ל שִׁיתְעַקְרוּ וְיִתְבַּטְלוּ כִּמְהָ מֵאַבְרִיו מִלְעֻשׁוֹת פְּעוּלָתָם, אוּ מַחַד מְנַיִיהוּ
אוּ שֶׁנִּגְזֵר עָלָיו שִׁיתְבַּטֵּל אֶחָד מֵאַבְרִיו, וְבוּזָה יִתְכַפְּרוּ עֲוֹנוֹתָיו וְיִתְרַפָּא, וְלִבְתַּר יִפְקוֹן לִיהָ
מִבֵּי אַסִּירֵי וְאַחַר כֵּן יוֹצֵיאָו אֹתוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִים. מֵאַן דִּיתְחַזִּי לְמָוֹת מִי שְׂרָאוּי לְמִיתָה
כִּי כֵן נִגְזֵר עָלָיו בְּעֲוֹנוֹתָיו, הֲכִי הוּא אִזְ כֵּן יִהְיֶה, כִּי לֹא יוֹעִיל הוֹן בְּיוֹם עֲבָרָה, דְּאִילוּ
יִתָּן כָּל כּוּפְרָא וְכָל מְמוּנָא דְּעַלְמָא לָא יִשְׁתְּזִיב שְׁאִפִּילוּ יִתָּן כָּל כּוּפֵר וְכָל מִמוּן
שֶׁבְּעוֹלָם לֹא יִנְצֵל, אִם לֹא בְּתִשׁוּבָה שְׁלִימָה.

וְעַל דָּא אַצְטְרִיךְ לְאַסִּיאַ חֲפִים לְאַשְׁתְּדִּלָּא עָלֶיהָ וְעַל כֵּן צְרִיךְ רוּפָא חֲכָם שִׁישְׁתַּדֵּל עַל
הַחוּלָה, אִי יִכִּיל לְמִיּהָב לִיהָ אַסְוֹתָא מִן גּוּפָא יְאוּת אִם יִכּוֹל לְתַת לוֹ רְפוּאָת הַגּוּף,
טוֹב וְיִפָּה, וְאִי לָאוּ וְאִם אִינוּ יִכּוֹל לְתַת לוֹ רְפוּאָת הַגּוּף כִּי גַבְרָא עָלָיו הַחוּלִי בְּיוֹתֵר, יִתָּן לִיהָ

וְיִשְׁתַּדַּל עַל אֲסוּתָא דְנִשְׁמַתָּא, וְדָא הוּא אֲסִיָּא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
יִשְׁתַּדַּל עֲלֵיהּ בְּהַאי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד הַשְּׁתָּא לֹא שְׁמַעְנָא מֵאֲסִיָּא דָּא, וּמִסְפָּרָא
דָּא, בַּר מְזֻמְנָא חֲדָא דְאָמַר לִי טִייעָא חֲדָא, דְשָׁמַע לְאַבּוּי,
דְאֲסִיָּא חַד הָהּ בְּיוֹמוּי, דְכַד הָהּ מְסַתְּפַל בְּבַר נֶשׁ, פַּד אִיהוּ בְּבִי
מְרַעִיָּה, הָהּ אָמַר דָּא חֵי וְדָא מַת, וְהוּוּ אָמְרִין עֲלֵיהּ, דְהוּא זַפְּאָה
קְשׁוּט דְחִיל חֲטָאָה, וְכָל מֵאֵן דְּלֹא יְכִיל לְמַדְבַּק מַה דְאַצְטְרִיךְ,
אִיהוּ הָהּ קְנִי וְיַהִיב מְדִילִיָּה, וְהוּוּ אָמְרִין, דְלִית חֲפִים בְּעֲלָמָא
פְּגִינִיָּה, וּבְצִלוֹתֵיהּ הָהּ עָבִיד יַתִּיר מְמַה דְהָהּ עָבִיד בִּידוּי, וְכַדְדְּמִי
לָן דָּא הָהּ הֵהוּא אֲסִיָּא.

מתוק מדבש

אֲסוּתָּא לְנִשְׁמַתִּיָּה אִז יִתֵּן לוֹ רְפוּאָה לְנִשְׁמַתּוֹ, וּמִמִּילָא יִתְרַפָּא גּוֹפוֹ, וְיִשְׁתַּדַּל עַל אֲסוּתָּא
דְנִשְׁמַתָּא וְיִשְׁתַּדַּל עַל רְפוּאָת הַנְּשֻׁמָּה, וְיַחְזִירֵנוּ בְּתֻשׁוּבָה שְׁלִימָה, וְדָא הוּא אֲסִיָּא דְקִדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא יִשְׁתַּדַּל עֲלֵיהּ בְּהַאי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי וְזֵהוּ רּוּפָא שְׁהַקְבִּיָּה יִשְׁתַּדַּל עֲלִיו
לְהַטִּיב עִמּוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, (עַד כֹּאן הִיךְ כְּמוֹ כּוֹסֵי נִסְפְּרוֹ שֶׁל אֲוִמוֹ הַרּוּפָא).

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד הַשְּׁתָּא לֹא שְׁמַעְנָא מֵאֲסִיָּא דָּא עַד עַתָּה לֹא שְׁמַעְתִּי מְרוּפָא
קִרְטָנָא הַזֶּה, וּמִסְפָּרָא דָּא וּמִסְפָּר הַזֶּה, בַּר מְזֻמְנָא חֲדָא דְאָמַר לִי טִייעָא חֲדָא
דְשָׁמַע לְאַבּוּי חוּץ מִפְּעַם אַחַת שְׁאֵמַר לִי סוּחַר אַחַד שְׁשַׁמַּע מֵאַבּוּי, דְאֲסִיָּא חַד הָהּ
בְּיוֹמוּי שְׁרוּפָא אַחַד הִיךְ בִּימִיו, דְכַד הָהּ מְסַתְּפַל בְּבַר נֶשׁ פַּד אִיהוּ בְּבִי מְרַעִיָּה
שְׁכֻשְׁהִיָּה מִסְתַּכַּל עַל אָדָם שְׁהִיָּה בְּבֵית חוּלְיוֹ, הָהּ אָמַר דָּא חֵי וְדָא מַת הִיךְ אֹמַר
זֶה חֵי וְזֶה מַת (כְּמִצְוֵי אֱלֹהִים רַבִּי מַנִּיָּא בֵּן דּוּסָא, נִמְסִי נִכְוֹת דִּף לֵד ע"צ), וְהוּוּ אָמְרִין עֲלֵיהּ
דְהוּא זַפְּאָה קְשׁוּט דְחִיל חֲטָאָה וְהִיוּ אֹמְרִים עֲלִיו שְׁהִיָּה צְדִיק אִמַת יִרָא חֲטָא, וְכָל
מֵאֵן דְּלֹא יְכִיל לְמַדְבַּק מַה דְאַצְטְרִיךְ וְכָל חוּלָה שְׁלֹא הִיךְ לְהַשִּׁיג לְקִנּוּת לְרְפוּאָתוֹ
מַה שְׁצִרִיךְ, אִיהוּ הָהּ קְנִי וְיַהִיב מְדִילִיָּה הוּא הִיךְ קוֹנָה מִכְּסָפוֹ וְנוֹתֵן מִשְׁלוֹ, וְהוּוּ
אָמְרִין דְלִית חֲפִים בְּעֲלָמָא פְּגִינִיָּה וְהִיוּ אֹמְרִים עֲלִיו שְׁאִין חֲכַם בְּעוֹלָם כְּמוֹהוּ,
וּבְצִלוֹתֵיהּ הָהּ עָבִיד יַתִּיר מְמַה דְהָהּ עָבִיד בִּידוּי וּבְתַפְלָתוֹ הִיךְ עוֹשֶׂה יוֹתֵר מְמַה
שְׁהִיָּה עוֹשֶׂה בִידוֹ, ר"ל שְׁהִיָּה מִתְּפַלֵּל עַל הַחוּלָה שְׁהַקְבִּיָּה יִרְפָּאוּהוּ, וְכַדְדְּמִי לָן דָּא הָהּ
הֵהוּא אֲסִיָּא וְנִדְמָה לָנוּ שְׁאוֹתוֹ רּוּפָא הִיךְ הַרּוּפָא קִרְטָנָא הַנּוֹכַח.

מאמר איסור רפואה בשמות הקדושים ובכישוף

אמר ההוא טייעא, ונדאי ספרא דיליה בידי איהו, דקא יריתנא מאבי אבא, וכל מלוי דההוא ספרא פלהו אתייסדון על רזין דאורייתא, ורזין סתימין אשפחנא ביה, ומלין דאסוותא סגיאין, דאיהו אמר, דלא יאות למפעל לון, פר (אי) איהו דחיל חטאה.

מתוק מדבש

"מאמר איסור רפואה בשמות הקדושים ובכישוף" (המשך ממאמר הקודם) ובו יבואר כי אותו הרופא החכם ירא שמים חיבר ספר אחד על פי סודות התורה, ובו ביאר הרבה עניני רפואה, וחלקם אסור להשתמש לכל אחד, ורק ירא שמים וירא חטא מותר להשתמש בהם, מפני שהרפואות מיוסדות על סודות התורה וצירופי שמות הקדושים, וצריך קדושה יתירה להשתמש בהם, וחלקם אסור בכלל להשתמש מפני שהם מיוסדים על לחשים של כישוף ומומאה שהיה בלעם הרשע משתמש בהם, ומוסיף לבאר כי אותו רופא חכם היה מכיר בשורש החולי שהוא בא מפני שהחולה פגם בספירה פלונית, ועל ידי שפירש סודות התורה ושמות קדושים שבספירה פלונית היה עושה רפואה מסמים התלוי ומושרשים בספירה פלונית והתפלל אז להקב"ה שיתוקן אותה הספירה, וזוה היה מעורר את החולה לשוב בתשובה, ולתקן את הפגם שפגם באותה הספירה, ואז הועילה הרפואה לרפאות את גופו.

(מקור המאמר צוהר פר' האינו דף לט ע"ג וצנזאוריני כרך טו עמ' תקעד-תקעח)

אמר ההוא טייעא אמר אותו הסוחר לרבי אלעזר (הוא טייעא אחר, ולא מי שזכר לעיל שרבי אלעזר שמע מטייעא חלא ששמע מאציו וכו'), ונדאי ספרא דיליה בידי איהו ודאי הספר של אותו הרופא הוא בידי, דהיינו ברשותי בביתי, דקא יריתנא מאבי אבא שירשתי אותו מאב אבי, וכל מלוי דההוא ספרא וכל הדברים שבאותו הספר, פלהו אתייסדון על רזין דאורייתא כולם נתיסדו על סודות התורה, ור"ל שגם כל עניני הרפואות היו לפי אחיזתם בהספירות אשר החולה פגם בהם, והרופא הכיר בהחולה באיזו ספירה פגם, ולפי זה נתן לו הרפואה והתיקון, שעל ידי זה תיקן הפגם למעלה, וממילא היה לגופו רפואה למטה, ורזין סתימין אשפחנא ביה וסודות סתומים מצאתי בו, ומלין דאסוותא סגיאין והרבה דברי ועניני רפואות, דאיהו אמר שאותו הרופא אמר עליהם, דלא יאות למפעל לון שאינו ראוי לפעול אותם, פר אי איהו דחיל חטאה רק אם הוא ירא חטא, לפי שהם משמות הקדושים וצירופי אותיות, וצריך קדושה יתירה להשתמש בהם.

וְאֵינּוֹן מִמָּה דִּהְיָה עֶבֶד בְּלָעָם, דִּהְיָה לְחִישׁ לְחִישֵׁין עַל מָרְע, וְהָהּ
אָמַר בְּפּוֹמּוּי, וְאַתְּסִי מִיַּד.

וְכִלְהוּ בְרִיר לֹון בְּהֵהוּא סְפָרָא, וְאָמַר דָּא אָסוּר, וְדָא מוּתָר לְמָאן
דְּדַחִיל חֲטָאָה, בְּגִין דְּמָרְעִין סְגִיאִין אָמַר דְּתִלְיָא אֲסוּתָא
דְּלֵהוֹן בְּלִחִישׁוֹ דְּפּוֹמָא, וְאֵינּוֹן מְסִטְרָא דִּנְחָשׁ, וּמְנַהוֹן מְסִטְרָא דְּקָסָם,
וְכֹל אֵינּוֹן דְּאָסוּר לֹוּמַר בְּפּוֹמָא, וְאָסוּר לְמַעְבַּד בְּעוֹבְדָא, הוּא אָמַר,
עַד דְּאֲשַׁפְחָנָא עַל מָרְעִין יְדִיעָאן, דְּאֲצַטְרִיף לֹוּמַר כְּף, וּלְנִדְוֵי בְּנִדְוֵי
וּבְשִׁמְתָא עַל הֵהוּא מָרְע, וְאִיהוּ תְּוֹהָא סְגִי לְגַבְּן.

חֲדִי רַבִּי אֶלְעָזָר וְחֲדוֹ חֲבֵרְיָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִי הֵהוּא סְפָרָא הָהּ

מתוק מדבש

וְאֵינּוֹן מִמָּה דִּהְיָה עֶבֶד בְּלָעָם וּגַם כְּתוּב בְּאוֹתוֹ הַסֵּפֶר רְפוּאוֹת מִמָּה שְׂבַלְעָם הִיא עוֹשֶׂה
כַּכּ הַטּוֹמָאָה, דִּהְיָה לְחִישׁ לְחִישֵׁין עַל מָרְע שְׁהִיא לּוּחַשׁ לַחֲשִׁים עַל הַמַּחְלָה,
וְהָהּ אָמַר בְּפּוֹמּוּי וְהִיא אוֹמֵר לַחֲשִׁים בְּפִיו, וְאַתְּסִי מִיַּד וְהַחֹלָה נִתְּרָפָא מִיַּד.

וְכִלְהוּ בְרִיר לֹון בְּהֵהוּא סְפָרָא וְכּוֹלָם בִּירַר וּפִירַשׁ אוֹתָם בַּסֵּפֶר הַהוּא, בְּאִיזָה מוֹתָר
לְהַשְׁתַּמֵּשׁ וּבְאִיזָה מֵהֶם אֲסוּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ, וְאָמַר דָּא אָסוּר וְאֵמַר שְׂבַדְּבַר זֶה אֲסוּר
לְהַשְׁתַּמֵּשׁ, וְדָא מוּתָר לְמָאן דְּדַחִיל חֲטָאָה וְזֶה מוֹתָר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ כּוֹ לְמִי שְׁהוּא יֵרָא
חֲטָא, בְּגִין דְּמָרְעִין סְגִיאִין אָמַר לְפִי שְׂאֵמַר שְׁהֵרְבָה מַחְלוֹת, דְּתִלְיָא אֲסוּתָא דְּלֵהוֹן
בְּלִחִישׁוֹ דְּפּוֹמָא שְׁתַּלּוּי הַרְפוּאָה שְׁלֵהֶם בְּלַחֲשִׁים שְׂבַפָּה, וְאֵינּוֹן וְאוֹתָם הַלַּחֲשִׁים שְׂאֵסוּר
לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֶם, מְסִטְרָא דִּנְחָשׁ הֵם מַצַּד שֶׁל הַנַּחֲשׁ, וּמְנַהוֹן מְסִטְרָא דְּקָסָם וַיֵּשׁ מֵהֶם
מַצַּד שֶׁל הַקָּסָם, שְׂעַל זֶה נֹאמַר כִּי לֹא נַחֲשׁ בִיעֻקֵּב וְלֹא קָסָם בִּישְׂרָאֵל, וְכֹל אֵינּוֹן דְּאָסוּר
לֹוּמַר בְּפּוֹמָא וְכֹל אוֹתָם הַלַּחֲשִׁים שְׂאֵסוּר לֹוּמַר כַּפָּה, וְאָסוּר לְמַעְבַּד בְּעוֹבְדָא וְאֵסוּר
לְעִשׂוֹת בְּמַעֲשֵׂה, הוּא אָמַר הִיא אוֹמֵר אוֹתוֹ הַרּוּפָא מֵה מוֹתָר וּמֵה אֲסוּר, עַד דְּאֲשַׁפְחָנָא
עַל מָרְעִין יְדִיעָאן עַד שְׂמַצְאֵתִי בְּאוֹתוֹ הַסֵּפֶר שְׂעַל מַחְלוֹת יְדוּעוֹת, דְּאֲצַטְרִיף לֹוּמַר כְּף
שְׂצִרִיךְ לֹוּמַר אֵלוֹ הַלַּחֲשִׁים, וּלְנִדְוֵי בְּנִדְוֵי וּבְשִׁמְתָא עַל הֵהוּא מָרְע וּלְנִדְוֵי בְּנִדְוֵי וְחֵרַם
עַל אוֹתָהּ הַמַּחְלָה, ר"ל שְׂצִרִיךְ לְנִדְוֵי וְלִחְרוֹיִם אֵת הַחִיצוֹנִים הַשּׁוֹכְנִים וְשׁוֹלְטִים עַל כְּעַל
הַמַּחְלָה בְּעוֹנוֹתָיו, וְעַל יְדֵי הַנְּדוּי מוֹכְרָחִים לְעַקּוֹר מִשְׁכָּנָם מִשֵּׁם, וְאִיהוּ תְּוֹהָא סְגִי לְגַבְּן
וְהוּא פְּלִיאָה גְּדוּלָה לְנוּ.

חֲדִי רַבִּי אֶלְעָזָר וְחֲדוֹ חֲבֵרְיָא שְׂמַח רַבִּי אֶלְעָזָר וּשְׂמַחוֹ הַחֲבֵרִים לְשִׁמוּעַ אֵלוֹ הַעֲנִינִים,
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִי הֵהוּא סְפָרָא הָהּ לְגַבְּן אִם אוֹתוֹ הַסֵּפֶר הִיא אֲצִלְנוּ,

לְגַבֵּן, נְחָמִי מַה אֵיהוּ, אָמַר אֲנִי אִמְסַר בְּמִסְרָהּ, עַל מְנַת לְאַחֲזָאָה לְבוֹצֵינָא קְדִישָׁא.

וּתְנִינִין, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵהוּא סִפְרָא הָוָה בִּיּוֹדֵי תְרִיסַר יָרְחֵי, וְאַשְׁפַּחְנָא בֵּיהּ נְהוּרִין עֲלָאִין וְיִקְרִינִין, פֶּד מְטִינָא לְאִינוּן רְזִין דְּהוּה מְבַלְעִם, תְּוֹהֵנָא.

יּוֹמָא חַד לְחִישְׁנָא בְּאַתֵּר חַד, וְהוּוּ אֲתוּוֹן סֶלְקִין וְנַחְתָּן, עַד דְּחִמִּינָא בְּחֻלְמָא, דְּאָמְרוּ לִי, מַה לָּךְ לְמִיעַל בְּתַחוּמָא דְּלֵא דִילָךְ, וְלֵא אֶצְטְרִיף לָךְ, אֲתַעֲרָנָא, וְאַבְאִישׁ קַמָּאי עַל רְזִין סְתִימִין דְּהוּוּ תַמָּן, שְׁדַרְנָא לְהֵהוּא יוֹדָאי, וְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה שְׁמִיָּה, וְיַהֲיִבְנָא לִיהּ סִפְרָא. וּבְרִזִין דְּבַלְעִם אֲשַׁפְחָנָא מְאִינוּן שְׁמָהֶן דְּמִלְאָכִין דְּשָׁדַר לִיהּ בְּלָק.

מתוק מדבש

נְחָמִי מַה אֵיהוּ הֵייתִי רואה מה שכתוב בו, אָמַר אותו הסוחר, אֲנִי אִמְסַר בְּמִסְרָהּ אֲנִי אִמְסוֹר לָךְ בְּמִסְרָהּ עַל מְנַת לְהַחְזִיר, עַל מְנַת לְאַחֲזָאָה לְבוֹצֵינָא קְדִישָׁא עַל מְנַת לְהַרְאוֹתוֹ לְמֵאוֹר הַקְדוֹשׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׂרַצָּה לְדַעַת מַה דַּעַתוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן עַל אוֹתוֹ הַסֵּפֶר.

וּתְנִינִין וּלְמַדְנֵוּ, כִּי אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵהוּא סִפְרָא הָוָה בִּיּוֹדֵי תְרִיסַר יָרְחֵי אוֹתוֹ הַסֵּפֶר הִיָּה בִּיּוֹדֵי י"ב חֳדָשִׁים, וְאַשְׁפַּחְנָא בֵּיהּ נְהוּרִין עֲלָאִין וְיִקְרִינִין וּמִצְאֵתִי בּוֹ סוּדוֹת שֶׁל אוֹרוֹת עֲלִינוּנִים וְיִקְרִים שֶׁל הַסְּפִירוֹת הַקְדוֹשׁוֹת, פֶּד מְטִינָא לְאִינוּן רְזִין דְּהוּה מְבַלְעִם, תְּוֹהֵנָא כְּשֶׁהִגַּעְתִּי לְעִיָּין בְּאוֹתָם הַסּוּדוֹת שֶׁהִיוּ מְבַלְעִם, תְּמַהֲתִי מִכַּחַד הַגְּדוּל שֶׁהִיָּה לוֹ בְּכַשׁוֹף כְּדַלְקָן.

יּוֹמָא חַד לְחִישְׁנָא בְּאַתֵּר חַד יוֹם אֶחָד הֵייתִי לֹחֵשׁ עַל אִינוּן מַחְלָה בְּמִקּוּם אֶחָד, וְהוּוּ אֲתוּוֹן סֶלְקִין וְנַחְתָּן וְהִיוּ הַאוֹתוֹת שֶׁל צְרוּפֵי הַשְּׁמוֹת עוֹלוֹת לְקַבֵּל כַּח וְיִוְרְדוֹת לְעִשׂוֹת פְּעוּלָתָן, עַד דְּחִמִּינָא בְּחֻלְמָא עַד שְׂרַאֲתִי בְּחֻלּוֹם, דְּאָמְרוּ לִי שְׂאִמְרוּ לִי הַמְּלָאכִים הַמְּמוּנִים עַל הַחֻלּוֹמוֹת, מַה לָּךְ לְמִיעַל בְּתַחוּמָא דְּלֵא דִילָךְ מַה לָּךְ לִיכְנֵס בְּתַחוּם שְׂאִינוּ שְׁלָךְ, ר"ל בְּעִנְיָנִים שְׂאִינִם לְפִי שׁוֹרֵשׁ נִשְׁמַתְךָ, וְלֵא אֶצְטְרִיף לָךְ וְגַם אִינוּ נִצְרָךְ לָךְ לְתַקוּנָךְ, אֲתַעֲרָנָא הַקְּצָתִי מִשִּׁנְתִּי, וְאַבְאִישׁ קַמָּאי עַל רְזִין סְתִימִין דְּהוּוּ תַמָּן וְהִיָּה רַע לְפָנַי לִפְרַד מְזַה הַסֵּפֶר, מַחְמַת הַסּוּדוֹת הַסְּתוּמִים שֶׁהִיוּ שֵׁם, שְׁלֵא לְמַדְתִּיו עֲדִיין, עִם כָּל זֶה שְׁדַרְנָא לְהֵהוּא יוֹדָאי שְׁלַחְתִּי אַחַר אוֹתוֹ הַיְּהוּדִי, וְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה שְׁמִיָּה כִּךְ הִיָּה שְׁמוֹ, וְיַהֲיִבְנָא לִיהּ סִפְרָא וְהַחְזַרְתִּי לוֹ אֶת הַסֵּפֶר.

וּבְרִזִין דְּבַלְעִם אֲשַׁפְחָנָא מְאִינוּן שְׁמָהֶן דְּמִלְאָכִין דְּשָׁדַר לִיהּ בְּלָק וּבְסוּדוֹת שֶׁהִיוּ בְּאוֹתוֹ הַסֵּפֶר מְבַלְעִם, מִצְאֵתִי מְאוֹתָם שְׁמוֹת הַמְּלָאכִים שֶׁל הַסֵּטְרָא אַחֲרָא שְׁשַׁלַּח

וְלֹא הוּוּ מִסְתַּדְרֵן עַל תְּקוּנֵיהוּ כְּדָקָא יָאוּת, אֲבָל כְּמָה זִינֵי אֲסוּתָא אֲשַׁפְחָנָא בֵּיה, דְּקָא מִתְתַּקְנֵי עַל תְּקוּנֵי אורֵייתָא, וְרִזִין סְתִימִין דִּילָהּ, וְחֲמִינָא דְאִינוּן בְּחִסְדוּתָא וְצְלוּתִין וּבְעוּתִין לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְאִי תִימָא דְהוּוּ עֶבִיד אֲסוּתָא בְּפִסּוּקֵי אורֵייתָא, אוּ בְרִזִין דְאורֵייתָא, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, אֲלֵא הוּוּ אָמַר רִזִין דְאורֵייתָא, וְעַל הַהוּא רָזָא אֲפִיק רִזִין דְאֲסוּתָא, דְלֵא חֲמִינָא כְּהוּוּא גּוֹוֹנָא לְעֲלָמִין, אֲמִינָא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְאֲחַפִּים לְבַנֵי נְשָׂא מַחְכְּמָתָא דְלַעֲיִלָּא.

מתוק מדבש

בלק אל בלעם לקרוא לו, אבל וְלֹא הוּוּ מִסְתַּדְרֵן עַל תְּקוּנֵיהוּ כְּדָקָא יָאוּת לא היו מסודרים על סדרם כראוי, ר"ל שהיו טעותים בשמות המלאכים, אֲבָל כְּמָה זִינֵי אֲסוּתָא אֲשַׁפְחָנָא בֵּיה אבל כמה מיני רפואות מצאתי באותו הספר, דְּקָא מִתְתַּקְנֵי עַל תְּקוּנֵי אורֵייתָא שהם מסודרים לפי סדר התורה דהיינו לפי תורת הנגלה, וְרִזִין סְתִימִין דִּילָהּ וגם היו נכונים לפי הסודות הסתומים שלה, וְחֲמִינָא דְאִינוּן בְּחִסְדוּתָא וְצְלוּתִין וּבְעוּתִין לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וראיתי שעיקר פעולתם היה על ידי מעשה החסידות ותפלות ובקשות להקב"ה.

וְאִי תִימָא דְהוּוּ עֶבִיד אֲסוּתָא בְּפִסּוּקֵי אורֵייתָא אוּ בְרִזִין דְאורֵייתָא ואם תאמר שאותו הרופא החכם היה עושה הרפואות בפסוקי התורה או בסודות התורה, חֶסֶד וְשָׁלוֹם מלומר כן, שהרי אסור להשתמש בשמות הקדושים, וגם אסור להתרפאות בדברי תורה (כמאמר חז"ל נמש' שנועות דף טו ע"ג), אֲלֵא הֵנָּה אָמַר רִזִין דְאורֵייתָא אלא היה אומר ומגלה סודות התורה, וְעַל הַהוּא רָזָא אֲפִיק רִזִין דְאֲסוּתָא ועל פי אותם הסודות, הוציא סודות של הרפואות, ור"ל שהיה מצרף השמות ומפרש את סודם, ואחר כך היה מוציא מהם אותם השמות שכחם יפה לחולי זו, וכנגדם צריך ליקח סמים אלו, כי כנגד סם פלוני צריך לכוין בשם פלוני באלו הצירופים, ובהצטרף כל מיני הסמים יחד יהיה מכוון כנגד צירוף פלוני, והרופא התפלל בשעת עשיית התרופה והיה מכוין בתפלתו לאותה הספירה שבה תלויה הרפואה הזאת והשם הזה, ועל ידי זה נתרפא החולה, ועוד היה מכיר שחולי פלוני בא מצד עון פלוני שפגם בספירה פלונית, וצריך לתקן בתשובה כך וכך, ואז אם יטול סם פלוני שהוא תלוי באותה הספירה, בזה יעורר את החולה שידע לתקן שורש הפגם למעלה בתשובתו, ואז תועיל לו התרופה המכוונת כנגדו לרפאות את גופו, דְלֵא חֲמִינָא כְּהוּוּא גּוֹוֹנָא לְעֲלָמִין שלא ראיתי עוד רופא שירפא באופן זה מעולם, אחר שראיתי כל זה אֲמִינָא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְאֲחַפִּים לְבַנֵי נְשָׂא מַחְכְּמָתָא דְלַעֲיִלָּא אמרתי, ברוך ה' שהחכים את בני אדם מחכמה שלמעלה, ר"ל שנתן חכמה לבני אדם לתקן שורש הפגם למעלה.

וּמְאִינוֹן מְלִין דְּבַלְעָם נְסִיבְנָא, וְחֲמִינָא בְּהוּ, דְּלֵא הָוָה בְּעֶלְמָא חֲפִים
 בְּחַרְשִׁין פְּגִינְיָה, אָמִינָא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּבִטְלָא מְעֶלְמָא חַרְשִׁין,
 דְּלֵא יִטְעוֹן בְּנֵי נְשָׂא מִבְּתֵר דְּחֻלְתָּא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִתְבָּרַךְ וַיִּתְעַלָּה
 שְׁמוֹ, אָמֵן.

מאמר הודאת המתרפא

פְּתַח וְאָמַר, הֵכִי תְּנִינָן, בְּיוֹמֵי קִדְמָאֵי עַד לֹא אָתָּא יַעֲקֹב, הָוָה בְּר
 נֶשׁ שְׁלוֹ בְּבִיתִיָּה, מְטָא זְמַנְיָה מִית בְּלֵא מְרַעִין, בְּיִוֵן דְּאָתָּא
 יַעֲקֹב בְּעָא קַמִּיָּה דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר לֵיהּ מְאִרֵּי דְּעֶלְמָא, אֵי נִיחָא

מתוק מדבש

וּמְאִינוֹן מְלִין דְּבַלְעָם נְסִיבְנָא ומאותם הדברים של בלעם הרשע לקחתי, וביררתי חלק
 הטוב והקדושה שבהם, וְחֲמִינָא בְּהוּ וראיתי בהם, דְּלֵא הָוָה בְּעֶלְמָא חֲפִים
 בְּחַרְשִׁין פְּגִינְיָה שלא היה בעולם חכם בכשפים כמוהו, אָמִינָא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּבִטְלָא
 מְעֶלְמָא חַרְשִׁין אמרתי, ברוך ה' שביטל את כח הכשפים מן העולם, דְּלֵא יִטְעוֹן בְּנֵי
 נְשָׂא מִבְּתֵר דְּחֻלְתָּא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כדי שלא יטעו בני אדם ולא יסורו מאחרי
 יראתו של הקב"ה, יִתְבָּרַךְ וַיִּתְעַלָּה שְׁמוֹ אָמֵן.

"מאמר הודאת המתרפא" וכו' יבואר כי יעקב אבינו ביקש מהקב"ה שיחלה האדם קודם
 פטירתו, כדי שיוכל האדם לצוות אל ביתו ולשוב מעונותיו, ומיעקב אבינו התחיל החולי,
 אבל לא היה אדם שיתרפא מתחלואי מות כלל, עד שבא חזקיהו המלך וביקש מהקב"ה,
 שעל ידי שהאדם יתרפא מהחולי הוא יודה לה' על חסדו הגדול, ויכיר את הטאיו וישוב
 עליהם בתשובה שלימה, ועל ידי זה יהיו בני העולם צדיקים לפני ה', וקיבל הקב"ה תפילתו
 והוא היה החולה הראשון שנתרפא וכתב מכתב שבו הודה לה' שנתרפא מחליו.

(מקור המאמר זוהר פרשת תרומה דף קע"ז וצנז'אוריני כרך ז עמ' תקע"ט-תקפ')

פְּתַח רב הונא וְאָמַר, הֵכִי תְּנִינָן כַּךְ לַמְדֵנוּ בַמַּס' בַּבָּא מְצִיעָא דָּף פּוּ ע"א, כִּי בְּיוֹמֵי
 קִדְמָאֵי עַד לֹא אָתָּא יַעֲקֹב בִּימֵים הַרְאִשׁוֹנִים עַד שֶׁלֹּא בָא יַעֲקֹב וְהַתְּפַלֵּל לִפְנֵי
 הַקַּב"ה, הָוָה בְּרִיךְ שְׁלוֹ בְּבִיתִיָּה היה אדם בשלוה בביתו בלי שום מחלה, מְטָא
 זְמַנְיָה מִית בְּלֵא מְרַעִין כִּשְׁהִיגַע זְמַנּוֹ לַמּוֹת, מֵת פְּתָאוּם בְּלֵא חוּלֵי הַרְאִוֵי לַמּוֹת בּוּ (עֵיין
 נַמְס' צִנְצָא נַמְרָא דָּף טוּ ע"ג טוּס' ד"ה סַלְל), בְּיִוֵן דְּאָתָּא יַעֲקֹב כִּיּוֹן שְׁבָא יַעֲקֹב, בְּעָא קַמִּיָּה
 דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַשׁ מִלְּפָנֵי הַקַּב"ה אָמַר לֵיהּ, מְאִרֵּי דְּעֶלְמָא אִמְרוּ לוֹ, רַבּוֹנוּ שֶׁל

קמך דלנפול בר נש בבי מרעיה תרין או תלת יומין, ולבתר יתכנש לעמיה, ויפקד לביתיה ויתוב מחובוי, אמר ליה שפיר, את תהא סימנא בעלמא.

תא חזי מה פתיב ביה, (בראשית מו א) ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חולה, חלה פתיב, מה דלא הוה לבר נש מן קדמת דנא.

בתר דשכיב, לא הוה בר נש דהוה ליה מרעין דלא מית, עד דאתא חזקיה, מה פתיב ביה, (ישעיה לח א) בימים ההם חלה חזקיהו למות וגו', תא חזי מה פתיב, ויטב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יהו"ה, אמר ליה אי ניחא קמך דיתסון בני נשא מבי מרעיהון ויודון שמך, וישתמודעון, ויתובון לבתר בתיובתא שלימתא,

מתוק מדבש

עולם, אי ניחא קמך דלנפול בר נש בבי מרעיה תרין או תלת יומין ולבתר יתכנש לעמיה אם טוב בעיניך יהי רצון שיפול האדם בחולי ב' או ג' ימים ואח"כ יאסף אל עמיו, ויפקד לביתיה ויתוב מחובוי כדי שיוכל לצוות את ביתו ולשוב מעונותיו, אמר ליה שפיר אמר לו הקב"ה יפה אמרת, את תהא סימנא בעלמא ואתה תהיה סימן לעולם, כלומר ממך יתחיל הדבר.

תא חזי מה פתיב ביה בא וראה מה כתוב ביעקב ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חולה, הנה חלה פתיב חסרה ו', ולפי הכתיב יש לקראה חלה, שבא להורות שהיה חידוש מה שחלה, מה דלא הוה לבר נש מן קדמת דנא מה שלא היה כן לאדם מלפני זה.

בתר דשכיב לא הוה בר נש דהוה ליה מרעין דלא מית אחר שמת יעקב לא היה אדם בעולם שחלה בתחלואי מות שלא מת מאותה המחלה, עד דאתא חזקיה עד שבא חזקיהו המלך, כי מה פתיב ביה מה כתוב בו בימים ההם חלה חזקיהו למות ויבא אליו ישעיהו בן אמוץ הנביא ויאמר אליו כה אמר ה' צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה, תא חזי מה פתיב בא וראה מה כתוב אח"כ ויטב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יהו"ה, אמר ליה בקש חזקיהו מהקב"ה אי ניחא קמך דיתסון בני נשא מבי מרעיהון ויודון שמך אם טוב בעיניך יהי רצון שיתרפאו בני אדם ממחלתם ויודו את שמך, וישתמודעון ויכירו את חטאם, ויתובון לבתר בתיובתא שלימתא וישובו

וַיִּשְׁתַּפְּחוּן בְּנֵי עֲלָמָא זַפְּאִין קְדָמָךְ, אָמַר לִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְאוּת הוּא,
 אֶתְ תְּהָא סִימְנָא בְּעֲלָמָא, וְכֶךְ הָוּה מְאִי דְלֹא הָוּה מְקַדְּמַת דְּנָא, הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב (שם פסוק ט) מְכַתֵּב לְחַזְקֵיהוּ מְלָךְ יְהוּדָה, בְּחִלּוֹתוֹ וַיִּחִי מְחֻלָּיו.

מתוק מדבש

אח"כ בתשובה שלימה, וַיִּשְׁתַּפְּחוּן בְּנֵי עֲלָמָא זַפְּאִין קְדָמָךְ ויהיו נמצאים בני העולם
 צדיקים לפניך, אָמַר לִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַזְקֵיהוּ, יְאוּת הוּא יִפֵּה שְׂאֵלַת עַל הַדְּבַר
 הַזֶּה, אֶתְ תְּהָא סִימְנָא בְּעֲלָמָא וְאֵתְ תְּהִיָּה הַסִּימֵן בְּעוֹלָם, כְּלוּמַר כִּךְ יִתְחִיל הַדְּבַר, וְכֶךְ
 הָוּה מְאִי דְלֹא הָוּה מְקַדְּמַת דְּנָא וְכֶךְ הִיָּה מַה שְׁלֹא הִיָּה מִלְּפָנֵי זֶה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב
 זֶהוּ שְׂכָתוּב מְכַתֵּב לְחַזְקֵיהוּ מְלָךְ יְהוּדָה פִּי' שְׂכָתוּב הוּדָאָה הַמְּבֹאֵר שֶׁם, בְּחִלּוֹתוֹ וַיִּחִי
 מְחֻלָּיו בַּעֲבוּר שֶׁהִיָּה חוֹלָה בְּתַחֲלוּאֵי מוֹת וְנִתְרַפָּא מְחֻלָּיו.

